

katılım finans

TKBB'NİN KURUMSAL İLETİŞİM YAYINIDIR

YIL: 4 SAYI: 20 TEMMUZ - AĞUSTOS 2020

18

T.C. Cumhurbaşkanlığı Yatırım Ofisi Başkanı
Burak Dağlıoğlu

HEDEFİMİZ,

TÜRKİYE'Yİ, KÜRESEL
YATIRIM ÜSSÜ HÂLINE
GETİRMEK

24

KORONAVİRÜSÜN
ARDINDAN

YENİ NORMALLER

30

COVID-19

KATILIM BANKALARINI NASIL
ETKİLEYECEK?

38

İSLAM İKTİSADI
AÇISINDAN EKONOMİK

KALKINMA TEORİLERİ

Esaslı Bankacılık

1

FAİZSİZ FINANS ESASI

Katılım bankacılığı, faizsiz finansman modeli sunar. Paradan para kazanmayı değil, ticari faaliyetleri esas alır.

2

TİCARET ESASI

Katılım bankacılığı, ekonomiyi kalkındıracak etik bir ticaret anlayışını benimser. Alım ve satımda netlik esastır.

3

PAYLAŞMA ESASI

Katılım bankacılığı; ticaret, vekâlet, ortaklık ve kiralama yöntemleriyle kullandığı finansmandan oluşan kâr ve zarar, katılımcılarıyla adilce ve söz verdiği gibi paylaşır.

4

MEMNUNİYET ESASI

Katılım bankacılığı, insan odaklı yaklaşımı gereği, müşterilerine üst düzey memnuniyet sağlamayı amaçlar. Hizmetlerini en iyi ve en kaliteli şekilde sunmak için azami çabayı gösterir.

5

DENETİM ESASI

Katılım bankacılığı, standart denetimlerin yanı sıra Katılım Bankacılığı ilkelerine uygunluk denetimine de tabidir. Değerlerimizle örtüşmeyecek, sağlığa zararlı olabilecek hiçbir ürünü veya ticari faaliyeti finanse etmez.

6

YARDIMLAŞMA ESASI

Katılım bankacılığı, elde ettiği kazancın bir kısmını sosyal sorumluluk projelerinde değerlendirerek sosyal dengenin sağlanmasına destek olur.

7

TAM HİZMET ESASI

Katılım bankacılığı, müşterilerinin tüm ihtiyaç ve beklentilerini karşılayacak ürün ve hizmet çeşitliliğine sahiptir. Sektöre kazandırdığı özel ürünleri ve geleneksel bankacılığın katılım bankacılığı değerleriyle çelişmeyen tüm enstrüman ve imkânlarını bir arada sunar.

8

SÖZLEŞME ESASI

Katılım bankacılığı, müşterileriyle başlangıçta sözleştiği her şeyin geçerliliğini sözleşme boyunca korur. Sözleşmeye sadakat esastır.

9

TOPLUMSAL FAYDA ESASI

Katılım bankacılığı, toplumsal kalkınmaya destek olacak projelerin finansmanına öncelik verir. Ekonomik büyümeye ve toplumsal refaha katkı sağlar.

10

ORTAKLIK ESASI

Katılım bankacılığı her müşterinin bir ortak olduğunun bilincindedir ve her zaman birlikte kazanmayı esas alır.

Katılım bankacılığı güçlü esaslar üzerinde yükseliyor, Türkiye katılımı güçleniyor.

Katılım bankacılığını anlayanlar, emeklerinin ve alın terlerinin karşılığı olan birikimlerini gönül rahatlığıyla ekonomiye kazandırıyor. Katılım bankacılığı büyüdükçe hem katılımcılar hem de Türkiye kazanıyor. Esaslarına bağlılıkla yükselen bu değeri tanıdıkça siz de yürekten katılacaksınız.

Yükselen sektörün tüm detayları

Katılım Bankaları 2019'da!

Katılım bankacılığının bir yıl içinde kat ettiği ilerlemeyi tüm detaylarıyla bulacağınız "Katılım Bankaları 2019" Faaliyet Raporu raflardaki yerini aldı.

Katılım Bankaları 2019 Faaliyet Raporuna web sitemizden ulaşabilirsiniz.
www.tkbb.org.tr

İçindekiler

Yıl:4 Sayı: 20 Temmuz - Ağustos 2020

YORUM

10

PANDEMİ KRİZİNDEN ÇIKIŞ,
GLOBAL ÇÖZÜMLERLE MÜMKÜN

MEVZUAT

12

AKTİF RASYOSU HAKKINDA
DEĞERLENDİRMELER

RÖPORTAJ

18

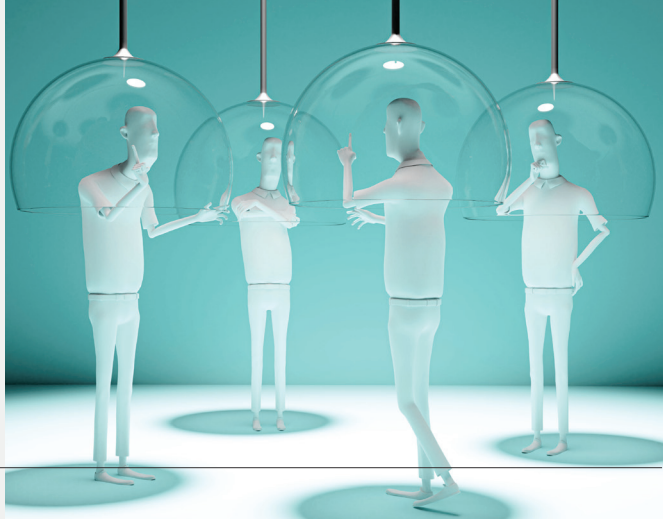
HEDEFİMİZ, TÜRKİYE'Yİ, KÜRESEL
YATIRIM ÜSSÜ HÂLINE GETİRMEK

24

KAPAK

KORONAVİRÜSÜN ARDINDAN
YENİ NORMALLER

YORUM

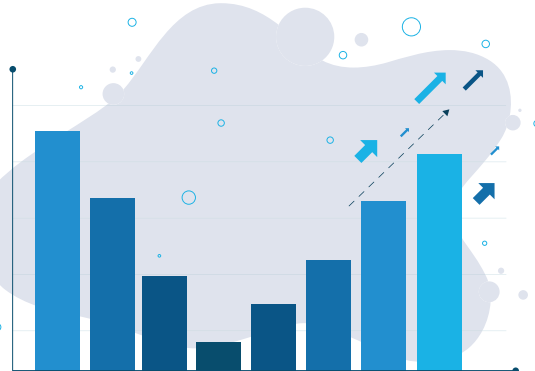
34

İSLAMİ FİNANS, YENİ FİNANSAL
DÜZENİN NERESİNDE?

DOSYA

38

İSLAM İKTİSADİ AÇISINDAN
EKONOMİK KALKINMA TEORİLERİ

EĞİTİM

52
TÜRKİYE'DE İSLAMİ FİNANS
EĞİTİMİ NE DURUMDA?

 TEKNOLOJİ

56
KORONAVİRÜS GÜNLERİNDE İBRE
EVĐEN ÇALIŞMAYA DÖNDÜ

64
NEREDE İNSAN İSTIRABI
VARSA KIZILAY ORADA

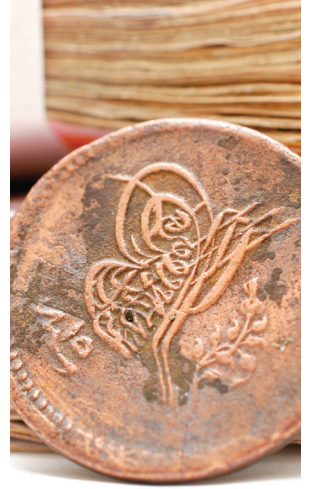
BANKACILIK

76
COVID-19'A KARŞI
KATILIM DESTEĞİ

 TARİH

68
PARA VAKIFLARINDAN,
KATILIM BANKALARINA...

 ROTA

72
KADİM ORTA ASYA'NIN YENİ
ŞEHİRİ: AŞKABAT

katılım finans

TKBB Adına İmtiyaz Sahibi
Osman Akyüz

Danışma Kurulu
Metin Özdemir
İkram Göktaş
Melikşah Utku
Nevzat Bayraktar
Ufuk Uyan
Murat Akşam
Temel Hazıroğlu
Dr. Ahmet Albayrak

Genel Yayın Yönetmeni
Aydın Yabanlı

Yayın Kurulu
TKBB İletişim Komitesi
Burak Yedek
Ahmet İkizoğlu
Emre Memiş
Elif Bilge Ceylan
Yusuf Armağan
Ömer Berkli

Merkez

Saray Mh. Dr. Adnan Büyükdeniz Cd. Akofis Park C Blok
No:8 Kat:8 34768 Ümraniye / İSTANBUL
T: +90 (216) 636 95 00 (pbx)
www.katilimfinans.com.tr
bilgi@katilimfinansdergisi.com.tr

YAPIM

Genel Direktör
Mustafa Özkan

Yayınlar Koordinatörü
Merve Ay

Editörler
Cem Eker, Gültaş Erdöl,
Serdar Ergün

Sanat Yönetmeni
Merve Aktaş

Dijital Proje Yöneticisi
Rabia Topçu

Katkıda Bulunanlar
Beyza Nur Avcı

Ticari İşler Direktörü
Ömer Arıcı

Finans Sorumlusu
Mine Demirkan

Yayın Türü
Sürelî yayın
İki ayda bir yayınlanır

Baskı

Mavi Ofset
İ.O.S.B. Heskoop San. Sit. Sinpaş Modern İş Merk. 2. Etap Kat: 1
No:22/23B Başakşehir İstanbul
Tel: 0212 549 25 30
www.maviofset.com

[f](https://www.facebook.com/katilimfinansdergisi) /katilimfinansdergisi [@KatilimFinans](https://www.instagram.com/KatilimFinans) [in](https://www.linkedin.com/company/katilimfinansdergisi) /katilimfinansdergisi

TKBB'nin Kurumsal İletişim Yayınıdır. Bu dergide yer alan yazılar, aksi belirtilmedikçe Türkiye Katılım Bankaları Birliği'nin resmi görüşünü yansıtmaz, imzalı yazılarda belirtilen görüşler sadece yazarlarına aittir.

Ekonomilerin Reçetesi: İslami Finans Sistemi

COVID-19 salgınının en önemli sonuçlarından biri de dünya üzerinde paylaşımcı ve sürdürülebilir bir ekosisteme duyulan ihtiyaçtır. İslami finans sistemi ise bu anlamda en iyi alternatiftir

Merhabalar,

C OVID-19 salgını dünya üzerinde daha önce alışılmadık olan tüm davranış modellerinin değişime uğramasına neden oldu. Salgın döneminde evde kalma, sosyal mesafe, uzaktan erişim, hijyen kuralları, maske kullanımı vb. kavramlar hayatımıza girerken, sosyal davranış modellerinin yeni normale göre düzenlenmesine yol açtı.

COVID-19 salgınının ekonomi üzerinde de çok önemli değişikliklere yol açtığını söyleyebiliriz. Yeni normalde hayata doğrudan etki eden bilişim, yazılım, sağlık ve tarım sektörleri öne çıkarken bazı iş kollarının gereksinimlere uyumlu hale getirilmesi kaçınılmaz oldu. Salgının en önemli sonuçlarından biri de; dünya üzerinde paylaşımcı ve sürdürülebilir bir ekosisteme duyulan ihtiyaçtır. İslami finans sistemi ise bu anlamda en iyi alternatiftir. Emek ile sermaye bir araya gelmek suretiyle gelir eşitsizliği ve haksız kazancın yerine insanlığa adil paylaşım ve fırsat eşitliği sağlayacaktır. Yakın zamanda gerçekleştirilen İslam Ekonomisi ve Finansı Konferansı'na video konferans yöntemiyle katılan Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın, "Aşırı finanslaşma, toplumsal ve insani maliyetlerin dikkate alınmadığı, sadece rant kaygısı ile hareket eden obez bir ekonomik model ortaya çıkarmıştır. Vaad edilenin aksine gelir ve servet dağılımı gittikçe bozulmuştur. Finans sektöründeki bu çarpık yapı hızla reel sektöre de etki etmektedir. Bu faize ve sömürüye karşı çare, haksız kazançla müsaade etmeyen İslami ekonomi ve finans modelidir.

Geleceğin dünyasında faiz ve sömürüye dayalı mevcut ekonomik sistemin yerini risk paylaşımının esas olduğu katılımcılığa bırakacağına inanıyorum." dedi.

Hazine ve Maliye Bakanımız Sayın Berat Albayrak ise "Katılım finans kuruluşları, bizim için stratejik öneme sahip. Küresel finansal krizin ardından katılım finans sisteminin avantajları net olarak görülmüş, sektörün gelişimi tüm dünyada ivme kazanmıştır. Hedefimiz Türkiye'yi, gelişmiş finansal altyapısı, genç, dinamik nüfusu ve nitelikli iş gücünün yanında jeostratejik konumuyla, İstanbul Finans Merkezi'nin sağlayacağı avantajlarla, dünyada faizsiz finansın merkezi haline getirmek." ifadelerini kullandı.

İslami finans sistemi ile ilgili olarak yapılan bu önemli açıklamalar sistemimiz için çok değerliydi ve bizlere büyük sorumluluk yükledi. TKBB olarak bu tarihî sorumluluğumuzun bilincindeyiz. İslami Finans'ın Türkiye'de hak ettiği konuma gelmesi için çalışmalarımıza aralıksız olarak devam etmekteyiz. Nitekim 2002 yılında Türkiye'deki katılım bankalarının toplam bankacılık sektöründen aldığı pay yüzde 2'lerde dahi değilken, günümüzde bu rakamın yüzde 6,5'lerin üzerine çıkması da çalışmalarımızın meyvesini verdiğinin ve halkta karşılık bulduğumuzun göstergesidir. Önümüzdeki dönemde % 15'lik pazar payı hedefimize ulaşacağımıza olan inancımız tamdır. Bu vesileyle yakın zamanda kaybettiğimiz ve İslam ekonomisi alanına ışık tutan isimlerden olan Prof. Dr. Sabri Orman Hocamıza da Allah'tan rahmet, sevdiklerine ise sabırlar diliyorum. Allah'a emanet olun...

Metin ÖZDEMİR
TKBB Yönetim Kurulu Başkanı

KATILIM FİNANS DERGİSİ WEB SİTESİNDE BLOGGER OLMAK İSTER MİSİNİZ?

Lisans, yüksek lisans, doktora öğrencileri ve akademisyenlerin yanı sıra katılım bankacılığı sektöründe çalışan veya sektöre ilgi duyan herkesin başvurularını bekliyoruz.

katilimfinans.com.tr

katılımfinans

TKBB TÜRKİYE
KATILIM
BANKALARI
BİRLİĞİ

Editör'den

Yeni Normaldeyiz, Peki Bundan Sonra Ne Olacak?

COVID-19 sürecinin ardından Türkiye ve dünya ekonomisindeki olası değişimlere dair öngörüler, 20'nci sayımızın kapak konusunu oluşturdu

Değerli okurlarımız,

Türkiye, tüm dünyayı etkileyen yeni tip koronavirüs (COVID-19) pandemisi sürecinde aldığı önlemler ve uyguladığı kısıtlamalarla başarılı bir grafik çizdi. Kişisel hijyenimize her zamankinden fazla dikkat ettiğimiz, sosyal mesafeye önem verdiğimiz hatta kendimizi izole ettiğimiz günlerden geçtik. Şimdilerde ise “yeni normal” olarak adlandırılan zamanlardayız. Bir an önce bu vakitleri de geride bırakıp sağlıklı günlerimize dönmemizi temenni ediyorum. Dergimizin içerik kurgusuna dönecek olursak da şunları söyleyebilirim: 20'nci sayımızın kapak konusunda COVID-19 sürecinin ardından Türkiye ve dünya ekonomisinde nelerin değişeceğine dair öngörülerimiz mercek altına almak istedik. Bu bağlamda da Prof. Dr. Sabri Burak Arzova, “Koronavirüsün Ardından Yeni Normaller” başlıklı yazısını kaleme aldı. COVID-19'un ortaya çıkmasıyla dünyada meydana gelen değişimlerden gelecek öngörülerine kadar birçok noktaya değinen Arzova'ya değerli fikirlerini bizlerle paylaştığı için teşekkür ederim. Röportajlarımızdan birini T.C. Cumhurbaşkanlığı Yatırım Ofisi Başkanı Burak Dağlıoğlu ile diğerini ise Türk Kızılay Genel Başkanı Kerem Kınık'la gerçekleştirdik. Dağlıoğlu, T.C. Cumhurbaşkanlığı Yatırım Ofisi'nin Türkiye ekonomisine faydası ve uluslararası yatırımlarla ilgili konularda kendilerine yönlendirdiğimiz sorularımızı yanıtladı. Kınık ile de Türk Kızılay'ın hem Türkiye'deki hem de global arenadaki çalışmalarını ve kurumun pandemi sürecinde oynadığı rolü konuştuk. Yayınımızda her iki ismi de ağırlamak, bizler için çok kıymetliydi. Ayrıca dergimize katkıda bulunan yazarlarımız Eyyüp Ensari Şahin'e “İslami

Finans, Yeni Finansal Düzenin Neresinde?”, Prof. Dr. Mustafa Çalışır'a “İslam İktisadı Açısından Ekonomik Kalkınma Teorileri”, Prof. Dr. Saim Kayadibi'ne “İslam İktisadı Yönünden Merkez Bankacılığı”, Dr. Öğretim Üyesi Kamola Bayram'a “Türkiye’de İslami Finans Eğitimi Ne Durumda?”, Dr. Bilal Bağış'a “İslam’da Sosyal Devlet Anlayışı”, Prof. Dr. Necdet Şensoy, Doç. Dr. Osman Bayraktar ve Dr. Öğretim Üyesi Hüseyin Arslan'a ise “COVID-19 Katılım Bankalarını Nasıl Etkileyecek” başlıklı yazıları için bir kez daha şükranlarımı sunuyorum. Öte yandan bu sayımızın hazırlık aşamasındayken 12. Uluslararası İslam Ekonomisi ve Finansı Konferansı, online olarak gerçekleştirildi. Etkinliğe videokonferans yöntemiyle katılan T.C. Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan konuşmasındaki “İnsani, ahlaki ve çevreci karakteri ayrıca faizi ve sömürüyü reddeden yapısıyla İslam iktisadı krizden çıkışın anahtarıdır.” ifadesiyle katılım finansı sisteminin sosyal adaleti sağlayan yönüne dikkat çekti. Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın bu programdaki açıklamaları, kamunun katılım bankacılığına yaklaşımını da bir kez daha gözler önüne serdi. Ayrıca sektörümüz önemli bir ismi, Sabri Orman'ı kaybetti. İslam iktisadı konusundaki çalışmaları ile bilinen değerli büyüğümüz Prof. Dr. Sabri Orman'a Allah'tan rahmet, yakınlarına da sabırlar diliyorum.

Sağlıkla kalın.

Merve Ay
Yayın Yönetmeni

TKBB Genel Sekreteri
Osman Akyüz

Pandemi Krizinden Çıkış, Global Çözümlerle Mümkün

Dünya ekonomik durumunun şekillenmesi ve yeni kuralların oluşturulmasında G20 ülkelerinin aktif olacağını öngörüyorum

Son dönemde gözle görünmeyen bir yaratılmışın, insanlığı nasıl aciz duruma düşürdüğüne hep beraber şahit olduk. İnşallah bu sürecin ardından savaşlar da azalacak ve bitecek. İnsanlık bir barış sürecine girecek ve dünya, bu minvalde yeniden şekillenecek.

Pandemi süreciyle ilgili Türkiye özelinde konuşmak gerekirse öncelikle mevcut hükümetimize teşekkür borçlu olduğumuzu söylemek istiyorum. Türkiye, bu süreci en başından itibaren ciddiye aldı ve proaktif bir tutum sergiledi. Ekonomik aktiviteye zarar verme ihtimali olmasına rağmen çok ciddi sınırlamalar getirdi ve bir dizi önlem aldı. Burada hassas bir denge vardı bunu da başarıyla sağladı. Bir başka ifadeyle Türkiye, ekonominin dibe vurmasının önüne geçerek ekonomik faaliyetlerini devam ettirdi ve maksimum düzeyde alınabilecek tüm pandemi tedbirlerini uyguladı. İlk günden bugüne kadar geçen süre zarfında -hamdolsun- çok başarılı bir süreç yönetimi gerçekleştirildi. Bu dönemde sağlık sistemimiz de ciddi

mukavemet göstererek hızla organize oldu. Bir yandan da sağlık personeli ile ekipman takviyeleri yapıldı. Hem virüsün yayılımına karşı alınan önlemler hem de tedavi yöntemleri, prosesleri ve işlemlerinde başarılı olundu. Elhamdulillah, bu süreci büyük oranda tamamladık gibi görünüyor. Dünyada olduğu gibi ülkemizde de tedbirleri gevşetme süreci başladı. Bazı sınırlamalar kaldırıldı ancak bu konuda da ihtiyatlı davranılmaya devam ediliyor. Türkiye, bu dönemde istihdam ve maaş desteği gibi çeşitli paketler ortaya koydu. İşletmelerin hayatta kalması açısından çok önemli olan bu adımlar da zamanında atıldı. Pandemi sonrasında da ekonomimiz için avantajlı kabul edilen sektörlerle selektif olarak ilave destekler verilmeli. Örneğin; otomotiv, turizm, sağlık, imalat sanayisi ve bankacılık sektörleri... Bankacılık özelinde konuşmak gerekirse sermaye takviyesi gerekip gerekmediği ile ilgili kamunun yönlendirici ve destekleyici politikalar oluşturması gerekebilir.

TURİZMDEN TARIMA, MADENCİLİKTE İMALAT SANAYİSİNE KADAR HEMEN HER ALANDA HAREKETE GEÇMEMİZ ŞART

PEKİ, ŞİMDİ NE OLACAK?

Türkiye'nin bu pandemi sürecini çok hızlı şekilde atlatabilmesi lazım. Ülkemiz daha önce de bu tür krizleri atlatabileceğini gösterdi. Ekonomik krizlere karşı dayanıklı oluşumuz ve bu konudaki tecrübemiz, pandemi sürecinden başarıyla çıkmamızı sağlayacaktır. Artık ekonomiye hız vermemiz gereken zamanlardan geçiyoruz. Böyle bir dönemde Türkiye'nin gelir potansiyelinin yüksek olduğu sektörler öncelik kazanacaktır. . Netice itibarıyla ekonominin çarklarının normal çalışma düzenini yakalaması lazım. Turizmden tarıma, madencilikten imalat sanayisine kadar hemen her alanda harekete geçmemiz şart. Nasıl sağlıkta bilim kurulumuz var ise ekonomide de "ekonomik strateji kurulu" oluşturmanın faydalı olacağını düşünüyorum. Toplumun hemen her kesiminden görüş alınarak geniş kapsamlı bir tedbir paketi oluşturulmalı. Burada akademisyenlerden, reel ekonomiden, iş dünyasından, iş dünyası örgütlerinden, yerli ve yabancı uzmanlardan istifade edilmesi yerinde bir tutum olacaktır. Etkif ve netice alınabilir aksiyon planları oluşturmanın da fayda olacağı kanısındayım. Finansal sisteme değinecek olursak şunu söyleyebilirim: Finansal kuruluşlar ekonominin finansmanında etkin rol alıyor. Bu dönemde finansal kuruluşlar; ekonomik büyümeyi sağlayabilmek ve üretim/hizmet artışını temin edebilmek adına kredi oranlarını düşük tutma ve maliyetleri azaltma gibi adımlar atmalı. Zaten şu an için başka bir alternatif gözüküyor.

PANDEMİ SONRASI İÇİN DE PLANLAMALAR YAPMALIYIZ

Ülke olarak pandemi sonrası için bir ekonomik strateji ya da ekonomik paket oluşturmamız gerekiyor. Ekonomi yönetiminin de bu konuda hazırlıkları olduğunu biliyorum. Netice itibarıyla devletimiz, yaşanan tüm süreci yakinen takip ediyor. Mutlaka hasar alacağız ama bunun boyutunun ekonomimizi tökezletecek ölçüde olmayacağı kanaatindeyim. Nitekim ilk çeyrek büyüme oranına baktığımızda, yılsonunda dünya ekonomisinde pozitif ayrışacağımızı söyleyebilirim. Pandeminin akabinde global bir oyuncu olarak küresel arenada iyi bir yer tutmalıyız. Salgın sürecindeki başarılı yönetimimiz de bunu yapabileceğimizi ortaya koyuyor. Bu süreçte ülkemiz siyasi istikrarını muhafaza edebilmeli. Bunu yaparsak hem ekonomik düzen de sağlanır hemde kriz yönetimi başarılı olur.

GLOBAL KRİZE GLOBAL ÇÖZÜM BULUNMALI

Pandeminin sebep olacağı ekonomik çöküntünün 1929 buhranından daha kötü yansımaları olacağı tahmin ediliyor. Bunlar sadece konuşulma aşamasında. Yani henüz hasar tespiti yapılabilmemiş değil. Dolayısıyla böyle bir beklenti varken her ülke kendi başına bu süreci geride bırakmak durumunda kalırsa çok zorlanır. Pandemi krizinden çıkış için global çözümler üretilmesi gerekiyor. Örneğin; dünyadaki belli başlı büyük ekonomiler G20 platformunda ve bu da dünya ekonomisinin yüzde 75-80'ini kapsıyor. Bu manada sözkonusu platform, sürükleyici bir rol oynayabilir. G20 ülkelerinin dünya ekonomik durumunun şekillenmesi ve yeni kuralların oluşturulmasında aktif olacağını öngörüyorum. Bahsi geçen oluşumun bir parçası olması hasebiyle Türkiye'nin de avantajlı olduğunu düşünüyorum.

**G20 PLATFORMU, DÜNYA
EKONOMİSİNİN
%75-80'İNİ
KAPSIYOR**

**PANDEMİNİN SEBEP OLACAĞI EKONOMİK ÇÖKÜNTÜNÜN
1929 BUHRANINDAN DAHA KÖTÜ YANSIMALARI
OLACAĞI TAHMİN EDİLİYOR**

AKTİF RASYOSU HAKKINDA DEĞERLENDİRMELER

Bankaların ellerinde bulundurduğu kaynakların en etkin şekilde kullanılmasını sağlamak amacıyla, mayıs ayı itibarıyla Aktif Rasyosu'nu hesaplamalarına karar verilmiştir

AKTİF RASYOSU NASIL HESAPLANIR?

$$\text{AKTİF RASYOSU (AR)} = \frac{\text{KREDİLER} + (\text{MENKUL KIYMETLER} \times 0,75) + (\text{TCMB SWAP} \times 0,5)}{\text{TL MEVDUAT} + (\text{YP MEVDUAT} \times 1,25)}$$

Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu'nca, COVID-19 salgını nedeniyle yaşanan sürecin; ekonomiye, piyasaya, üretime ve istihdama olumsuz etkisini mümkün olan en az seviyeye indirmek ve bankaların ellerinde bulundurduğu kaynakların en etkin şekilde kullanılmasını sağlamak amacıyla, 5411 sayılı Bankacılık Kanunu'nun 93'üncü maddesi ile 43'üncü maddesinin ikinci fıkrasına dayanılarak alınan 18.04.2020 tarih ve 9000 sayılı karar ile mevduat ve katılım bankalarının, 01.05.2020 tarihinden başlamak üzere, denklemi verilen Aktif Rasyosu'nu (AR) hesaplamalarına karar verilmiştir.

AKTİF RASYOSUNUN MAHİYETİ VE KAPSAMI

Mayıs 2020 itibarıyla hesaplanacak olan AR'ın her ay sonu, mevcut döneme ilişkin aylık ortalamasının; mevduat bankaları için asgari yüzde 100, katılım bankaları için ise yüzde 80 düzeyinde tutturulması gerekmektedir. Söz konusu Karar'da AR'ın pay ve paydasını oluşturan kalemlerin kapsamına yönelik olarak;

AKTİF RASYOSU'NUN AYLIK
ORTALAMASININ, MEVDUAT
BANKALARI İÇİN ASGARİ

YÜZDE 100

KATILIM BANKALARI İÇİN İSE

YÜZDE 80

DÜZEYİNDE TUTTURULMASI
GEREKMEKTEDİR

AR'I TUTTURABİLMEK İÇİN ALINABİLECEK ÖNLEMLERDEN BİRİ, RASYONUN PAYDASINI OLUŞTURAN MEVDUAT/KATILIM FONU TUTARININ AZALTI MAS I OLARAK GÖRÜNMEKTEDİR

- "Krediler" kaleminin, takipteki krediler hariç, bankaların bireysel ve ticari müşterilere kullandırdıkları krediler toplamını,
- "Menkul Kıymetler" kaleminin, bankalarca satın alınan yurt dışı yerleşiklerce ihraç edilmiş menkul kıymetler ve hisse senetleri hariç, özel sektör tahvil ve bonoları ile Türkiye Cumhuriyeti Hazinesince ihraç edilen her türlü borçlanma araçları, kira sertifikaları ve Eurobondların toplam değerini,
- "TCMB Swap" kaleminin, bankaların T.C. Merkez Bankası'na Swap yoluyla verdikleri yabancı paranın adı geçen bankanın alış kurundan hesap edilen TL cinsinden toplam değerini,
- "TL Mevduat" kaleminin, bankalar mevduatı hariç, tüm TL cinsi mevduat/katılım fonu toplamını,
- "YP Mevduat" kaleminin, altın ve kıymetli maden hesapları dâhil olmak üzere, bankalarda tutulan YP cinsinden mevduat/katılım fonunu ifade etmesi uygun görülmüştür.

Bu karar sonrasında, ortaya çıkan tereddütlerin giderilmesi ve bankacılık sektöründen gelen görüş ve öneriler çerçevesinde, Kurul tarafından konu hakkında 30.04.2020 tarih ve 9003 sayılı ikinci bir karar alınmıştır. Alınan yeni karar; esas itibarıyla AR hesaplamasında yer alan unsurlara dâhil edilecek veya hesaplama dışında tutulacak kalemlere ilişkin ilave açıklamaları içermektedir. Bu karar iki başlık altında toplanmaktadır:

1- AR HESAPLAMASINA DÂHİL EDİLECEK KALEMLER

- Mevduat/katılım fonu blokajlı kullanılan krediler ve teminat olarak bloke edilen mevduat/katılım fonu tutarları.
- 6361 Sayılı Kanun'a tabi finansal kiralama şirketlerine kullanılan krediler ile bu kuruluşlar tarafından ihraç edilen menkul kıymetler.

- Katılım bankalarının finansal kiralama alacakları.
- Özel sektör tarafından ihraç edilen kira sertifikaları.
- T.C. Merkez Bankası ile yapılan, bankaların altın verip TL aldığı Swap işlemleri.
- Borsa İstanbul (BİST) FX Swap piyasasında, bankaların döviz verip TL aldığı ve karşı tarafı T.C. Merkez Bankası olan FX Swap işlemleri.
- T.C. Merkez Bankası ile yapılan altın ve döviz depo işlemleri.

2- AR HESAPLAMASINA DÂHİL EDİLMEYECEK KALEMLER

- AR'ın pay ve payda kısmında yer alan kalemlere ilişkin reeskont ve tahakkuk bakiyeleri.

- Yurt içi ve yurt dışı bankalar mevduatı.
- Yurt dışı merkez ve şubelerden olan YP borçlanma işlemleri.
- T.C. Merkez Bankası nezdinde tutulan zorunlu karşılıklar ile müşterilerin nakit ihtiyaçlarına istinaden bankalarca ihtiyaten tutulan likidite tutarı.
- Takipteki alacaklar.
- Gayrinakdi krediler.
- Bankalara kullanılan krediler.

BANKALARIN DAHA FAZLA KREDİ KULLANDIRMALARINI SAĞLAMAYI HEDEFLEYEN AR KALEMLERİNİN KAPSAMINI BELİRLEMeye YÖNELİK OLARAK 30 NİSAN'DA İKİNCİ BİR KARAR ALINMIŞTIR

- 6361 Sayılı Kanun'a tabi faktöring ve finansman şirketlerine kullanılan krediler ile bu kuruluşlarca ihraç edilen menkul kıymetler.
- Yurt dışında yerleşiklere kullanılan krediler.
- Yurt içi/yurt dışı bankalardan olan alacaklar.
- Ters repo işlemleri.
- Yurt içi/yurt dışı yerleşiklerce ihraç edilen hisse senetleri.
- Yatırım fonları.
- Bankalarca ihraç edilen menkul kıymetler.
- T.C. Merkez Bankası ile yapılan, bankaların altın verip döviz (FX) aldığı Swap işlemleri.
- T.C. Merkez Bankası ile yapılan altın ve döviz depo işlemleri haricindeki diğer para piyasası işlemleri.

AR HESAPLAMASINA DÂHİL OLMAYAN KALEMLER, NASIL DEĞERLENDİRİLMELİ?

Esas itibarıyla, bankaların daha fazla kredi kullandırmalarını sağlamayı hedefleyen AR'da yer alan kalemlerin

AR DÜZENLEMESİ İLE BANKALAR, KAYNAKLARINI ASGARİ ORANDA; KREDİLER, MENKUL KIYMETLER VE T.C. MERKEZ BANKASI SWAP İŞLEMLERİNE YÖNLENDİRMEKLE YÜKÜMLÜ KILINMAKTADIRLAR

kapsamını belirlemeye yönelik olarak alınan 30.04.2020 tarihli ikinci Karar'da, en fazla dikkat çeken husus, zorunlu karşılıkların ve takipteki alacakların AR hesaplaması dışında tutulmuş olmalarıdır.

Bilindiği üzere bankalar, topladıkları kaynakların belirli oranlardaki tutarlarını T.C. Merkez Bankası'nın konuya dair düzenlemesi çerçevesinde adı geçen bankaya karşılık

olarak yatırmak zorundadır. Bankaların zorunlu olarak yatırdıkları, kredi verilebilir kaynaklarını azaltan ve üzerinde tasarruf yetkilerinin olmadığı karşılık tutarlarının, AR'ın payda kısmında yer alan mevduat/katılım fonu tutarından düşülmesi veya pay kısmına eklenmesi daha doğru olacaktır.

Konu ile ilgili bir hususa daha değinmekte fayda vardır. Bankaları, topladıkları mevduat/katılım fonu tutarlarını daha fazla kredi vermeye yönlendirmeyi amaçlayan sözleşmesi Kurul'un kararına karşılık, T.C. Merkez Bankası'nın Zorunlu Karşılıklar Hakkındaki 2013/15 Sayılı Tebliğ'in 10/A maddesinde, kredi büyüme hızı düşük olan bankalara, belirli şartlar dâhilinde daha düşük oranlarda zorunlu karşılık tesis etme imkânı tanınmaktadır. Her iki kurumun kredi hacminin büyümesine ilişkin düzenlemeleri arasında paralellik kurulması ve bu amaçla gerekli değişikliklerin yapılmasının uygun olacağı değerlendirilmektedir.

Diğer taraftan, tahsilinde gecikme ve sorunlar yaşanması nedeniyle takibe alınan alacaklar da özünde kredi işlemi olup, normal krediler gibi bunlar da toplanan mevduat/katılım fonu kaynağından fonlanmışlardır. Bu itibarla, takipteki alacakların da krediler kalemi kapsamında AR hesaplamasına dâhil edilmesi uygun olacaktır.

Solo bazda hesaplanacak olan AR düzenlemesinden Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu bünyesindeki bankalar ile mevduat/katılım fonu toplama yetkisi bulunmayan kalkınma ve yatırım bankaları ise bu karardan muaf tutulmuş olup, 31.03.2020 itibarıyla, toplam mevduatı/katılım fonu 5 milyar TL'nin altında kalan bankalara, bu düzenlemeye uyum için 2020 sonuna kadar süre tanınmıştır.

AKTİF RASYOSUNA UYGUNLUĞUN SAĞLANMASI

Kurul tarafından yürürlüğe konulan AR düzenlemesi ile bankalar, mevduat/katılım fonu adı altında topladıkları kaynakları asgari bir oran dâhilinde krediler, menkul kıymetler ve T.C. Merkez Bankası Swap işlemlerine yönlendirmekle yükümlü kılınmaktadır. Düzenlemeye uygunluk sağlamak üzere her banka; kendi durumuna göre AR'ın pay ve paydasında yer alan kalemlerin biri, birkaçı veya tamamı üzerinden paydaki tutarın düşürülmesi ve/veya paydaki tutarların arttırılmasına yönelik uygulamaları hayata geçirecektir.

AR'ı tutturabilmek için alınabilecek önlemlerden biri, rasyonun paydasını oluşturan mevduat/katılım fonu tutarının azaltılması olarak görünmektedir. Bunun temini için bankalar, mevduat faizlerini -özellikle AR'deki 1,25 çarpan etkisi nedeniyle döviz cinsi mevduat faizini- düşürmek suretiyle mevduatın bir kısmının çekilmesini sağlamaya yönelecektir. Ancak geçmiş dönemlerdeki deneyimler ve mevduat sahiplerinin tercihleri dikkate alındığında, döviz cinsi mevduat faizlerindeki düşüşlerin bu tür mevduatlarda ciddi bir azalmaya neden olmadığını ortaya çıkarmaktadır. Başka bir ifadeyle, bankaların AR'ın paydası üzerindeki kontrolü sınırlı düzeyde olup, bu konuda tasarruf sahiplerinin tercihleri belirleyici rol oynamaktadır. Çalışma prensipleri ve mevzuat hükümleri gereği katılma hesaplarına dağıtılacak kâr payı oranlarını belirleme yetkileri olmayan katılım bankaları açısından AR'ın paydası, veri konumundadır. Söz konusu hesaplara dağıtılacak kâr payları, bu kaynakların işletilmesinden elde edilecek gelirlere göre belirlendiğinden, bu bankaların AR'ın paydasındaki tutarı değiştirmeye imkân verecek doğrudan bir kontrolü bulunmamaktadır.

AR'ın tutturulabilmesi için bankalarca uygulanabilecek bir başka politika, kullanılan kredilerin arttırılmasıdır. AR'ın payında yer alan diğer kalemlerdeki çarpan katsayıları dikkate alındığında, düzenlemenin öncelikli amacının da bankaların kaynaklarını kredi kullandırmalarına yönlendirmek olduğu anlaşılmaktadır. Kredilerin arttırılması için bankaların birinci önceliği, mali yapısı güçlü ve kredibilitesi yeterli müşterilerle, kredi ilişkisi tesis etmek olacaktır. Kredi riskini arttırmamak adına öncelik bu olmakla birlikte, COVID-19 salgını nedeniyle yaşanan sürecin ekonomik faaliyetler ve onun aktörleri üzerinde

AR'IN DEĞERİNİN YÜKSELTİLMESİNİN BİR BAŞKA YOLU, BANKALARCA TCMB SWAP İŞLEMLERİNİN ARTTIRILMASIDIR

olan olumsuz etkileri dikkate alındığında, bankaların kredi kullandırma konusunda öncelikli tercihi olan müşterilerin sayısal olarak kısıtlı olması, AR'ı tutturabilmek adına bazı bankaların yeterli kredibiliteye sahip olmayan müşterilerle kredi ilişkisi kurmasına ve buna bağlı olarak kredi riskinin artışına neden olabilecektir.

Kurul'un AR'a ilişkin kararı sonrası bankaların bu Rasyo'yu tutturmak için yapabilecekleri bir diğer uygulama, kamu ve özel sektör borçlanma senetlerine olan plasmanlarını arttırmak olacaktır. Bankaların, mali yapıları üzerinde olumsuz sonuçlara yol açabilecek kredibilitesi düşük müşterilere kredi vermek yerine, ağırlıklı olarak kamu borçlanma senetleri olmak üzere, menkul kıymet alımına yönelmesi ve bunun bir sonucu olarak menkul kıymetlerde ortaya çıkacak olan artışın AR'ın yükseltilmesinde önemli bir rol oynaması beklenmektedir. Katılım bankalarının bu amaçla alabilecekleri menkul kıymetler mevduat bankalarına göre daha sınırlı olup, bu bankaların hazine ve özel sektör kuruluşlarınca ihraç edilmiş kira sertifikaları dışında başkaca bir menkul kıymet almaları mümkün bulunmamaktadır.

AR'ın değerinin yükseltilmesinin bir başka yolu, bankalarca TCMB Swap işlemlerinin arttırılmasıdır. Bu işlemlerin AR'a dâhil edilmesindeki asıl amaç, bankaların muhabirleri nezdinde tuttıkları dövizlerin, Swap işlemleri yoluyla T.C. Merkez Bankası'na aktarılmasını sağlayarak, adı geçen Bankanın döviz rezervlerinin yükseltilmesidir. Bankaların imkânları ölçüsünde bu işlemleri yapacakları düşünülmekle birlikte çarpan etkisinin düşük (0,5) olması nedeniyle, AR'ın payında yer alan diğer iki kaleme göre söz konusu Rasyo'nun değerinin yükseltilmesinde daha sınırlı bir etkisi olacaktır.

Kurul Kararı ile belirlenmiş olan AR değerini tutturamayan bankalar hakkında, 5411 Sayılı Kanun'un 148'inci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi uyarınca 500 bin TL'den az olmamak üzere, aykırılık oluşturan tutarın yüzde beşine kadar idari para cezası uygulanacaktır.

Hedefimiz,

Türkiye'yi, Küresel Yatırım Üssü Hâline Getirmek

T.C. Cumhurbaşkanlığı Yatırım Ofisi Başkanı Burak Dağlıoğlu, Ofis'in kuruluş amacını, hedeflerini ve Türk ekonomisine sağladığı katkıları değerlendirdi

■ Uluslararası yatırımcıların dikkat etmesi gereken hususların başında, politik ve ekonomik istikrar ile öngörülebilir yatırım ortamı geliyor. Türkiye de tüm bu şartları sağlayan ve yatırımcısına her türlü imkânı sunan büyük bir ülke." diyen T.C. Cumhurbaşkanlığı Yatırım Ofisi Başkanı Burak Dağlıoğlu; Ofis'in kuruluş amacı, hedefleri, Türkiye ekonomisine sağladığı katkılar ve uluslararası doğrudan yatırımlar özelinde sunulan avantajlar gibi birçok konuyu, *Katılım Finans* okurları için detaylandırdı.

YATIRIM OFİSİ'NİN KURULUŞ AMACI VE ÜSTLENDİĞİ GÖREVLER NELERDİR?

Ofisimiz, 2006 yılında Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın Başbakanlığı döneminde, "Başbakanlık Yatırım Destek ve Tanıtım Ajansı" olarak kuruldu. Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi ile birlikte ise "Yatırım Ofisi" adıyla doğrudan Cumhurbaşkanlığı'na bağlandı. Şu an da Cumhurbaşkanlığı'na bağlı dört ofisten biri olarak görevimize devam ediyoruz. Temel amacımız; Türkiye'nin ekonomik kalkınmasında ihtiyaç duyulan yatırımların artırılması, ülkemize yatırım yapılmasını özendirmeye yönelik yatırım destekleri ile tanıtım stratejilerinin belirlenmesi ve bunların uygulanması.

T.C. Cumhurbaşkanlığı Yatırım Ofisi Başkanı
BURAK DAĞLIOĞLU

Bildiğiniz gibi Türkiye; nitelikli iş gücü, stratejik konumu, güçlü sanayisi ve lojistik altyapısı gibi özellikleriyle yatırım açısından çok önemli avantajlara sahip. Bu avantajların küresel iş dünyasına ve yatırımcılara anlatılması gerekiyor. İşte bu noktada Ofisimizin en temel görevleri; uluslararası doğrudan yatırımcılar nezdinde Türkiye adına farkındalık oluşturmak, ülkemizdeki yatırım fırsatlarını tanıtmak ve yatırımcıları, bu konuda teşvik etmek olarak sıralanıyor. Bunların yanı sıra Yatırım Ofisi olarak yatırım kararı alan müteşebbisleri, bu kararlarından sonra da desteklemeye devam ediyoruz. Yatırımcı şirketin kuruluşundan itibaren, yatırım sürecinin tüm aşamalarında alınması gereken izin, onay ve lisans gibi konularda kamu kurum kuruluşları ile yatırımcı arasında koordinasyon sağlıyoruz.

Yatırımcılara olan desteğimiz, yatırım yapıldıktan sonra da devam ediyor. Bizim için genişleme yatırımları çok büyük önem arz ediyor. Ülkemize yatırım yapmış müteşebbislerin büyümeye gitmesini, burada yeni bir tesis açmasını veya mevcut kapasitesini artırmasını da tıpkı sıfır yatırım projelerini desteklediğimiz gibi destekliyoruz. Bu kapsamda yatırımcılarla olan iletişimimiz, yatırımcının işletme döneminde de devam ediyor.

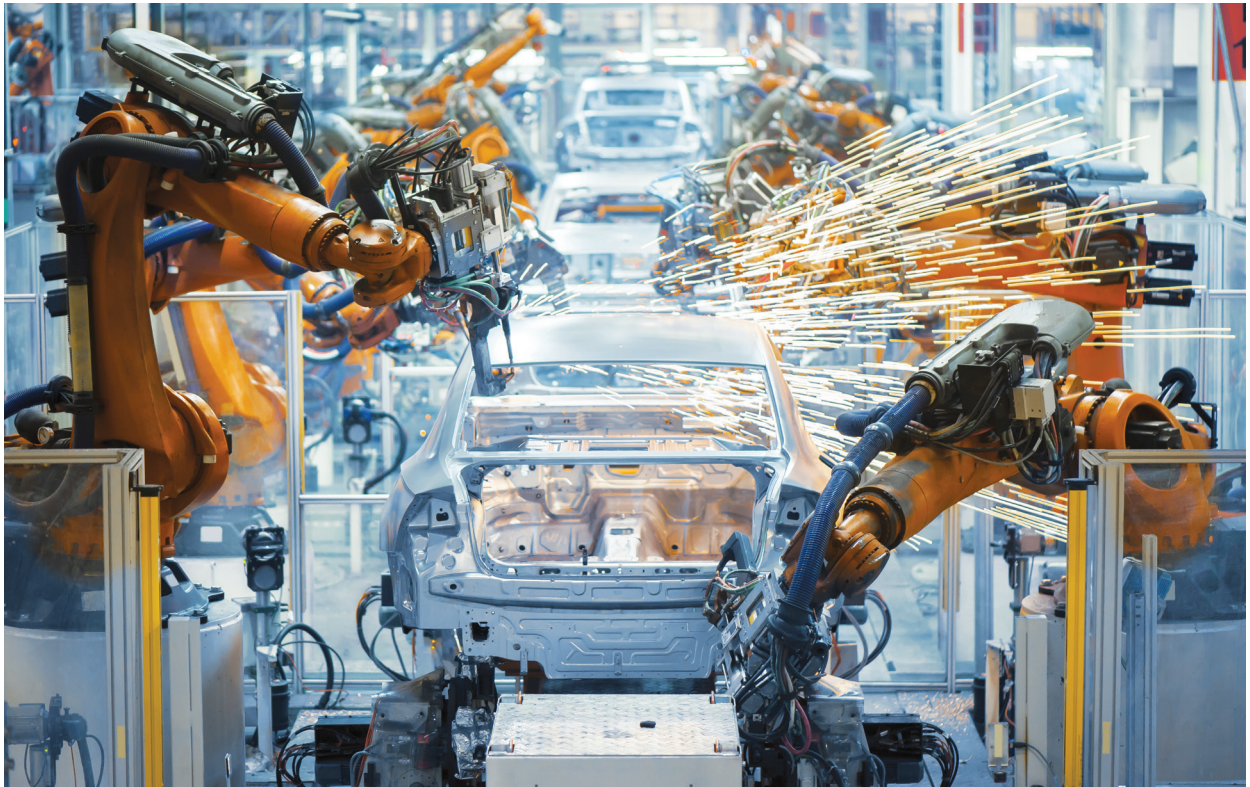
Bu bağlamda teknoloji transferine imkân sağlayacak, cari açığı ve ithal bağımlılığını azaltacak, teknoloji yoğun, kat-

ma değeri yüksek ve istihdam oluşturan yatırımlara büyük bir önem ve öncelik veriyoruz.

YATIRIM OFİSİ'NİN BAŞLICA HEDEFLERİNDEN BİRİ TÜRKİYE'DEKİ YATIRIM FIRSATLARINI KÜRESEL İŞ DÜNYASINA TANITMAK VE KATMA DEĞERİ YÜKSEK YATIRIMLARI DESTEKLEMELİK. BU NOKTADA TÜRKİYE'DEKİ YATIRIM FIRSATLARINI SİZ NASIL DEĞERLENDİRİRSİNİZ? TÜRKİYE, DOĞRUDAN YABANCI YATIRIM KONUSUNDA HAK ETTİĞİ DEĞERİ GÖRÜYOR MU?

Türkiye, 17 yıl önce başlayan siyasi istikrar ve büyük reform yolculuğunda, ihtiyaç duyulan yatırımları teşvik etmeyi titizlikle sürdürüyor. Bu noktada bir hususa dikkat

TÜRKİYE, KÜRESEL DÜZEYDE BİR YATIRIM ÜSSÜ OLARAK KONUMUNU HER GEÇEN GÜN DAHA DA SAĞLAMLAŞTIRIYOR DİYEBİLİRİZ

ÜLKEMİZE YATIRIM YAPMIŞ MÜTEŞEBBİSLERİN BÜYÜMEYE GİTMESİNİ VE MEVCUT KAPASİTESİNİ ARTIRMASINI SIFIR YATIRIM PROJELERİNİ DESTEKLEDİĞİMİZ GİBİ DESTEKLİYORUZ

çekmekte fayda var. Sayın Cumhurbaşkanımız 2003'ten bu yana yatırımcıları yabancı olarak değil, uluslararası olarak tanımlıyor. Bu bağlamda teknik tanımlama olarak da "uluslararası doğrudan yatırım" (UDY) kavramı ve anlayışı ülkemizde yerleşmiş durumda.

2002'ye kadar Türkiye'ye gelen doğrudan yatırım miktarı toplam 15 milyar dolarken, son 18 yılda bu rakamın 210 milyar dolara çıkması, Türkiye'nin her geçen yıl yatırım fırsatlarını çok daha iyi değerlendirdiğini gösteriyor. Aynı şekilde, küresel UDY pastasından aldığımız pay da 2002'de yüzde 0,15 seviyesindeyken artık yıllık yüzde 1 seviyesinde. Hedefimiz, bu oranı önümüzdeki beş yıl içinde yüzde 1,5 seviyesine çekmek.

Bu süreçte ülkemizin yatırım ortamında ciddi bir iyileşme sağlandı. Dünya Bankası İş Yapma Kolaylığı Endeksi'nde, 2006 yılında 155 ülke içinde 84'üncü sıradaydık. 2019 sonu

itibarıyla ise 190 ülke içinde 33'üncü sıraya yükseldik. Hedefimiz, bu endekste Türkiye'nin hak ettiği sıra olan ilk 20'ye girmek.

Tüm bu veriler ışığında Türkiye, küresel düzeyde bir yatırım üssü olarak konumunu her geçen gün daha da sağlamlaştırıyor diyebiliriz. Hazine ve Maliye Bakanımızın da vurguladığı gibi ülkemiz; üretim odaklı, ithalatın sadece stratejik alanlarda yapıldığı, aynı zamanda ihracata odaklanan bir ekonomik modelle yoluna devam ediyor. Biz de bu doğrultuda sürdürülebilir, üretim ve ihracat odaklı yatırımları desteklemeye devam ediyoruz.

TÜRKİYE; ALTYAPI, ENERJİ, OTOMOTİV VE TARIM GİBİ BİRÇOK SEKTÖRDE FAALİYET GÖSTEREN BİR ÜLKE. TÜM DÜNYANIN ATLATMAYA ÇALIŞTIĞI COVID-19 SALGININI DA GÖZ ÖNÜNDE BULUNDURDUĞUNUZDA, PANDEMİ SONRASI SÜREÇTE TÜRKİYE'DE HANGİ SEKTÖRLERİN YATIRIM ANLAMINDA ÖNE ÇIKACAĞINI DÜŞÜNÜYORSUNUZ?

Dünya, önümüzdeki yüzyılı etkileyecek değişimlerin yaşandığı bir süreçten geçiyor. Bu süreç bize şunu gösteriyor; COVID-19 salgını gibi beklenmedik krizleri iyi yönetebilen ve önceliklerini değişen koşullara adapte edebilen ülkeler, yarının küresel oyuncularını olacak. Dinamik, rekabetçi, çevik aynı zamanda esnek bir yapıya sahip olan Türkiye, son 18 yıldır istikrarlı yönetimi, sağlık yatırımları, yüksek hastane kapasiteleri, tedavi ve takip süreçlerinde izlenen yöntemler, milli teknoloji hamleleri ve kriz yönetme kabiliyetiyle COVID-19 sürecini başarıyla yöneten ülkelerin başında geliyor.

Ülkemizin artık küresel bir oyuncu hâline geldiği otomotiv, savunma sanayisi, makine, sağlık ve turizm alanlarındaki

**DÜNYA BANKASI İŞ YAPMA
KOLAYLIĞI ENDEKSİ'NDE,
2019 SONU İTİBARIYLA**

**190 ÜLKE
İÇİNDE 33'ÜNCÜ SIRAYA
YÜKSELDİK**

TÜRKİYE, CUMHURBAŞKANLIĞI HÜKÜMET SİSTEMİ'NE GEÇİŞLE, YATIRIMCILARA DAHA KOLAY, HIZLI VE ÖNGÖRÜLEBİLİR BİR YATIRIM ORTAMI SAĞLADI

başarısı yadsınmaz. Bu sektörlerde yerli yatırımcıların yanı sıra uluslararası yatırımcıların da ülkemizde daha fazla yatırım yapmasına ihtiyaç var. Ancak dünyadaki gelişmeler neticesinde bu geleneksel sektörler de değişim gösteriyor. Pandemi sonrası süreçte bu dönüşümün sonucu olarak öne çıkacak sektörler; yaşam bilimleri, özellikle biyoteknoloji, otomasyon, mobilite, dijital teknolojiler, yenilenebilir enerji ve tedarik zinciri çözümleri olacaktır. Küresel tedarik zincirlerinin yeniden şekilleneceği, tedarikte güvenliğin öne çıkacağı bir döneme giriyoruz. Bu dönemde ülkemizin, yatırımcılara sağladığı temel değerler ile küresel tedarik zincirlerinde daha kritik bir yer tutacağına ve bu doğrultuda önemli yatırımlar çekeceğine inanıyoruz. Bilhassa uluslararası yatırımcıların, yatırımlarını başka ülkelere kaydıracağı kanaatindeyiz. Bu yeni yatırım akışlarından ülkemizin daha fazla pay alması için çalışıyoruz.

TÜRKİYE'YE DOĞRUDAN YABANCI YATIRIM YAPMAK İSTEYENLERİN BİLMESİ GEREKEN EN ÖNEMLİ NOKTALAR NELERDİR?

Uluslararası yatırımcıların dikkat etmesi gereken hususların başında, politik ve ekonomik istikrar ile öngörülebilir yatırım ortamı geliyor. Türkiye de tüm bu şartları sağlayan ve yatırımcısına her türlü imkânı sunan büyük bir ülke. 2003-2019 yılları arasında ortalama yüzde 5,3 büyüme oranıyla OECD (İktisadi İşbirliği ve Gelişme Teşkilatı) ülkeleri arasındaki en hızlı büyümeyi elde eden Türkiye, Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi'ne geçişle, yatırımcılara daha kolay, hızlı ve öngörülebilir bir yatırım ortamı sağladı. Tüm dünyada ekonomik aktivite çok ciddi oranda yavaşlamışken, 2020'nin ilk çeyreğinde Türkiye ekonomisi bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 4,5 büyüdü. Bu başarı, ülkemizin küresel çalkantılara karşı ne kadar dayanıklı olduğunu gösteriyor.

Artık Türkiye'de bürokrasi azaldı iş yapmak kolaylaştı ve dijitalleşme sayesinde birçok konuda elektronik ortamda başvuru yapılabilir. Örneğin şirket kurmak isteyen bir yatırımcı, aynı gün içinde şirketini kurabiliyor, devlet desteklerine başvurup hızlıca sonuç alabiliyor. Burada şirket kuran uluslararası bir yatırımcı, yerli yatırımcılar ile aynı hak ve yükümlülükleri taşıyor. Dolayısıyla ortaklar yabancı olsa bile, ülkemizde kurulan şirket yerli bir tüzel kişiliğe sahip oluyor.

Bu saydıklarımızın çoğunu veya bir kısmını başka ülkeler de sunuyor ancak Türkiye'nin sunmuş olduğu başka avantajlar da mevcut. Bunlar da jeostratejik konum, girişimci ve çalışkan bir iş gücü ile kriz yönetimi. Bunların farkında olan yatırımcılar da krizleri fırsata çevirip Türkiye'deki yatırımlarını artırmaya devam ediyorlar. Yine bir diğer husus da Türkiye'nin uluslararası doğrudan yatırımlara verdiği önemin, söylemin ötesinde kurumsal ve mevzu-

TÜRKİYE, 2003-2019 YILLARI
ARASINDA ORTALAMA

YÜZDE 5,3

BÜYÜME ORANIYLA OECD
ÜLKELERİ ARASINDA EN
HIZLI BÜYÜYEN ÜLKE OLDU

atsal olarak desteklenmesi. Bu amaçla reformların tek seferlik politikalar olmaması ve değişen koşullara göre yeni reformların yapılması Türkiye'nin yatırım ortamını dinamik ve cazip kılıyor.

SON OLARAK OFİS'İN YATIRIM ALANINDAKİ SPESİFİK ÇALIŞMALARINDAN BAHSEDER MİSİNİZ?

Geçtiğimiz haftalarda T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakanımızın da belirttiği gibi şu an ulusal UDY stratejisi üzerinde çalışıyoruz. Bu strateji belgesi, Kalkınma Planımızın çizdiği vizyonu daha da ileriye taşıyarak tüm kurumlarımıza uluslararası doğrudan yatırımların desteklenmesi konusunda yol gösterici olacak.

Ayrıca ülkemizi küresel tedarik zincirlerinde daha üst seviyelere taşıyacak yatırımlara yönelik çalışmalar yürütüyoruz. Şirketlerin üretim öncesi süreçleri, üretim faaliyetleri ve üretim sonrası fonksiyonlarını Türkiye'de yerleşik hâle getirmeye çalışıyoruz. Örnek vermek gerekirse Türkiye'de fabrikası olan bir yatırımcının AR-GE ve tasarım merkezini de ülkemize kazandırmaya çalışıyoruz. Çabamız, Türkiye'nin uluslararası şirketler için bir bölgesel yönetim merkezi olma özelliğini güçlendirmek. Sayın Cumhurbaşkan Yardımcımızın uluslararası iş çevrelerine yaptığı açıklamalarda da değindiği gibi Türkiye, salgın sonrası dönemde özellikle Avrupa, Asya, Orta Doğu ve Kuzey Afrika bölgesi için tedarik zinciri olmaya aday en güçlü ülke.

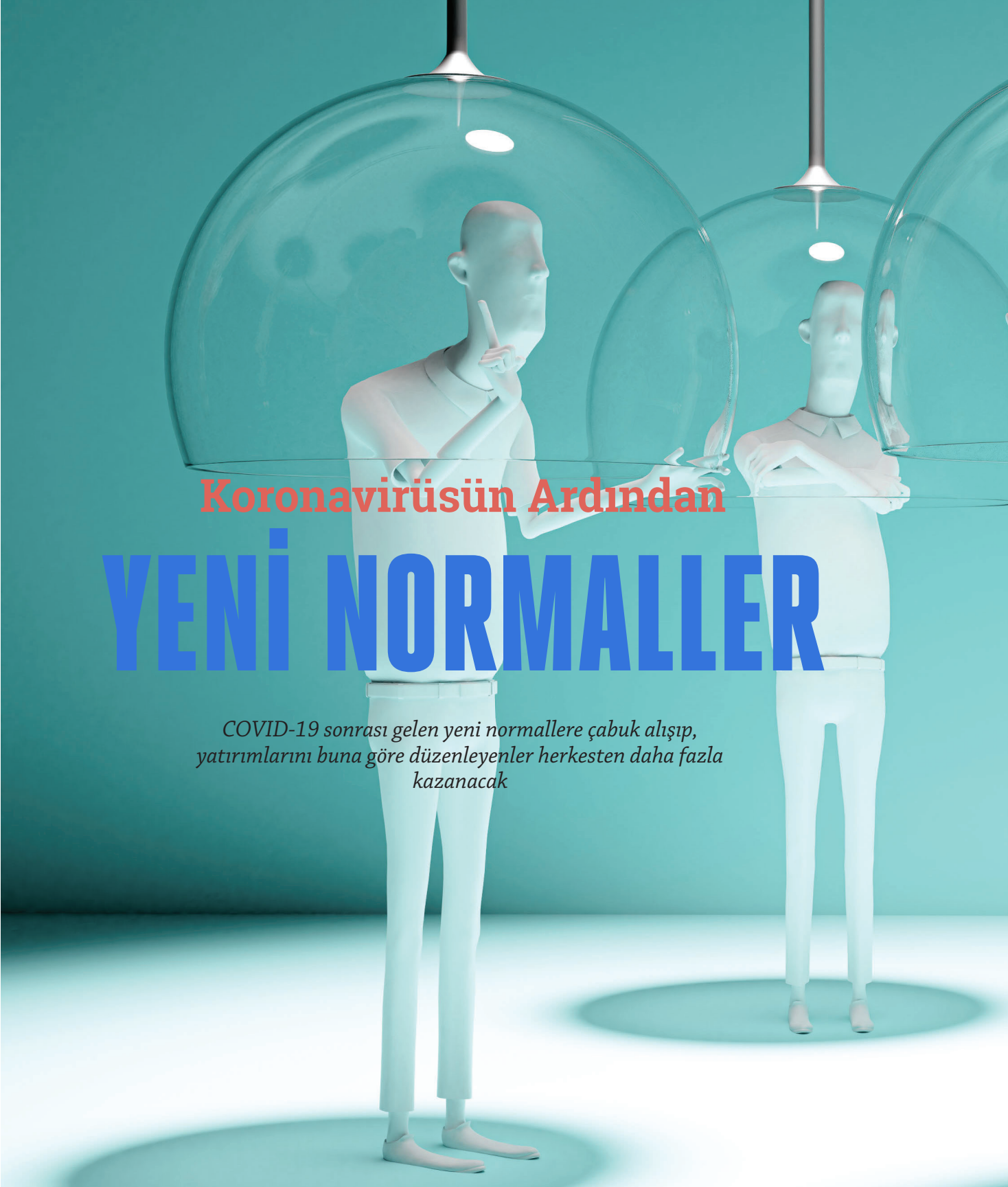
Bir diğer konumuz finansal yatırımcılar. Finansal yatırımcılara da stratejik yatırımcılar kadar önem veriyoruz. Bu kapsamda dünyada "private equity" ve "venture capital" olarak adlandırılan, Türkçe'de genel olarak "girişim sermayesi" veya "özel sermaye" olarak bilinen fonlardan, ülkemize daha fazla yatırım kazandırmaya çalışıyoruz.

Ayrıca sözkonusu girişim sermayesi fonlarına yatırım yapan, "limited partner" olarak tabir edilen uluslararası finans kurumları, emeklilik fonları, varlık fonları, aile ofisleri ve varlıklı bireyler gibi büyük ölçekli yatırımcıları da Türkiye'de yatırım yapmak üzere kurulan fonlara yatırım yapmaya davet ediyoruz.

Son olarak, sürdürülebilir ekonomik büyümenin gerçekleştirilmesi ve reel ekonominin daha etkin şekilde desteklenmesi için İstanbul'u bir finans merkezi yapma hedefimizi ve katılım finans sistemini destekleyici projeleri öncelemeye gayret gösteriyoruz.

OFİS, 11. KALKINMA PLANI'NA NASIL DESTEK VERİYOR?

11. Kalkınma Planı'nda, 2023 yılında yaklaşık 24 milyar dolar yatırım çekilmesi hedefleniyor. Ofis olarak önceliğimiz, bu hedeflerin gerçekleşmesine katkı sağlamak. Buna yönelik olarak da pek çok aksiyon alınması öngörülmüyor. Kurum olarak 2007 yılından 2019 yılına kadar toplam yatırım değeri 23 milyar doları aşan 200'den fazla projeyi ülkemize kazandırarak, 50 bine yakın istihdama vesile olduk.

Koronavirüsün Ardından YENİ NORMALLER

*COVID-19 sonrası gelen yeni normallere çabuk alışıp,
yatırımlarını buna göre düzenleyenler herkesten daha fazla
kazanacak*

BİREYLER AÇISINDAN BİRÇOK DEĞİŞİMİ GETİREN YENİ DÖNEM, MAALESEF İŞLETMELER AÇISINDAN TAM BİR KÂBUS

Modern dünyada eşi benzeri görülmemiş bir dönemden geçtik ve hâlâ geçmeye devam ediyoruz. Yeni tip koronavirüs (COVID-19) nedeniyle küresel ekonomi bir anda işlerliğini kaybetti. Büyük ya da küçük ülkelerin tamamı, ticaret hacmine bakılmaksızın ekonomilerinin bir anda durduğuna şahit oldu. Ağırlıkla mart ayı gibi kapanan ekonomiler, şimdilerde ülke yönetimleri tarafından kısmen de olsa açılmaya çalışılıyor. Bu şekilde artık devam edilemeyeceğini herkes görmüş durumda. Peki, hayatımızda neler değişti? COVID-19 salgını dünyada pek çok şeyi değiştirdi... Alışkanlıklarımız yerle bir oldu. Zira salgının verdiği zarar, sadece ekonomik değil. Sosyal ve psikolojik olarak da

hepimize ciddi bir kayıp yaşattı. Artık yeni normaller sürecindeyiz. COVID-19 salgını ile birlikte birçok şeyimizi değiştirmeye başladık ve bunların bir kısmı da olumlu. Umarım sonrasında da devam ettirebiliriz. Örneğin artık selamlaşmalarda öpüşmüyoruz. Alışveriş yaparken ya da otobüse binecekken üst üste yığılmıyoruz. Pek çok alanda sosyal mesafeyi korumaya özen gösteriyoruz. Bunlar yeni yaşam biçimimizin olumlu yansımaları.

İŞ YAPISİ MODELLERİMİZ DEĞİŞTİ

Ortaya çıkan bu zorunlu değişim, iş yapış modellerimizi de etkiledi. Örneğin sıklıkla katıldığımız toplantılardan yakınırdık. Herkesin konuştuğu, yöneticilerin ego tatmininde bulunduğu ve saatler süren verimsiz toplantılar, yeni süreçte sanal ortama taşındı. Kullanılan platformlardaki süre kısıtlaması, toplantı yöneticisinin isterse herkesin sesini kısabilmesi ve gerektiğinde belirlediği kişiyi toplantıdan çıkarabilmesi gibi yeni özellikler, toplantıları daha verimli kılmaya başladı. Bunların yanı sıra geçmişte görüşme boyunca söz alamayanlar, artık kendilerini ifade edebilme imkânına kavuştu ve bu büyük bir yenilik oldu. Sürekli hantallığından şikâyet ettiğimiz üniversitemiz, hemen çevrim içi eğitime geçti. Bu biraz da hayatımız boyunca sorunla yaşamaktan dolayı genlerimize sirayet etmiş pratiklik sayesinde oldu. Örneğin üniversite eğiti-

ÇEVİRİM İÇİ EĞİTİM- ÖĞRETİMLE DÜNYANIN BİRÇOK NOKTASINA ULAŞMAK VE ÇOK İYİ ÜNİVERSİTELERDEN EĞİTİM ALMAK MÜMKÜN

minde dünyada en iyi olduğunu kabul ettiğimiz ABD'de sayıca bizden çok daha az öğrenciye ve derse sahip üniversiteler, kriz karşısında gözüne far tutulmuş tavşan gibi kaldı. Bu yeni süreçle birlikte eğitim için koca koca binalara ve sınıflara ihtiyacımızın olmadığını da keşfettik. İçinde bulunduğumuz dönemin sonunda küresel ölçekte pek çok üniversitenin kapanacağını düşünüyorum. Çünkü çevrim içi eğitim-öğretimle dünyanın birçok noktasına ulaşmak ve çok iyi üniversitelerden eğitim almak mümkün. Bundan sonra çoğu insan, sıradan üniversitelere itibar etmeyeceği için fazla öğretim üyesine de ihtiyaç duyulmayacak. Özellikle hizmet sektöründe ise büyük bir işsizlik olacağını öngörüyoruz.

HEPİMİZ YAYINCI OLDUK

Evde kaldığımız süre boyunca dijital yayınlar vasıtasıyla hepimiz yayıncı-sunucu olduk. Instagram üzerinden hiç tanımadığım onlarca kişi ile tanışma fırsatı bularak onların konferanslarını dinledim. Çok şey öğrendim ve bu kişileri hayatımda nasıl ıskalamışım dedim. Bu bireysel yayıncılık, karanlıktaki mum gibi hepimizi aydınlattı. Sözkonusu yeni model konferans sürecinin devam edeceğini düşünüyorum. Şahsen ben, bayıldım bu Instagram sohbetlerine... Evlerde yemek yapmayı yeniden keşfettik. Köylerde hiçbir şeyin çöpe atılmayışından geçmişte çok etkilenmişim. Şimdi ise aynı şeyi evlerimizde yapmaya başladık. Örneğin evdeki imkânlarla ekmek, pide ve pizza yapmayı yeniden keşfettik. Minimal yaşamayı öğrenmeye başladık. Aslında en önemlisi neye ihtiyacımız olduğundan çok neye ihtiyacımız olmadığını gördük. Ancak minimal yaşamın ne olduğunu görmek ve anlamak için COVID-19 sürecini yaşamamıza gerek de yoktu. Yolu bir şekilde Japonya'ya

düşenler, dünyanın en büyük üçüncü ekonomisinde insanların nasıl yaşadığını (evlerini, arabalarını ve tüketim alışkanlıklarını) görmüşlerdir.

Evde ailece film seyretmenin keyfini yeniden keşfettik. Uzun süreli dizileri bir solukta bitirdik. Birbirimize film/dizi önerilerinde bulunduk. Mesela ben İspanyol polisiye filmlerini keşfettim. Eğer bu kadar uzun süre evde kalmasaydım, popüler dizilerin/filmlerin ötesine geçemeyecektim. Kendimi büyük bir cesaretle farklı ülkelerin filmleri arasında dolaşırken buldum. Kitapların ne kadar önemli olduğunu yine bu süreçte keşfettik. Arkamıza evlerimizdeki kütüphaneleri alarak dijital yayınlara katıldık. Gördük ki çoğumuzda, az ya da çok kitapla da olsa mutlaka bir kütüphane köşesi var. Öte yandan kütüphanesi olmayanların da bu yayınlar vasıtasıyla özenip kendi kütüphanelerini oluşturma ihtimali bile sevindirici bir durum. İnternet üzerinden alışveriş tüm hızıyla devam ederken COVID-19, bu yeni model alışverişin gıda alışverişine daha da fazla kaymasına neden oldu. Yeni iş modellerinde internet üzerinden satış da artık tartışmasız bir numara hâle geldi.

TARİHİN TAM ORTASINDAYIZ

COVID-19 salgını nedeniyle birçok ülkede gıda alışverişi yapmak, sinema filmi izlemek ve şirket toplantısı gerçekleştirmek gibi faaliyetler internet ortamına taşındı. Yani içinden geçtiğimiz dönem, tüketici alışkanlıklarını da değiştirdi. Hep deriz ya bir tarih yaşıyoruz diye... Gerçekten de şu sıralar, tarihin tam ortasındayız. O kadar çok şeyde değişim var ki bu sürecin sonucunu şimdiden kestirebilmek oldukça güç. Ancak kesinlikle yaş, eğitim ve cinsiyet gibi farklılıklara bakılmaksızın tek gerçek, geçen yılın bu zamanına göre çok daha fazla dijitalleşti. Bireyler açısından birçok değişimi getiren yeni dönem,

COVID-19 SALGINI NEDENİYLE BİRÇOK ÜLKEDE GIDA ALIŞVERİŞİ YAPMAK, SİNEMA FİLMİ İZLEMELERİ VE ŞİRKET TOPLANTISI GERÇEKLEŞTİRMEK GİBİ FAALİYETLER İNTERNET ORTAMINA TAŞINDI

ABD BU VİRÜSÜN ÇİN KAYNAKLI OLDUĞUNA, ÇİN'İN VUHAN KENTİNDEKİ BİR LABORATUVARDA ÜRETİLİP DÜNYAYA YAYILDIĞINA İNANIYOR

maalesef işletmeler açısından da tam bir kâbus... Bu süreçte virüsün yayılım hızını önlemek açısından benimsenen "evde kal" uygulaması nedeniyle, binlerce küçük ve orta ölçekli işletme uzun zamandır kapalı. Bir işletmeyi yeniden açmak, kapatmaktan daha zordur. Karantina uygulanan ekonomiler, kademeli olarak önlemlerin gevşetilmesi yönünde adımlar atarken bazı işletmeler ise değişen koşullara ayak uyduramayacak. Ekonomiler yeniden faaliyete geçtiğinde her şey eski hâline dönmeyecek. Şu anda ya-

ratıcı ve faydalı olmayı beceremeyen işletmeler, COVID-19 salgını sonrasındaki ortamda zorlanacak. Bazı işletmeler, ne yazık ki ekonomik hayatta olamayacak. Bu yeni normal adını verdiğimiz süreç, aslında çok büyük bir dönüşüm. İşletmelerin bağlı olduğu ticaret odalarının ve sektör kuruluşlarının, kurumları yeni sürece hazırlaması gerekiyor. İşletme sahiplerine ve yöneticilerine işe geri döndüklerinde her şeyin çok farklı olacağı, hiçbir şeyin eskisi gibi kalmayacağı mutlaka anlatılmalı. Neler yapılması gerektiği konusunda işletme sahipleri bilgilendirilmeli. Bence en hassas konu bu... Kendimizle olduğu kadar işletmelerimizle de ilgilenmemiz lazım. Çünkü ekonominin temel taşı onlar. Ancak yine gördüğüm kadarıyla işletmelerin bağlı oldukları kurumlar dahi yeni döneme hazırlıklı değil. Bu durum da büyük bir risk olarak hepimizi tehdit ediyor.

TİCARET SAVAŞLARI GERİ GELDİ

Öte yandan COVID-19 öncesinde ABD ve Çin arasında anlaşmaya varıldığı için hepimiz sevinmiştik. Ancak günümüzde bu ticaret savaşı da eskisinden daha korkutucu şekilde geri geldi. ABD bu virüsün Çin kaynaklı olduğuna, Çin'in Vuhan kentindeki bir laboratuvarında üretilip dünyaya yayıldığına inanıyor. Ya da belki böylesi daha çok işlerine

geliyor. Üstelik ABD bu sefer yalnız da değil. Almanya da sürecin bir şekilde böyle olduğuna inanıyor. Ortaya çıkan ekonomik kayıpların bedeli Çin'e ödetilmek isteniyor. Bu yüzden ticaret savaşlarına yeniden bir geri dönüş görebiliriz. Küresel büyümenin önündeki en büyük engellerden biri olan ticaret savaşlarının, sadece adil ve dürüst ticaret yapmayan ülkelere karşı yürütülen bir süreç olduğunu düşünmek ve olayı sadece ticaret boyutuyla görmek çok doğru olmayabilir. Bu ticaret savaşının bir tarafında ABD ve Çin arasında devam eden teknoloji ekonomisine hâkim olma çalışması diğer tarafında ise üretim ve buna bağlı olarak refahın, Batı'dan Doğu'ya kaymaya başlaması yatıyor. ABD bu eksen kaymasını gördüğü için ticaret savaşları üzerinden Batı eksenli bir üretim ve refah modelini geri getirmeye, böylelikle rakibini zayıflatmaya çalışıyor. Ancak rakibi zayıflatırken periferi ülkelerin bu ticaret savaşından daha da güçlenerek çıkması da muhtemel. Bunların başında da Güney Kore'nin geldiği açıkça görülüyor. O nedenle sözkonusu savaşın, tam bir kazananı olmayacak gibi duruyor. Üstelik bu ticaret savaşının bir sonraki aşamada ABD ve Avrupa arasında da yaşanabileceğini atlamamak lazım. Yani küresel çapta kayıpların büyük olacağı bir dönem beklediğimi söyleyebilirim.

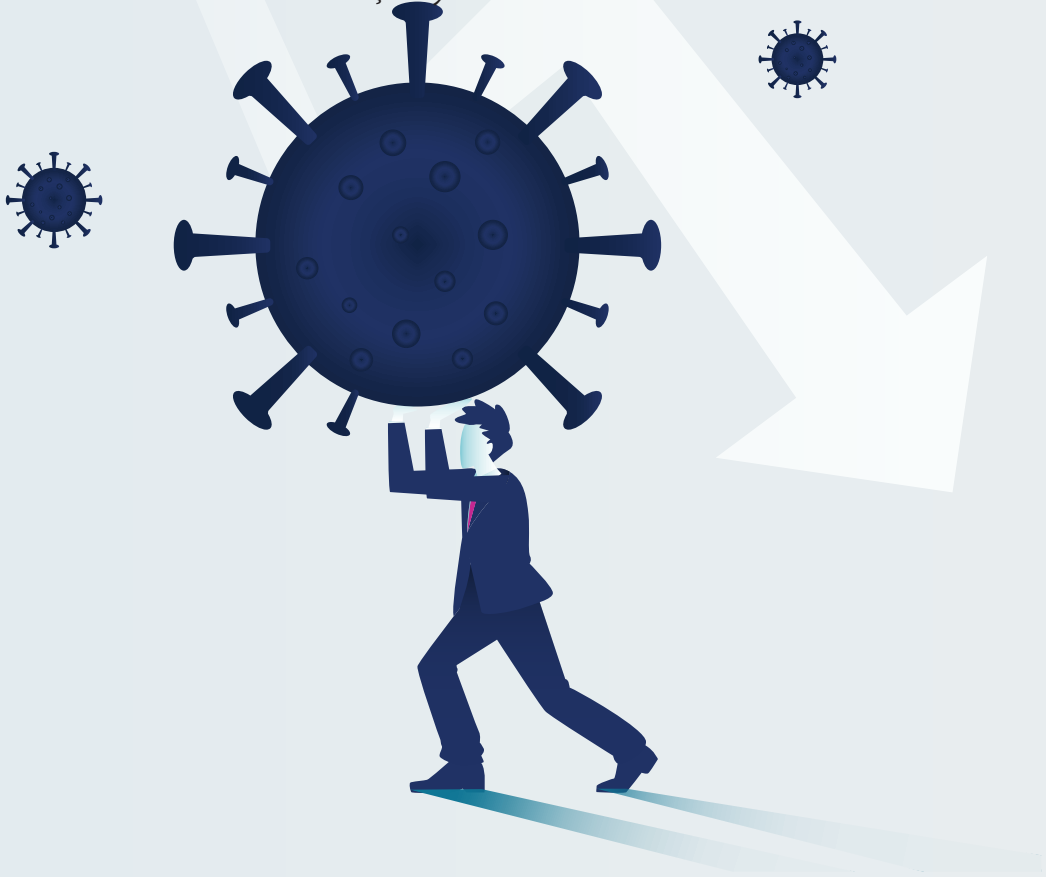
ŞİRKETLER BUNDAN SONRA TEK BİR TEDARİK MERKEZİNE BAĞLI ÜRETİMİ GÖZE ALAMAYACAK

Hükümetler, Mart 2020 itibarıyla COVID-19 etkisiyle yaşadığımız bu ikinci fazda (birincisi 2016 yılı sonunda başlayan ticaret savaşları) artık daha çok işin içinde. Devamında hanehalkları ve şirketler de bu sürece müdahil... Bunun sonucunda daha çok yerleşme göreceğiz. Çin'in dev bir üretim ve tedarik merkezi olması, dünyanın geri kalan ülkeleri tarafından kabul görmeyecek bir durum. Değişim bir günde olmayacak ama üretim ve tedarik merkezleri hem yerele hem de saat yönünde önce Hindistan'a sonrasında da Afrika'ya doğru kayacak. Şirketler bundan sonra tek bir tedarik merkezine bağlı üretimi göze alamayacak. Yeni normallere çabuk alışıp, yatırımlarını buna göre düzenleyenler ise herkesten daha fazla kazanacak. Bize düşen, bu yeni normalleri kabul edip benimsemek olmalı.

COVID-19 Katılım Bankalarını NASIL ETKİLEYECEK?

Katılım bankaları doğrudan ticareti finanse etmesi yönüyle krizlere karşı dayanıklıdır

İstanbul Ticaret Üniversitesi İslam Ekonomisi ve Ekonomik Sistemler Uygulama ve Araştırma Merkezi, 2013 yılında kurulmuştur. Merkezin faaliyet alanları arasında ekonomik, finansal ve ticari istikrarla ilgili gelişmeleri yerel, bölgesel, küresel ölçekte izlemek ve değerlendirmek konusu da bulunmaktadır. Bu kapsamda, yaşamakta olduğumuz küresel salgının katılım bankalarına etkisini ortaya koymak üzere de bir araştırma yürütülmektedir.

DÜNYADA İSLAM BANKACILIK

İslam Kalkınma Bankası'nın Özel Sektörü Geliştirme Şirketi tarafından yayımlanan İslami Finans Gelişim Endeksi 2019 Raporu'na göre 2018 yılı itibarıyla İslami finansal varlıkların küresel hacmi, 2,524 trilyon dolardır. Bunun yüzde 70'ini (1,76 trilyon dolar) İslami bankacılık varlıkları oluşturmaktadır. İslami finansal varlıkların içinde bankacılığın yanında sukuk, diğer İslami finansal kuruluşların, İslami

KÜRESEL ÖLÇEKTE 72 ÜLKEDE 520 ADET İSLAMİ BANKASI HİZMET VERMEKTEDİR. BUNLARIN 301 ADEDİ TAM TEŞEKKÜLLÜ İSLAMİ BANKADIR

fonların ve tekafül şirketlerinin varlıkları bulunmaktadır. Küresel ölçekte 72 ülkede 520 adet İslami banka hizmet vermektedir. Bunların 301 adedi tam teşekküllü İslami banka, 219 tanesi ise konvansiyonel bankaların içinde bulunan pencere bankalarıdır. 2018 yılı itibarıyla toplam küresel (konvansiyonel ve İslami) banka varlıkları içinde İslami bankaların payı yüzde 6 oranındadır. Öte yandan bu 520 bankanın 418 adedi ticari, 58 tanesi de yatırım bankası olarak faaliyet göstermektedir. Tüm bunların yanı sıra 2024 yılında İslami bankaların küresel hacminin, 2,175 trilyon dolara ulaşması da beklenmektedir.

TÜRKİYE'DE KATILIM BANKALARININ BANKACILIK SEKTÖRÜ İÇİNDEKİ YERİ

Türkiye Katılım Bankaları Birliği'nin (TKBB) web sitesindeki sektör bilgileri içinde "mukayeseli tablolara" göre, katılım bankalarının toplam toplanan fonları (Aralık 2019-Mart 2020) yüzde 13,7, kullandırılan fonları ise yüzde 16,1 artış göstermiştir. Bu rakamlar, aynı dönemdeki bankacılık sektörünün değişim oranlarının da üzerinde olmasıyla dikkat çekmektedir. (Bankacılık sektörü sırasıyla, yüzde 8,9 ve yüzde 9,1) Yine Mart 2020 itibarıyla katılım bankalarının personel sayısı 16 bin 200 kişi, şube sayısı ise bin 188'dir. Yani bu bankaların personel sayısı; toplam bankacılık sektörünün yüzde 7,9'unu, şube sayısı ise yüzde 10,5'ini oluşturmaktadır. Mart 2020 tarihi itibarıyla katılım bankaları, bankacılık sektörünün toplanan fonlar açısından yüzde 8,75'i, kullandırılan fonlar açısından da yüzde 5,8'i seviyesindedir. Öz varlık açısından ise bu bankacılık türü, sektörün yüzde 4,8'i kadardır. Bu oranlar, Aralık 2019 verilerine göre de artış göstermiştir. (Aralık 2019 toplanan fonlar yüzde 8,4, kullandırılan fonlar yüzde 5,5, öz varlık yüzde 4,4) 15 Mayıs 2020 tarihinde güncellenmiş olan Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu (BDDK) verilerine bakıldığında ise 2020'nin başından itibaren toplanan fonların yüzde 28, kullandırılan fonların da yüzde 32 oranında artış gösterdiği anlaşılmaktadır. 15 Mayıs 2020 itibarıyla katılım bankalarının topladıkları fonların toplamı 273,4 milyar TL, kullandırdıkları fonların toplamı ise 180,4 milyar TL düzeyindedir. (27 Aralık 2019'da toplanan fonlar 213,7 milyar

TL, kullandırılan fonlar 137 milyar TL) Buradan yapılan gözlem katılım bankalarının nisan-mayıs döneminde (15 gün) gerek toplanan gerekse kullandırılan fonlarında önemli artış sağlandığı yönündedir.

2018 YILI İTİBARIYLA İSLAMİ
FİNANSAL VARLIKLARIN
KÜRESEL HACMİ,
**2,5 TRİLYON
DOLARDIR.**
BUNUN
1,7 TRİLYON DOLARI
İSLAMİ BANKALARIN
VARLIKLARIDIR

TKBB VE TÜRKİYE'DE FAALİYET GÖSTEREN 6 KATILIM BANKASI YÖNETİMLERİNE 12 SORULUK MÜLAKAT GÖNDERİLMİŞTİR

COVID-19 KATILIM BANKALARINDA NELERİ DEĞİŞTİRDİ?

Merkezimiz tarafından TKBB ve Türkiye'de faaliyet gösteren altı katılım bankası yönetimlerine gönderilen 12 soruluk yapılandırılmış mülakat tamamlanmış ve cevapların değerlendirilmesi aşamasına gelinmiştir. Sorularla Türkiye'de faaliyet gösteren katılım bankalarının güçlü ve zayıf yönleri ile böyle durumlardaki fırsat ve tehditler belirlenmeye çalışılacaktır. Bunların yanı sıra araştırmayla birlikte salgın sürecinin katılım hesabı sahiplerine, katılım fonu kullanan müşterilere ve katılım bankası çalışanlarına etkisi incelenecek, aynı zamanda salgın sonrasında görevlilerden beklenen yetkinliklerde değişiklik olup olmayacağı da gözlenecektir.

KATILIM BANKALARI TİCARETİ FİNANSE ETMESİYLE ÖNE ÇIKIYOR

Sözkonusu kurumlara gönderilen 12 soruda katılım bankalarının verimliliğindeki etkileri, stratejik hedeflerindeki değişikliklere ve alınan/alınacak tedbirlerine odaklanılmıştır. Araştırma, katılım bankalarının durumunu konvansiyonel bankalara göre karşılaştırmalı olarak ortaya koymayı amaçlamaktadır. Katılım bankalarının doğrudan ticareti finanse etmesinin bu açıdan öne çıktığı görülmektedir. Katılım bankalarının bu özelliğinin, krize karşı dayanıklılıkta güçlü yanını oluşturduğu vurgulanmaktadır. Fon kullandırma yöntemlerinin gerçek mal ve hizmet ticaretini desteklemesi, fonların geri ödenmesinde kendini gösterdiğine işaret etmektedir. Katılım fonu müşterilerinin faaliyetlerini sürdürebilmek için bu fona ihtiyaç duyduklarından, geri ödemede katılım bankalarını önceliklendirecekleri beklentisi de bulunmaktadır.

COVID-19, İŞLETMELERE NAKİT İHTİYACI DOĞURMAKTADIR

Salgının yol açtığı bu kriz, bir reel sektör krizi olduğu için işletmelere nakit ihtiyacı doğurmaktadır. Ticareti fonlayan katılım bankalarının ise müşterilerine direkt olarak nakit girişi sağlayamadığı anlaşılmaktadır. Doğrudan ticaretin fonlanması krize karşı koruma sağlayarak katılım bankalarının güçlü yanı olmakta, ancak krizden çıkarken bu

özellik zayıf yana dönüşmektedir. Sadık fon müşterileri sayesinde katılım bankalarının daha düşük oranda likidite sorunu yaşadığı ve düşük pazar payına sahip olunmasının da zımni olarak katılım bankalarını koruyan bir olgu olarak görüldüğü ortaya çıkmaktadır. Katılım bankaları açısından Fintech'ler, büyük fırsat olarak görülmektedir. Öte yandan katılım bankaları gerçek ticareti fonlamaktadır ve bu nedenle bahsi geçen kurumların reel sektör nezdinde ekonomik karşılığı bulunmaktadır.

KRİZLER, KATILIM BANKALARINA FIRSAT OLUŞTURABİLİR

Yaşanan krizlerin, katılım bankaları açısından fırsat oluşturduğu düşünülmektedir. Bu bankaların dağıtım kanallarının, pazar paylarının ve bilanço büyüklüklerinin sektörün gerisinde kalması kırılma yönleri olarak sayılmaktadır. Limitli tüzel müşteriler, şubeye gelmeden mobil finansman ile murabaha işlemlerini gerçekleştirebilmektedir. Uzaktan çalışmanın gerektirdiği teknolojik kapasite ve kabiliyet ise katılım bankalarında bulunmaktadır. Ancak bu yetkinliğin daha da artırılması, ekosistemin yararına olacaktır. Aynı zamanda salgın sürecinin takım çalışmasına uyum gerektirdiği ve kuruma aidiyetin gelişmesine yol açtığı da gözlemlenmektedir. Hanehalkının ve firmaların nakit ihtiyacı duyması, ilk aşamada katılım hesaplarının artış hızını yavaşlatmıştır. Fakat parasal genişlemeci tedbirlerin, katılım hesaplarının artış ivmesini devam ettirdiği de görülmektedir.

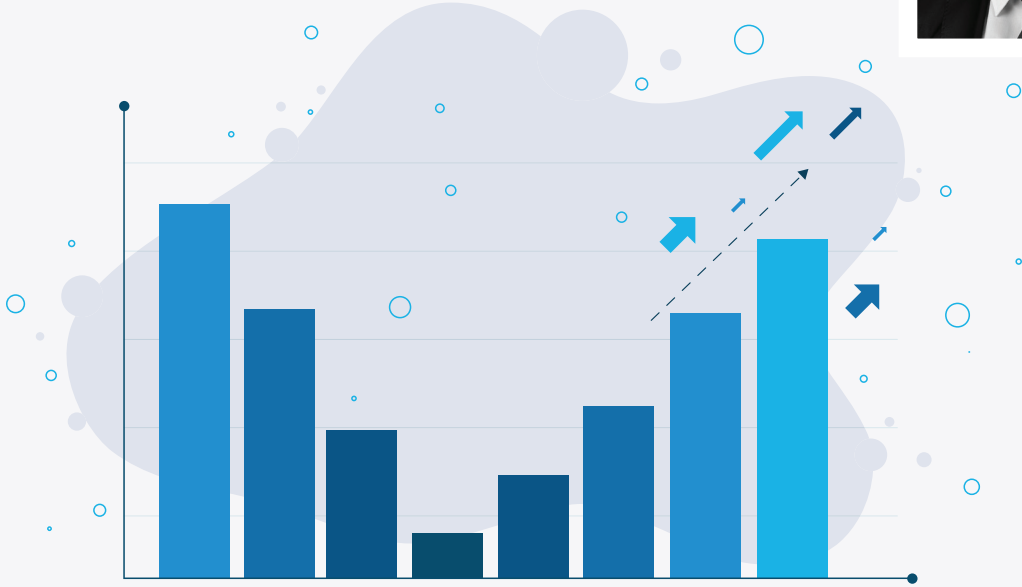
Bu topraklarda küçük iyilikler karşılıksız yapılır

İşte bu yüzden **Mobil Şube** ve **İnternet Şube'den** yapılan **EFT, havale gibi birçok bankacılık işlemi** ile 20 bini aşkın kamu bankası ve **PTT ATM'lerinden** yapılan pek çok işlem **BİZDE ÜCRETSİZ.**

**ŞART
YOK
KOŞUL
YOK**

Üstelik Mobil Şube ve İnternet Şube'den **17.20'ye** kadar EFT yapabilirsiniz.

İslami Finans, Yeni Finansal Düzenin Neresinde?

Mevcut küresel finans sistemindeki problemler, teknolojik gelişmeler ve İslami finans sistemi birlikteliğinde çözüme kavuşturulabilir

Küresel ölçekte meydana gelen felaketler, bazı değişimleri de beraberinde getirebilmektedir. Sözkonusu farklılıklar, kimi zaman felaketin etkilediği alanla sınırlı kalabilirken kimi zaman da "paradigma kayması" şeklinde bir değişimi tetikleyebilmektedir. Yani bahsi geçen bu felaketler; siyaset, ekonomi ve sağlık gibi toplumsal yaşamın idamesi için gerekli olan alanlarda büyük çaplı değişimleri de gerekli kılabilir. Yeni tip koronavirüs (COVID-19) salgını ise tıpkı II. Dünya Savaşı, İspanyol Gribi ve 11 Eylül saldırısı gibi geçmişte ciddi değişimlere neden olan olaylar gibi içinde bulunduğumuz yüzyıla damgasını vurmuş durumdadır. Öyle ki küreselleşme kavramını henüz sindirmeye (eksiklikleri ile birlikte) başlayan dünya ülkeleri, 2020'nin başından itibaren sadece yaşanan salgın felaketine odaklanmış durumdadır ve geleceğe ilişkin makro planlar yerine günü kurtarma çabası içerisine girmiştir. COVID-19 salgını; (sağlıkla ilgili olmasına rağmen) özellikle ekonomi, küresel ticaret, tedarik zinciri ve bankacılık gibi ekonomik işleyişin temel argümanlarını

üç ay gibi bir sürede durma noktasına getirmiş, böylelikle küreselleşme kavramına yapılan tüm eleştirilerin haklılığını da kanıtlamıştır. Özellikle mevcut küresel finans sisteminin zayıflığı COVID-19 salgını ile tekrar gündeme gelmiş ve "yeni dünya düzeni" kavramı yeniden tartışılmaya başlanmıştır.

YENİ DÜNYA DÜZENİ KAVRAMI, FİNANSAL SİSTEMİ ÖNCELİYOR MU?

1990'lı yıllarda insanlığın hizmetine sunulan internet teknolojisi ile başlayan, 2000'li yılların başında ise ivme kazanan bilgi ve iletişim çağı, paradigmatik değişimin en büyük tetikleyici unsuru olmuştur. Uluslararası ticaret teknoloji ile kolaylaşmış, paranın dolaşımı dijital platformlar sayesinde hızını arttırmıştır. Bilgiye erişim maliyetleri azalmış, "doğru bilgi" kavramı öne çıkmıştır. Ülkeler ekonomik güç unsuru olarak bankacılık-finance sektörüne ağırlık vermiş; sektör, parasal gücün göstergesi konumuna gelmiştir. Küreselleşmenin getirdiği sorunlara karşı ileri sürülen

“yeni dünya düzeni” kavramı; teknoloji, yönetim biçimleri, uluslararası ilişkiler ve uluslararası ticaret gibi farklı alanlarda değişimi-dönüşümü içerisinde betimleyen bir kavram olarak tanımlanabilmektedir. Kavramın öne çıkan yönü ise mevcut küresel finans sisteminin tümüyle değişmesini önermesidir. Faiz, krizler, gelir adaletsizliği ve borç yükü gibi eleştirilen konular bireylerin zihninde küresel finans sisteminin bir sonucu olarak konumlanmış durumdadır. 2007 yılı son çeyreğinde meydana gelen kriz (Subprime Mortgage), küresel finans sisteminin tüm argümanlarına yapılan eleştirileri haklı çıkarmıştır.

YENİ DÜNYA DÜZENİNDE İKİNCİ DÖNEM

Bilgi ve iletişim çağı, mevcut teknoloji ile meydana gelen tüm sorunlara çözüm aramaya başlamış ve 2015 yılından sonra AR-GE faaliyetlerine konu olan yeni alanlar karşımıza çıkmıştır. Özellikle üretim alanında seri bir ilerleme sağlayan Endüstri 1.0'dan Endüstri 5.0'a kadar makinelerde yapay zekâ uygulamaları geliştirilmiştir. Bu sayede makineler, öğrenebilir bir nitelik kazanmıştır. Nesnelere yüklenen internet (IoT) insan hayatını kolaylaştırmış ve bilginin en büyük zenginlik olduğu tartışılmaya başlanmıştır. Son olarak ikinci internet buluşu olarak adlandırılan Blokzincir teknolojisi hayatımıza girmiş ve “yeni dünya düzeni” kavramının temel unsuru olarak önemli bir konuma yükselmiştir. Blokzincir, diğer teknolojik gelişmelere oranla önermelerini daha fazla finans sistemi üzerine odaklamış ve merkezi otoriteleri finansal sistemin işleyişinin dışında tutarak mevcut sorunlara çözüm önerileri getirmiştir. Devlet olmadan para olabileceği, aracı olmadan finansal varlığın transfer edilebileceği, bilginin güvenle saklanabileceği, finansa katılımın-erişimin tüm insanlara açık gerçekleşebileceği ve şeffaf işlemlerin yapılabilmesi gibi konular üzerine odaklanan Blokzincir, bu özellikleri sayesinde “yeni dünya düzeni” kavramının temel dayanaklarından biri olmuştur. Özellikle “yeni finansal sistem” kurgusu, Blokzincir ile birlikte anılmaya başlanmıştır. Aynı zamanda sistemin önerdiği konular, tüm yönleri ile yenilenmiş bir finansal sistemin altyapısı için kullanılmaya başlanmıştır.

İSLAMİ FİNANS YENİ FİNANSAL DÜZENDE ÇÖZÜM SUNABİLİR

Literatürde katılım finansı ve faizsiz finans olarak da adlandırılan İslami finans kavramı, ekonomi ve finans konularını İslami prensiplere göre işleyen bir sistem olarak tanımlanabilmektedir. İslami finansın kaynağı, Kur'an-ı Kerim'dir. İnsanı temel alan Kur'an-ı Kerim, tüm insanı

BLOKZİNCİR, “YENİ DÜNYA DÜZENİ” KAVRAMININ TEMEL DAYANAKLARINDAN BİRİ OLMUŞTUR

ENDÜSTRİ 1.0'DAN ENDÜSTRİ 5.0'A KADAR MAKİNELERDE YAPAY ZEKÂ UYGULAMALARI GELİŞTİRİLMİŞTİR. BU SAYEDE MAKİNELER, ÖĞRENEBİLİR BİR NİTELİK KAZANMIŞTIR

İSLAMİ FİNANS, GÜNDEMİMİZDEKİ YENİ FİNANSAL DÜZENDE MÜSLÜMAN OLAN YA DA OLMAYAN TÜM BİREYLERİN KABUL EDEBİLECEĞİ UYGULAMALARI İÇERİSİNDE BARINDIRMAKTADIR

davranışların nasıl olması gerektiği üzerine emir ve yasaklar içermektedir. İslami finans, bireyin İslami prensipler ışığında yapması gereken ekonomik davranışları konu edinmektedir. Bu finans biçiminin temel prensiplerini ise ahlaki sorumluluk, insan odaklı uygulamalar, risk paylaşımını esas alan finansal işlemler, reel sektörü önceleyen finansal sistem, sebepsiz zenginleşme, şeffaf işlemler ve faizsiz bir ekonomik işleyiş olarak sıralamak mümkündür. Özetle mevcut küresel finans sistemindeki problemlerin, teknolojik gelişmeler ve İslami finans sistemi birlikteliğinde çözüme kavuşabileceği düşünülmektedir.

YENİ FİNANSAL DÜZENDE TEKNOLOJİ-İSLAMİ FİNANS BİRLİKTELİĞİ

İslami finans, mevcut yapısal sorunlara getirdiği çözüm önerileri ile dünyada giderek kabul görmektedir. Bu sistem, gündemimizdeki yeni finansal düzende müslüman olan ya da olmayan tüm bireylerin kabul edebileceği uygulamaları içerisinde barındırmaktadır. Üretim, istihdam, gelir

adaleti, faizsiz ekonomi ve finansa katılımın artırılması gibi makro sorunları insani bir çerçevede işleyen İslami finans, günümüzde yaklaşık 3 trilyon dolarlık bir büyüklüğe ulaşmıştır. Sistem, mevcut pazar payının küçüklüğüne rağmen sürdürülebilirliği sayesinde daha geniş kitlelerce kabul edilebilme potansiyeline sahiptir. Özellikle tanınırlık, finansal süreçlerin kolaylığı ve sürdürülebilirlik konularında kaydedilecek ilerlemeler, İslami finansın “yeni finansal sistemin” temel ekonomik anlayışı olmasını sağlayacaktır. İslami finans sisteminin teknoloji ile birlikteliği de yeni değildir. Burada kastedilen teknoloji; Blokzincir, yapay zekâ, derin öğrenme ve büyük veri uygulamalarıdır. Zira İslami finans sistemi mevcut teknolojiyi, özellikle bankacılık uygulamalarında yoğun bir şekilde kullanmaktadır. Temel çıkış noktasını ahlak üzerine oturtan İslami finans sistemi ile Blokzincir, yeni bir alan olarak karşımıza çıkmaktadır. Blokzincir sistemi, işleyiş itibarıyla karmaşık sistem/süreçlerin hızlı ve güvenilir bir biçimde yapılmasını sağlayabilmektedir. Dünyada Blokzincir sistemi altyapısı

Blokzincir ile İslami Finansın Temel Önergeleri (ortak özellikler)

İslami Finans Sistemi	Blokzincir Teknolojisi
Faizsiz bir ekonomi ve piyasa sistemi	Faiz ve enflasyondan arındırılmış dayanak varlıklı bir kripto para birimi oluşturulmasına imkân vermesi
Şeffaf işlemler, hesap verilebilirlik	Dağıtık defter yapısı ile şeffaf ve değiştirilemez işlemler
Dayanak varlık esash ve risk paylaşımı	Dayanak varlıklı çalışma serbestisi
Vakıf kuruluşları ile fon yönetimi	ICO ve akıllı kontratlar ile fon yönetimi
Sermayenin tabana yayılması	Finansa katılımın artırılması

kullanılarak oluşturulan akıllı kontratlar ile karmaşık süreçler hızlı ve verimli bir şekilde yapılmaya başlanmıştır. İslami finansal enstrümanların Blokzincir ile buluşmasının ilk sinyalinin ise 2016 yılında İngiltere vermiştir. İngiltere’de düzenleyici kurum Financial Conduct Authority (FCA), İslami finans enstrümanlarına teknolojik çözümler getiren Yielders’e emlak piyasasına yönelik Blokzinciri altyapısı ile uygulama geliştirme izni vermiştir. Verilen bu izin, İslami prensipler doğrultusunda gerçekleştirilmek istenen emlak işlemlerindeki karmaşık sürecin basite indirgenmesi üzerine temellendirilmiştir. 2017 yılında ise İslami finans ve Blokzinciri teknolojisinin ortak kullanımı pek çok firma tarafından anlaşılmıştır. Emirates İslami Bankası, karşılıksız çek ve çekte sahteciliğin Blokzincir teknolojisinin değiştirilemez ve güvenli yönü kullanılarak ortadan kaldırılabileceğini ve bu konuda gerekli işlemlerin başladığını bildirmiştir. Birleşik Arap Emirliği (BAE) merkezli Al Hilal Bank, “akıllı blokzinciri İslami sukuk” uygulamasını ethereum tabanlı başlatan ilk banka olma özelliğini taşımaktadır. Şirket sözkonusu finansal teknolojik girişimiyle maliyet verimliliği, sağlam şeriat-uyumluluğu ve yeni fırsatların kilidini açmada Blokzincir sisteminin bir fırsat olarak görülebileceğini ifade etmiştir. Blokzincir ve akıllı sözleşme geliştirmeleri ile sınırlı kalmayan İslami finans ve Blokzinciri ortaklığı, “helal koin” olarak adlandırılan ve İslami prensiplere uygunluk sertifikası alan kripto para çalışmaları ile devam etmiştir. Bilinen ilk İslami koin borsası olan “ADAP Solution FZE”, 2019 yılında müslümanlar

BİRLEŞİK ARAP EMİRLİĞİ (BAE) MERKEZLİ AL HİLAL BANK, “AKILLI BLOKZİNCİRİ İSLAMİ SUKUK” UYGULAMASINI ETHEREUM TABANLI BAŞLATAN İLK BANKADIR

ve dünya için bir kripto para birimi platformu oluşturarak kripto varlıkları İslam’ın ahlaki ve kültürel değerleriyle uyumlu hâle getirme amacıyla kurulmuştur.

Geliştirilen yeni uygulamalar ve Blokzinciri teknolojisinin İslami finans sisteminde birlikte kullanımı sadece bankacılık ve finansal piyasa uygulamaları için değildir. Bu kullanımlar; kâr paylaşımı anlaşmaları, taraflar arasında şeffaf uygulamaların yapılabilmesi, yardım kuruluşları için toplanan fonların yoksul insanlara dağıtılma süreçleri için de hızlı ve verimli uygulamalar sunabilmektedir. Bahsi geçen uygulamaların artmasına bağlı olarak İslami finans sisteminin sürdürülebilir bir nitelik kazanacağı düşünülmektedir.

İslam İktisadı Açısından EKONOMİK KALKINMA TEORİLERİ

Çekirdeğinde İslami normların yer aldığı yerli ve özgün İslami kurumlar, tesis edilmeli ve desteklenmelidir

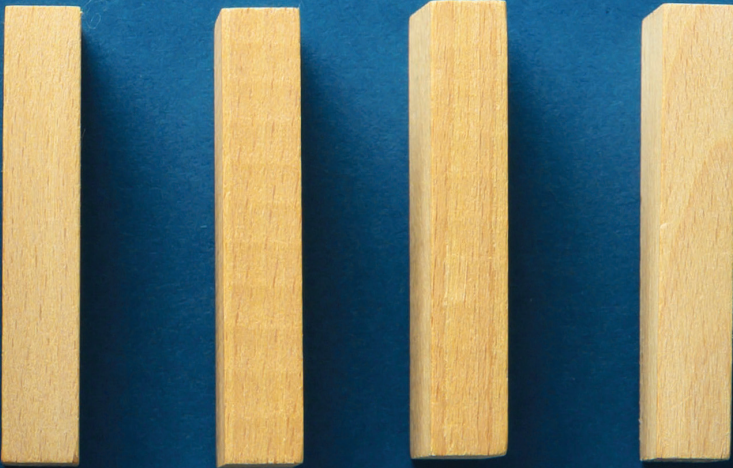
Ekonomi literatürünü incelediğimizde, uzun sayılabilecek bir dönem boyunca pek çok kavram gibi kalkınma kavramının da içeriğinde ve yaklaşımlarında dönüşümlerin yaşandığına şahit oluruz. Başlangıçta ekonomik kalkınma, ekonomik büyüme bünyesinde analize konu edilmiştir. Ancak zamanla kalkınmayı ekonomik büyüme ile özdeş tutan ve gelişmişlik düzeylerini gözetmeyen yaklaşım, eleştirilere konu olmuştur. Kavramsal içeriğinden öte politika uygulamaları açısından da ekonomik büyümenin, yoksulluğu azaltmak, gelir dağılımı eşitsizliğini düzeltmek ve beşeri refahı adil dağıtmak gibi toplumsal sorunlara çözüm getiremediği görülmüştür. Ardından sebeplerin, gerekçelerin, süreçlerin, çözüm ve çözümsüzlüklerin tartışılabileceği başka bir zemin arayışına girilmiştir. Özellikle ekonomik kalkınma ile ekonomik büyüme ayrımının, bu arayışların bir ürünü olarak doğduğunu söylemek mümkündür.

GEÇ KAPİTALİSTLEŞEN ÜLKELERİN, DÜNYA EKONOMİSİNE EKLEMLENMESİ

Ana akım iktisat ekolünün yaşadığı ekonomik krizler ve dengesizlikler; bir yandan ekonomik teorilerin, diğer yandan bunları besleyen arka plandaki değerler sisteminin ve uygulanan iktisat politikalarının zorunlu sonuçları olarak karşımıza çıkmaktadır. Kapitalist dönüşüm bağlamında zamanın sömürülen ülkeleri, 1980 öncesinde içe dönük ekonomik rejim ile sermaye birikimi sağlamayı hedefleyerek yüksek büyüme oranlarını kısmen kazanmışlardı.

ANA AKIM İKTİSAT EKOLÜNÜN YAŞADIĞI EKONOMİK KRİZLER VE DENGESİZLİKLER; BİR YANDAN EKONOMİK TEORİLERİN, DİĞER YANDAN BUNLARI BESLEYEN ARKA PLANDAKİ DEĞERLER SİSTEMİNİN SONUÇLARIDIR

Ancak 1980 sonrasında geç kapitalistleşen bu ülkeler, devletin yoğun müdahalelerine sıcak bakmayan ana akım iktisat politikalarının rehberliğini kabullenmelerine rağmen dünya ekonomisine eklemelenmekte ciddi sorun yaşamışlardır. Oysa 1970'li yıllarda hızlı ekonomik büyüme performansı sergileyen ve gelişmekte olan ülkeler, siyasal istikrarsızlık, yüksek işsizlik oranı ve gayr-i adil gelir dağılımı gibi sorunları eş zamanlı olarak yaşamışlardı. Üstelik ekonomik büyüme de bu problemlere tek başına çözüm getirmemekteydi. Dönemin temel ekonomik

ANA AKIM İKTİSADA YÖNELİK YÜKSELEN ELEŞTİRİLER, EKONOMİ POLİTİKALARI YANINDA EKONOMİK SİSTEMLERİ DE GÖZDEN GEÇİRMİYİ GEREKTİRİYORDU

sorunu ise dış borç ihtiyacı ve ödemeler bilançosunda yaşanan açıklardı. Bu durum da bahsi geçen pek çok ülkeyi; Uluslararası Para Fonu (IMF) veya Dünya Bankası'nın gözetiminde uygulanan ve Washington Uzlaşmaları olarak da adlandırılan Stand-by Anlaşmaları çerçevesindeki yapısal uyum programlarının acı reçetelerini uygulamaya mecbur bıraktı. Bu dar boğazı aşmanın yegâne çözümü ise kendilerine dayatılan ekonomi politikalarını uygulamak ve karşılığında ödemeler dengesi açıklarını IMF ve Dünya Bankası'nın kaynakları ile kapatabilmektir. Söz konusu programların, ekonomik kalkınmayı sağlamaktan aciz kalması bir yana insani bedellerinin de çok ağır sey-

redeceği ve mevcut ekonomik kalkınma modellerinin doğasındaki sorunları çözen değil daha da ağırlaştıran niteliğe sahip olduğu kısa bir süre sonra anlaşılacaktı.

KÖTÜYE GİDİŞ, ÖRTÜLMEMEYE ÇALIŞILAN GERÇEKLERİ DAHA DA GÜN YÜZÜNE ÇIKARDI

Diğer yandan yüksek ekonomik büyüme gösteren gelişmiş ülkeler, yüksek suç oranları ve çevre sorunları nedeniyle ciddi sıkıntılar yaşamaktaydı. Orta gelir düzeyindeki çoğu devletin de insani refah düzeyi açısından kötüye gidişi, sosyal barışı tehdit eder hâle gelmekteydi. Böylece varılan noktada tek başına yüksek gelir düzeyinin ya da yüksek büyüme oranlarının; refah, sürdürülebilir kalkınma, yoksulluktan kurtulma, yüksek yaşam kalitesi, yaşanabilir çevre, sosyal barış ve güvenli gelecek anlamına gelmediği tamamen gün yüzüne çıkmıştı.

Bu gelişmeler karşısında yükselen eleştiriler, ekonomi politikaları yanında ekonomik sistemleri de gözden geçirmeyi gerektiriyordu. Ana akım ekonomik sistemi ve ekonomi politikalarını revize etmeye yönelik teşebbüsler bağlamında, önce 1990'dan itibaren Pakistanlı tanınmış iktisatçı ve Maliye Bakanı Mahbub ul Haq önderliğinde ulusal ve küresel kalkınma politikalarının gözden geçirilmesini içeren öneriler gündeme geldi. Bu çerçevede merkezinde insanın yer alması gerektiğini vurgulayan

ve bireylerin yaşam kalitesinin önemine dikkat çeken politikaların önemsenmesini sağlayan ve bunu uluslararası toplumun gündemine taşıyan Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP) kapsamında İnsani Gelişme Raporları, yayımlanmaya başlandı. Söz konusu raporlar, kalkınma politikaları hazırlamak, ülkelerin gelişmişlik düzeylerini karşılaştırmak, insani kalkınma anlayışının önemini vurgulamak gibi değişik amaçlarla; Hükümetler, sivil toplum kuruluşları, akademik çevreler ve medya tarafından kullanılmaya başlandı ve hâlen de kullanılmaktadır.

YAPABİLİRLİK YAKLAŞIMI

Bir diğer örnek ise 1998 Nobel Ekonomi Ödülü'nün sahibi Amartya Sen'in yoksulluk ve kalkınma anlayışlarına insani gelişim kavramı çerçevesinde yeni bir bakış getiren "yapabilirlik yaklaşımı"dır. Analizlerinde geleneksel refah ekonomisi ile faydacı (utiliteryen) yaklaşımı -bünyelerinde insani boyuta yer vermedikleri için- eleştiren Sen, "yapabilirlik yaklaşımı" ile yaşam seçeneklerinin tüm yönlerinin değerlendirilebilmesini sağlayan bir alternatif önerdi. Buna göre toplumsal gelişmenin temelini yapabilirliklerin genişletilmesi oluşturmakta, bir toplumun

1998 NOBEL EKONOMİ ÖDÜLÜ'NÜN SAHİBİ AMARTYA SEN'İN YOKSULLUK VE KALKINMA ANLAYIŞLARINA İNSANİ GELİŞİM KAVRAMI ÇERÇEVESİNDE YENİ BİR BAKIŞ GETİREN "YAPABİLİRLİK YAKLAŞIMI"DIR

başarısı ise bireylerinin sahip olduğu asli özgürlükler ya da yapabilirlikler üzerinden değerlendirilmektedir. İşte bu perspektif, gelişme ve kalkınma yaklaşımının da başlangıç noktasını oluşturmaktadır. Buna benzer sorgulamalar, bir diğer kulvarda ana akım ekonomik sistemi uygulamalarının yanında varsayımlarıyla birlikte sorgulayan düşüncelerin filizlenmesine de zemin hazırlamıştır. İlk defa Alfred Marshall tarafından dillendirilen "homo economicus"u rehber edinen ana akım ekonomik sistem; ne sadece kendi faydasını maksimize etmeye çalışarak bireye, ne de tüm revizyon ve müdahalelerine rağmen toplumlara bu düşünce mekanizması rehberliğinde müreffeh bir yaşam sunmakta başarılı olabilmıştır. Homo economicus yerine insanı ve ona dair ulvi değerleri merkeze alan alternatif bir ekonomik sistem ile kalkınma modeli arayışları hızlanmıştır.

HOMO ECONOMICUS YERİNE İNSANI VE ONA DAİR ULVİ DEĞERLERİ MERKEZE ALAN ALTERNATİF BİR EKONOMİK SİSTEM İLE KALKINMA MODELİ ARAYIŞLARI HIZLANMIŞTIR.

Ana akım ekonomik sisteme yönelik temel eleştiri; aslında ekonomik sistemin temelinde insanın değil metanın yer alması, insanı kişisel çıkarını koruyarak refahını en yüksek düzeye çıkarabileceğini ifade eden Homo Economicus varsayımıdır. Bunu en fazla eleştiren İslam ekonomistleri öncelikle insanın Homo Economicus değil Homo İslamicus düşünce istikametinde daha müreffeh yaşama kavuşabileceklerini savunmuşlardır. Homo İslamicus; İslam İktisadının Türkiye'deki öncülerinden Prof. Dr. Sabahattin Zaim'in özgün ifadesiyle "güzel insan" modeli, İslam'ın ulvi ve evrensel ilkelerini iktisadi sistem bünyesinde bütünleştirebilen bireyleri ifade etmektedir. Böylece İslami sosyo-ekonomik sistem; İslam'ın iki temel kaynağı olan Kur'an-ı Kerim ve sünnet ile insanın iktisadi davranışlarını, ahlaki değerlerini ve davranışsal kalıplarını tek bir potada toplamaktadır. Farklı yaklaşımlar ve farklı kavramsallaştırmalar ile ifade edilen İslam ekonomisi veya İslam moral ekonomisinin; kısmen bu çerçevede kısmen de 1960'lardan sonraki sömürgeciliğe karşı bir hareket olarak ortaya çıktığına dair görüşler, ekonomi literatüründe savunulmaktadır. Hangisi geçerli olursa olsun İslam'ın evrensel ve kapsayıcı dünya görüşünün bir medeniyet perspektifi çerçevesinde sunduğu İslam ekonomisi, post kolonyal dönemde çoğunlukla Müslümanların yaşadığı coğrafyalarda kapitalist gelişme başarısızlığına alternatif sunarak Kur'an-ı Kerim ve Sünnet değerlerini merkeze alan bir ekonomi düzeni önerisiyle doğmuştur.

Aynı zamanda bu doğuş, özellikle İslami kimliğin gelişmesi ile paralel ilerlemiştir.

İSLAM EKONOMİSİ KAPSAMINDAKİ ÇALIŞMALAR

İslam ekonomisi kapsamında değerlendirilebilecek çalışmalar; Gazali, İbn-i Haldun ve İbn-i Kayyim zamanına kadar inmektedir. Muhammed Bakır El-Sadr İqtisaduna kitabıyla Seyyid Ebul A'la Mevdudi de pek çok çalışmasıyla İslam ekonomisinin modern zamandaki öncü yazarları olarak kabul edilmektedir. Diğer yandan Türkiye'de de başta Sezai Karakoç olmak üzere çeşitli fikir insanları, 1960'lardan itibaren İslam ekonomisinin ana akım ekonomik sistemlerden farklılığını ortaya koyan eserler kaleme almıştır. Bu alandaki çalışmalar ve katkılar, özellikle akademik camiada Prof. Dr. Sabahattin Zaim'in yanı sıra çok yakınlarda kaybettiğimiz Prof. Dr. Sabri Orman gibi hocalarımız ve yetiştirdiği talebeleri ile günümüzde de tüm hızıyla sürmektedir.

İslam ekonomisi literatürü, İslam'ın itikadi kavramlarını açıklayarak işe başlamaktadır. Bu model, epistemolojik olarak referanslarını kavramlarını büyük ölçüde Kur'an-ı Kerim ve sünnete dayandırarak açıklamaktadır. İslam ekonomisi genel çerçeve olarak içerdiği; sosyal, siyasi, manevi ve ekonomik yaklaşımlarının felsefi temellerini İslam'ın esaslarına dayandırmaktadır. Bu da onu, kapitalizm ve sosyalizm gibi seküler ve materyalist temelli sistemlerden ayırmaktadır. İslam ekonomisi ilk eserle-

EKONOMİ LİTERATÜRÜNDE İSLAM EKONOMİSİNİN

1960'LARDAN
SONRAKİ SÖMÜRGEÇİLİĞE
KARŞI BİR HAREKET
OLARAK ORTAYA
ÇIKTIĞINA DAİR GÖRÜŞLER
SAVUNULMAKTADIR

rinde, İslam'ın gelişmesi için alternatif bir yol temin etme potansiyelini moral ve refah prensiplerine dayalı olarak kapsamlı bir şekilde ele almıştır. Adalet, sosyal eşitlik, kardeşlik, hayırseverlik ve iş birliği gibi kavramlar ise İslami sistemin amaçladığı toplumu felaha taşıyacak araçlar olarak ifade edilmiştir. Bu çerçevede İslam ekonomisinin temel ilkeleri; adil ekonomik paylaşım, sosyal adalet, sosyalizm ve kapitalizmden ayrı ekonomik sistem, kişisel çıkarlara dayanmayan davranış normları, moralite, ulvi değerler, felah, zekâtın yaygınlaştırılması ve faiz yasağı gibi özelliklerle tanımlanmıştır.

İSLAM EKONOMİSİ ZAMANLA DİKKATLERİ ÜZERİNE ÇEKMEYİ BAŞARDI

Politik içerikle gelişen İslam ekonomisi, zamanla finans alanında pratik uygulamalar gerçekleştirerek dikkatleri daha fazla çekmiştir. Bu sayede modern bankacılık sistemi içerisinde katılım bankacılığı, toplumsal güvence sistemi olan tekâfül alanlarında da giderek yükselen bir hacme ulaşmıştır. Başta şer'i uyumlu finansal araçlar ile İslami bankacılık olmak üzere; zekât fonları teşekkülü, mikro krediler, karz-ı hasen, helal sektörü gibi uygulamalar ile üçüncü sektör olarak nitelendirilen vakıf uygulamaları, İslam ekonomisinin hem teorik hem de pratik alanda her geçen gün hayata dair alternatif çözümlerini sunmaya devam etmektedir.

ELEŞTİRİLERE DE KONU OLUYOR

Bu noktada belirtmek gerekir ki İslami bankacılık endüstrisi, geleneksel finansal sektörün bir parçası olarak

İSLAMİ BANKACILIK ENDÜSTRİSİ, GELENEKSEL FİNANSAL SEKTÖRÜN BİR PARÇASI OLARAK KÜRESEL EKONOMİ ALANINDA KENDİNDEN DAHA FAZLA SÖZ ETTİRMEKTEDİR

küresel ekonomi alanında kendinden daha fazla söz ettirmektedir. Ancak son 30 yılda İslami bankacılık endüstrisinin bu yükselen hacmi, İslam coğrafyasındaki ülkelerin sokaklarında yaşayan sıradan insanların hayatlarına dokunamadığı, öncü aksiyomatik hedeflerin ve sosyo-dini normların ahlaki bir ekonomi çerçevesinde oluşturulmasına hizmet etmekten uzaklaştığı konusunda eleştirilere konu olmaktadır. Bu durum, sadece kapitalist borç verme modelini çeşitlendirmekle sınırlı kalması nedeniyle İslam ekonomisinin ideallerinden bir kopuş olarak görülmekte ve eleştirilmektedir. Geleneksel teori ve günümüz pratikleri arasında büyüyen bu makas, İslami bankacılık üzerinden son günlerde yapılan tartışmaların da odak noktası olmuştur.

İslami politik ekonominin bir sistem olarak düşünülmesi, acil bir ihtiyaçtır. Fakat bu, İslam ekonomisi şeklinde

İSLAM EKONOMİSİ, İDEOLOJİK HEDEFLERİNİ GERÇEKLEŞTİRMEK İÇİN GEREKLİ OLAN OPERASYONEL ÖZ KURUMLARININ ANA HATLARINI ÇİZMEDE GECİKMEMELİDİR

ve İslami bir değer sistemiyle neoklasik ekonomiden tümüyle sıyrılmış bir sistem olmalıdır. İslam ekonomisi, ideolojik hedeflerini gerçekleştirmek için gerekli olan

operasyonel öz kurumlarının ana hatlarını çizmede gecikmemelidir. Aksi hâlde henüz müdâhil olamadığı alanlarda kendisine yöneltilen eleştirilere ve suçlamalara maruz kalabilecektir.

İslam ekonomisinin, ekonomik kurumlarıyla bir moral ekonomi biçiminde hayata geçirilmesini ve sivil toplum temelli yapılanma ekseninde daha sağlıklı gelişeceğini içeren kanaatler daha fazla taraftar bulmaktadır. Bu yönüyle sürecin kendi doğasında gerçekleşmesine doğru giden yolda devlet desteğinin de önemli bir rolü olacaktır. Özetle çekirdeğinde İslami normların yer aldığı, yerli ve özgün İslami kurumların tesisi desteklenmelidir. Aynı zamanda bu kurumlar yaygınlaşmalı, toplumsal irade ile de bütünleştirilerek ideal sistemin oluşumu hızlandırılmalıdır.

ÇEKİRDEĞİNDE İSLAMİ NORMLARIN YER ALDIĞI, YERLİ VE ÖZGÜN İSLAMİ KURUMLARIN TESİSİ DESTEKLENMELİDİR.

İHTİYACINIZ OLAN FİNANSMANA ULAŞMANIN EN KOLAY YOLU: MOBİL FİNANSMAN

Finansman ihtiyacınız mı var?

Vaktiniz mi yok?

İşleriniz aksamasın diye, mobil finansman desteği cebinizde!
İş yeriniz için acilen finansman desteğine ihtiyacınız var ama bankaya gitmeye vaktiniz yok. İşinizin başından ayrılmadan Katılım Mobil'e girerek finansman talebinizi iletebilir, imzalı onayınız için şubeye gitmenize gerek kalmadan finansman işleminizi yine online olarak hızlı ve kolay bir şekilde tamamlayabilirsiniz.

 Ziraat Katılım

Paylaştıkça daha fazlası

Nakit Para ile Vedalaşma Vakti

Nakit paranın kirlilik taşıdığı ve bulaşıcılığı arttırdığı bilgisinin ardından, kişi ve kurumlar nakit paradan uzak durma çabasına girmiştir

Ödeme sistemleri, finansal işlemlerin gerçekleşmesi ve düzenlenmesi için yapılan maddi değer transferi sistemlerinin genel adıdır. Finansal işlemlerin küresel boyutta serbestleşmesi ve teknolojik atılımlar sayesinde ticaret hızla artmış, artan ticaret de ödeme gerekliliği ile sistemlerdeki altyapıların gelişimi ihtiyacını doğurmuştur.

Bu minvalde ilk olarak, nakit paranın yerine geçen ve hem ödeme hem de taşınabilirlik açısından çok daha kullanışlı olan ödeme kartları (kredi ve banka kartı) ortaya çıkmıştır. Teknolojinin gelişimi ve akıllı cihazların yaygınlaşmasıyla birlikte mobil ödeme ve elektronik para ile yapılan ödeme işlemleri de bu sistemin araçları arasına katılmıştır. Sözkonusu sistemler, ödeme kolaylığı sağlamlarının yanında, kayıt dışı ekonominin önüne geçmeleri ve güvenlik sorunlarını azaltmaları gibi yönleriyle, nakit para ile yapılan ödemeye duyulan ilgiyi azaltmıştır.

NAKİT PARANIN, ÖDEMEDEKİ POPÜLERLİĞİ KAYBOLUYOR

Yaşadığımız COVID-19 salgını nedeniyle, Dünya Sağlık Örgütü (WHO) nakit paralar ile virüslerin yayılabildiği uyarısında bulunmuş ve ödeme işlemlerinin mümkünse temassız teknolojilerle yapılmasını tavsiye etmiştir. Nakit paranın kirlilik taşıdığı ve bulaşıcılığı arttırdığı bilgisinin ardından, kişi ve kurumlar nakit paradan uzak durma çabasına girmiştir. Böylece insanlar, teması en aza indirerek en hızlı biçimde ödeme gerçekleştirme ve alışverişlerini tamamlama eğilimine girmiştir. Çalınma ve kaybedilme riskleri üzerine hijyen hassasiyetinin de artmasının ardından, teknolojik gelişmelerin olanak sağladığı biyometrik ödeme sistemleri araçları da dikkat çekmeye başlamıştır. Ses tanıma, avuç içi, parmak izi, yüz ve retina tarama yöntemleri ile çalışan bu sistem sayesinde en az temas ile hızlı ve güvenli ödemeler gerçekleştirilmesine imkân tanınmıştır.

DÜNYADA ÖDEME SİSTEMLERİ NE SIKLIKLA KULLANILIYOR?

Dünya genelinde son üç yılda yüzde 28 oranında artış kaydeden nakit para dışı ödeme sistemi araçları, aynı dönemde Asya kıtasında yüzde 67 artarak dünya genelindeki en yüksek rakama ulaşmıştır. Türkiye'nin de dâhil olduğu Orta Doğu ve Afrika grubu ise yüzde 51'lik artış ile ikinci sırada yer almaktadır.

COVID-19, TÜRKİYE'DEKİ ÖDEME EĞİLİMLERİNİ DEĞİŞTİRDİ

Sahip olduğu genç nüfus ve dinamik yapısı ile Türkiye, alternatif ödeme sistemleri araçları kullanımında hızlı adımlarla ilerlemektedir. Ülkemizde, son beş yılda banka kartları ile yapılan alışverişler yüzde 60 artarken, bu oran önceki yıla göre yüzde 14 yükselmiş ve online ödeme kanallarından yapılan alışverişler de yüzde 23 artmıştır. Hâlihazırda zaten artma eğiliminde olan nakit dışı ödeme kanalları, COVID-19 ile birlikte hatırı sayılır bir ivme yakalamıştır. Hijyen kaygısının en üst düzeye çıktığı 2020 Mart'ında ödeme kartları ile yapılan temassız işlem adedi, geçtiğimiz yılın aynı dönemine göre üç kat artmış ve ATM'lerden yapılan nakit çekim işlem adedi ise yüzde 14 azalmıştır. İnternet harici yapılan alışverişlerde her beş işlemden biri, temassız ödeme kartları ile gerçekleştirilmiştir. Son dört yılda temassız ödeme adedi on yedi kat artmış ve günümüzde her iki ödeme kartından biri temassız özellikli kart hâline gelmiştir.

KATILIM BANKALARI, ÖDEME SİSTEMLERİ İLE ÖNE ÇIKIYOR

Katılım bankalarının ödeme kartlarının yaklaşık yüzde 75'i temassız özellikli kart olarak basılmıştır. Temassız POS cihazlarına bakıldığında ise sektör genelindeki POS cihazlarının yüzde 70'i temassız özellikli olurken, katılım bankalarının POS cihazlarının yüzde 85'e yakını temassız özelliktedir. Visa'nın gerçekleştirdiği bir araştırma raporu,

16-24 yaş aralığındaki genç tüketicilerin yüzde 70'e yakınının, ödemelerde şifre kullanmaksızın hızlıca alışverişlerini gerçekleştirmek istediğini göstermiştir. Yaygın internet altyapısının sunduğu imkânlar ve akıllı telefon kullanımının hızla artması ile şifresiz ve temassız işlemlere olan talebin daha da artacağını öngörülebilir. Buradan hareketle katılım bankaları da sahip olduğu ödeme kolaylıklarını genç nüfusun ihtiyaçlarına adapte ederek daha geniş kitlelere ulaşma fırsatına sahip olabilir. Bu çözümleri hazırlarken, ödeme sistemleri araçlarının hangi sektörlerde daha etkin kullanıldığını görmek ve önceliklendirilmesi gereken noktaları belirlemek gerekmektedir. Sektörel olarak ödeme sistemleri araçlarının en çok kullanıldığı yerlere bakıldığında; market alışverişlerinin yüzde 36, gıda ödemelerinin yüzde 18 ve akaryakıt ödemelerinin de yüzde 6 oranında yer tuttuğu görülmektedir. Bahsettiğimiz tüm ödeme sistemleri araçlarına, 27 Haziran 2013 tarihli ve 6493 sayılı Ödeme ve Menkul Kıymet Mutabakat Sistemleri, Ödeme Hizmetleri ve Elektronik Para Kuruluşları Hakkında Kanun ile elektronik para da dâhil olmuştur. Böylelikle Avrupa Birliği mevzuatları ile eşlenik olarak nakit dışı ödeme araçlarının ve elektronik para kullanımının, hukuki altyapısı sağlanmıştır. Merkez Bankası yetkilileri de ulusal elektronik paraların yakın zamanda hayatımıza gireceğinden bahsederek, elektronik paraların geleceği hakkında vizyon çizmişlerdir. Gerekli regülasyonların yapılması ile ülkemizde de hızla kullanıma geçeceği öngörülen elektronik paralar için katılım bankalarının da şimdiden hazırlık yapması, geleceğin finans sisteminde üst sıralara çıkmasına katkı sağlayacaktır.

MART 2020 İTİBARIYLA, ÖDEME KARTLARI İLE YAPILAN TEMASSIZ İŞLEM ADEDİ GEÇTİĞİMİZ YILIN AYNI DÖNEMİNE GÖRE ÜÇ KAT ARTMIŞTIR

SON DÖRT YILDA TEMASSIZ ÖDEME ADEDİ 17 KAT ARTMIŞTIR

İSLAM İKTİSADI YÖNÜNDEN MERKEZ BANKACILIĞI

Merkez bankalarıyla İslami bankalar arasındaki ilişki, ülkeden ülkeye farklılık gösterse de Türkiye'nin şartlarına uygun yasal düzenlemeler yapılabilir

Karabük Üniversitesi İşletme Fakültesi Bankacılık ve Finans Bölümü Öğretim Üyesi **Prof. Dr. Saim Kayadibi**

İslam iktisadi yönünden merkez bankacılığının bütüncül bir resmini çizebilmemiz için öncelikle zihin dünyamızda İslam iktisadını genel bir çerçevede şekillendirmemiz gerekir. Kısa ve öz bir cümleyle İslam iktisadı, ekonominin İslamileştirilmesi demektir. Başka bir ifadeyle insanın, yaratılış gayesine uygun olarak iktisadi faaliyetlerini hem bu dünyanın hem de ahiretin mutluluğunu kazanmak için yapması gerektiği şuurunda olmasıdır. İslam, topyekûn bir yaşam biçimi ve bütüncül bir sistemdir. Bu sistemi ibadet, ahlak ve muamele unsurları oluşturur.

Bankacılık sektörü, özellikle son yüzyılda iktisat ve finans faaliyetlerinin merkezi hâline gelmiştir. Teknolojinin sunduğu imkânlar, insanı kendine bağımlı kıldığı gibi bankalar da sunduğu finansal imkânlarla fertleri ve devletleri kendine bağımlı kılmaktadır. Günümüz dünyasında bankaların görmezden gelerek iktisadi faaliyetleri sürdürmek mümkün değildir.

İLK İSLAMİ BANKACILIĞI DENEYİMİ

İslami bankacılığın ilk pratik deneyimi 1963 yılında Mısır'da başlamıştır. Bununla birlikte sektörün başlaması ise 1970'li yıllara dayanır. Malezya'da İslami Danışma Organı'nın 1981 yılında kurulması ile devletin bütün programlarının İslami değerlere uygun olarak yapılması çalışmaları hız kazanır ve

Temmuz 1983'te ilk Malezya İslam Bankası (BIMB) hayata geçirilir. Akabinde Suudi Arabistan, İran, Birleşik Arap Emirlikleri, Sudan ve Pakistan gibi birçok İslam ülkesinde İslami bankacılık ve finans kurumları kurulmaya başlar.

Türkiye'de ise İslami bankacılık deneyimi 1975'lere kadar dayanır. Faizsiz olarak hizmet veren Türkiye'nin ilk finans kurumu 1975 yılında faaliyete geçen "Devlet Sanayi ve İşçi Yatırım Bankası"dır. İslam Kalkınma Bankası'nın (İDB) kurucu üyeleri arasında yer alan Türkiye, bu sahadaki çalışmalarını her geçen gün geliştirerek, günün şartlarını göz ardı etmeden "katılım bankacılığı" ve "faizsiz bankacılık" adıyla finans kurumları olarak faaliyetlerini sürdürür.

İSLAM İKTİSADI SOSYAL ADALETİ SAĞLAMAYI AMAÇLAR

İslam iktisadının en çarpıcı özelliği; faiz, aldatma ve haksız kazanç gibi sosyal adaleti zedeleyen her türlü muameleyi ortadan kaldırmayı amaçlamasıdır. Bu yüzden İslam iktisadi çerçevesinde gerçekleştirilecek sözleşmelerde İslam hukukunun hükümleri geçerli olur. Teslimi mümkün olmayan ve garanti edilemeyen hiçbir mal üzerinde işlem yapılamaz. Ayrıca para üzerinden para kazanarak üretim ve girişimciliği yok eden, zengini daha zengin, fakiri ise daha fakir hâle

BANKACILIK SEKTÖRÜ, ÖZELLİKLE SON YÜZYILDA İKTİSADİ VE FİNANS FAALİYETLERİNİN MERKEZİ HÂLINE GELMİŞTİR

getiren faiz, aşırı risk içeren maysir, kumar ve belirsizlikler oluşturan garar tarzı işlemler de yasaklanmıştır.

Para, tarih boyunca alışverişlerde bir aracılık görmesi için kullanılmıştır. Allahutaala, altın ve gümüşü özellikle para görevi görsün diye yaratmıştır. Alışverişlerde hiçbir aracı üzerinden kazanç elde edilmesi, İslam iktisadı düşüncesine göre helal değildir. Bu aracılık görevini gören altın, gümüş, kâğıt veya elektronik para da olsa fark etmez.

DÜNYADA İSLAMİ FİNANSIN SON DURUMU

Küresel İslami finansın göstergelerine bakacak olursak, 2019 İslami Finans Geliştirme Raporu'na göre, İslami finans endüstrisinin varlıkları 2018'de yüzde 3 artışla 2,4 trilyon dolar dan 2,5 trilyon dolara yükselmiştir. Bu rakamın yüzde 70'ini 1,76 trilyon dolarla İslami bankacılık oluşturmaktadır. 2019 verilerine göre toplam İslami bankaların sayısı, pencerelerle birlikte 520'dir. Bunların 219'u diğer geleneksel bankaların İslami bankacılık pencerelerindedir. Bazı ülkeler, İslami bankacılığa sadece bu tür pencerelerden izin vermektedir. İslami bankacılığın toplam bankacılıktaki payı en yüksek olan ülkeler ise yüzde 100'lük oranlara sahip İran ve Sudan'dır. Yüzde 50'nin üzerinde paya sahip iki ülke de yüzde 51,1 ile Suudi Arabistan ve yüzde 57 ile Brunei'dir. Diğer ülkelerden

Kuveyt yüzde 39, Katar yüzde 26,6, Malezya yüzde 23,8, BAE (Birleşik Arap Emirlikleri) yüzde 19,6, Cibuti yüzde 16,2, Ürdün yüzde 15,2, Afganistan yüzde 5,9, Türkiye yüzde 4,8, Maldivler yüzde 4,3 ve Irak yüzde 1,5'lik paya sahiptir.

MERKEZ BANKALARI PARASAL YAPIYI DÜZENLER

Dünyada merkez bankaları, toplumdaki sosyal ve iktisadi gelişmenin bir gereği olarak ticari bankaların kuruluşundan sonra ortaya çıkmıştır. Sözkonusu kurumlar, ülkelerdeki bankacılık ve parasal yapının düzenleyicisi olma özelliğiyle devletin kontrolünde görev yapan özerk kuruluşlardır. Bu konuları sermaye bakımından farklılık gösterebilir.

Merkez bankalarının, normal bankaların tasarrufları yatırımlara kanalize etmelerine ek olarak, ülkenin para politikalarını kontrol etmeleri bakımından da devlet içinde ciddi görevleri vardır. Bu kuruluşlar, görev ve sorumluluklarını yerli yerinde yaparsa ülke kalkınmasında ciddi rolleri olur. Tersisi olması durumunda ise kalkınmayı engelleyebilirler.

DÜNYADA MERKEZ BANKALARI, TOPLUMDAKİ SOSYAL VE İKTİSADİ GELİŞMENİN BİR GEREĞİ OLARAK TİCARİ BANKALARIN KURULUŞUNDAN SONRA ORTAYA ÇIKMIŞTIR

MERKEZİ BİR OTORİTENİN GÜVENCESİNDE, KONTROL VE DANIŞMANLIĞINDA BANKALARA UYGULANACAK DENETİM FAALİYETLERİNİN YAPILMASI, EKONOMİK İSTİKRARI BERABERİNDE GETİRECEKTİR

Devletten bağımsız bir yönetim şekline sahip olması tercih edilen merkez bankaları, kuruluş amaçlarına uygun olarak ülke ekonomisinin kalkınmasını desteklemeli, para ve kredi hacmini devletin amaçlarına ve ekonomik gidişata göre ayarlamalıdır. Bunun için merkez bankaları, fiyat istikrarını sağlamakla yükümlüdür. Buna bağlantılı olarak bahsi geçen bankaların görev tanımlamasının kapsamında finansal istikrarı sağlamak, bankaların nakit ihtiyaçlarını ve mevduat karşılıklarını muhafaza etmek, döviz kuru rejimini, banknot basma ile ihraç imtiyazı ve ödeme sistemlerini yapmak, uluslararası ödemelere aracı olmak, ülkenin altın ve döviz rezervlerini yöneterek büyük dalgalanmaları önlemek, mali ve döviz piyasalarını izlemek ve gerekli tedbirleri almak da vardır.

MERKEZ BANKALARI VE İSLAM İKTİSADININ UYUMU

Merkez bankalarının görev ve sorumlulukları göz önüne alındığında; bunlar İslâm iktisadının öncelediği işsizliği önleme, refah ve etkin işleyişi canlandırma, toplumda baş gösterebilecek iktisadi dengesizliklerle başa çıkmak için planlar

tasarlama, şeffaflık, adalet esaslı gelir ve büyüme dağılımı gibi ilkeler ve yöntemlerle uyumluluk gösterir. Merkezî bir otoritenin güvencesinde, kontrol ve danışmanlığında bankalara uygulanacak denetim faaliyetlerinin yapılması, ekonomik istikrarı beraberinde getirecektir. Merkez bankalarıyla İslami bankalar arasındaki ilişki, her ne kadar ülkeden ülkeye farklılık gösterse de Türkiye'nin şartlarına uygun yasal düzenlemeler yapılabilir. Gerekirse İslami bankalar için özel mevzuatlar da çıkarılabilir. Merkez bankaları, İslami bankaların işlemlerinde faiz içerip içermediklerini kontrol edebilecek mekanizmalar kurabilir. Bu anlamda kanuni nakit rezervi gereklilikleri, likidite oranları, mevduat sigortası planları, kredi tavanları, İslami bankaların kârlarının dağılımı ve parasal varlıklarını denetleyebilir. Yatırımcıların çıkarlarını korumaya yönelik düzenlemeler ve ilkeler geliştirebilir. Bunlara uyumlu olarak İslami bankaların yatırım programlarını değerlendirebilir. Yine İslami bankaların nakit rezervlerine, onların ilke ve prensiplerine uygun olarak konvansiyonel bankalardan farklı bir ödeme sistemi uygulayabilir. Hak kaybı olmaması için İslami bankalara özel ürünler çerçevesinde farklı uygulamalar geliştirilebilir. Mesela konvansiyonel bankalara tasarruf ve vadeli mevduat ödemek için öngörülen asgari faiz oranları, İslami bankalara kâr dağıtımını amacıyla bu mevduatlara verilecek bir ağırlık sistemi uygulanabilir.

Merkez bankaları, bünyelerinde İslami Finansal Hizmetler Kurulu gibi kurumlar kurarsa sektörün gelişmesine yardımcı olur. Bu bankalar, konvansiyonel bankalarla olan ilişkilerini genel prensiplere göre oluşturdukları gibi İslami bankalarla olan ilişkilerini de onların bağlı olduğu ilke ve prensiplere göre kurabilir. Örneğin piyasada beklenmedik ve aşırı dalgalanmaları önlemek için doğrudan diğer kaynaklardan finansman alamayan bir bankaya son çare borç verebilecek kaynak (lender

TÜRKİYE'NİN FAİZSİZ OLARAK HİZMET VEREN İLK FİNANS KURUMU

1975

YILINDA FAALİYETE GEÇMİŞTİR

İSLAM İKTİSADI UYUMLU MERKEZ BANKALARI, GERÇEK DEĞERLERLE İŞLEM YAPTIĞI İÇİN KRİZDEN ETKİLENMEZ

of last resort) sıfatıyla mudaraba veya muşareke sermayesi şeklinde likidite desteği sağlayabilir. Merkez bankası, İslami bankaların prensiplerine uygun olarak kâr ve zarar paylaşımı esasına göre faizden muaf takas merkezi (a clearing house) imkânlarını sunabilir. Bunların dışında istikrarlı bir ekonomik büyüme sağlamak için para politikalarında danışman (supervisor in monetary policy) sıfatıyla, İslami bankalar içindeki likidite oranları için diğer bankalardaki benzerlerine göre daha düşük bir seviye belirleyebilir.

İSLAM İKTİSADI UYUMLU MERKEZ BANKALARI KRİZDEN ETKİLENMEZ

İslam iktisadı uyumlu merkez bankalarının görev ve amaçları ile buna bağlantılı olarak ortaya çıkabilecek sorunlar, faiz temelli ekonomilerin merkez bankalarının karşılaştığı sorunlarla hemen hemen benzerlik gösterebilir. Ancak aralarında ilke ve prensip farklılığı vardır. İlkinde ekonominin tamamen gerçek (reel) değerlerle ilişkili, ikincisinde ise bunun tam tersi, faiz gelirleriyle ilişkili olduğu görülür. Ama her ikisinin amacı ülke ekonomisinin kalkınmasını desteklemek, para ve kredi hacmini devletin amaçlarına ve ekonomik gidişata göre ayarlamaktır. Yine de beklenmedik bir kriz durumunda İslam iktisadı uyumlu merkez bankaları, gerçek değerlerle işlem yaptığı için krizden etkilenmezken, diğerleri fırtınada yönünü şaşırılmış bir gemi gibi batmaya mahkûm olacaktır. Sonuç olarak T.C. Merkez Bankası; diğer bütün bankaların

da merkez üssü olduğundan, ilke ve prensiplerini İslam iktisadının prensiplerine uyumlu hâle getirebilirse, hâlihazırda 2,5 trilyon dolar olan İslam ekonomisi ve finansı endüstrisindeki payımızı alma gücünü elimizde bulundurmış olacağız. Bu prensiplerin, iktisat ve finans faaliyetlerinin bir parçası olması için tam teşekküllü bir ekosistem oluşturulmalıdır. Dolayısıyla ülke içinde İslam İktisadı ve Finansı İhtisas Üniversitelerinin acilen kurulmasına ihtiyaç vardır diye düşünüyorum. Bu anlamda Malezya Merkez Bankası'nın (BNM) kurduğu Küresel Malezya İslami Finans Üniversitesi'nin (INCEIF) tecrübelerinden yararlanılabilir.

MERKEZ BANKALARININ GÖREV TANIMLAMASI

- Finansal istikrarı sağlamak
- Bankaların nakit ihtiyaçlarını ve mevduat karşılıklarını muhafaza etmek
- Döviz kuru rejimini, banknot basma ile ihraç imtiyazı ve ödeme sistemlerini yapmak
- Uluslararası ödemelere aracı olmak
- Ülkenin altın ve döviz rezervlerini yöneterek büyük dalgalanmaları önlemek
- Mali ve döviz piyasalarını izlemek, gerekli tedbirleri almak

Türkiye'de İslami Finans Eğitimi Ne Durumda?

Türkiye'de İslam iktisadı ve finansı alanında 12 üniversitede lisans, yüksek lisans ve doktora programları yürütülmektedir

Merhum Sabahattin Zaim Hocamız, *İslam Ekonomisinin Temelleri* kitabının ilk bölümünde şöyle demiştir: "1957 yıllarında iktisat fakültesindeyken rahmetli Prof. Dr. Fındıkoğlu Ziyaeddin Fahri Bey'e Pakistan'dan gelen bir mektupta, İslam iktisadı yapısıyla ilgili konularda bizim ne yaptığımız soruluyordu." O zamanlar bizim üniversitelerde bu kavramlar dahi mevcut değildi. Maalesef bütün İslam dünyasında da durum böyledi. Bu mektuba hiçbir müspet cevap verilememiştir.

Türkiye'de 63 yıl sonra İslam iktisadı ve finansı (İİF) alanında 12 üniversitede lisans, yüksek lisans ve doktora programları yürütülmektedir. Yazıma başlamadan, bizi bu günlere ulaştıran Allahutaala'ya şükrediyor ve bu alanın gelişmesinde emeği geçen tüm üstatlarımıza da rahmet diliyorum. 20. yüzyılın başlarından itibaren küresel ölçekte yaşanan tarihî ve siyasi gelişmelere paralel olarak Müslüman dünya, her alanda bir kimlik arayışına yönelmiştir. Bu arayışın bir yansıması da iktisat ve onun bünyesinde gelişen finans alanında olmuştur. Başlangıçta küçük çaplı ilmi yazılar şeklinde başlayan bu arayış, bugün hem teoriye hem de uygulamada dünya çapında önemli boyutlara ulaşmıştır. Dünyaya hâkim olan iktisadi düzenler, zenginle fakir arasındaki uçurumun artarak devam etmesine ve adaletsizliklerin ortaya çıkmasına sebep olmuştur/olmaktadır. Bu durum ise servet ve refahın belirli kişilerin ellerinde yığılmasına karşı çıkan, adalet-hakkaniyete dayalı bir şekilde paylaşımı öneren alternatif ekonomik

sistem arayışlarına hız kazandırmıştır. Günümüzde dünya genelinde 40'a yakın üniversitede İslami finans alanında yüksek lisans programları sunulmaktadır. Eğitimlerin çoğunluğu yüksek lisans seviyesinde verilmektedir. Buna karşılık bazı finans yüksek lisans programlarında İslami Finans/İslami Bankacılık dersleri de seçmeli olarak sunulmaktadır. Bu dersler sayesinde konvansiyonel bankacılar da İslami finans alanında eğitim alabilmektedir. Ek olarak MBA programlarında İslami finansın ticari uygulamalarını kapsayacak şekilde vaka çalışmaları da sunulmaktadır.

TÜRKİYE'DE 12 ÜNİVERSİTE, İSLAMİ FİNANS ALANINDA EĞİTİM VERİYOR

Ülkemizde İİF alanında eğitim veren 12 üniversitemizden ikisi lisans düzeyinde, 10'u yüksek lisans seviyesinde ve dördü de doktora derecesinde program sunmaktadır. Yazımın konusu "Türkiye'de İslam iktisadı ve finansının lisans eğitimi ve yurt dışındaki örnekleri ile karşılaştırması" olduğu için yüksek lisans ve doktora programları üzerinde durmayacağım.

Dünyadaki örnekleri ile karşılaştırmadan evvel lisans düzeyinde İİF eğitiminin önemine değinmek faydalı olacaktır. Eğitim yalın bilgi aktarması olmayıp aynı zamanda karakter gelişimini de kapsayan geniş bir kavramdır. Tecrübe şunu gösterdi ki konvansiyonel bankacılık sektöründen katılım bankacılığına geçiş yapan uzmanlar (her ne kadar teknik bilgide donanımlı olsalar bile) konvansiyonel

“

İSLAM İKTİSADI VE FİNANSI ALANINDAKİ LİSANS EĞİTİMİ, UZUN VADEDE İSLAMİ FİNANS SEKTÖRÜNÜN İNSAN KAYNAĞI İHTİYACINI KARŞILAMAK İÇİN ÇOK ÖNEMLİDİR

”

düşünme tarzından kurtulamamaktadır. Bu durumu davranışsal finasta gördüğümüz Müller-Lyer yanılsamasına (aynı uzunluktaki iki çizgiden ok başları içe bakanın dışa bakandan daha kısa algılanması) benzetmekteyim. Cetvel alıp ölçtüğünüz zaman iki çizginin de aynı uzunlukta olduğuna şahit olursunuz. Paradoks şu ki çizgilerin eşit uzunlukta olduklarını öğrenmiş olsanız dahi her baktığınızda ok başları içe bakan çizgi size daha uzun gelecektir. Konvansiyonel eğitim konvansiyonel düşünce tarzına sebep olur ve yeni bilgi öğrenilse bile maalesef alışılmış kalıbın dışında düşünmek ve çözümler üretmek zorlaşır. İİF alanında lisans düzeyi eğitim en baştan öğrenilen bilgilerin doğru temel üzerine inşa edilmesine yardımcı olur ve bu sebeple önemlidir. Bu noktaya da değindikten sonra ülkemizdeki İİF lisans programlarının incelenmesine ve yurt dışındaki örnekleriyle karşılaştırmasına geçmek istiyorum.

ALANDAKİ LİSANS EĞİTİMİ, UZUN VADEDE ÇOK ÖNEMLİ

İİF alanındaki lisans eğitimi, uzun vadede İslami finans sektörünün insan kaynağı ihtiyacını karşılamak için çok önemlidir. Lisans programları (akademik planlamacılara sunulan dört yıl nedeniyle) İslami finans endüstrisinin omurgasını oluşturabilecek profesyoneller ve araştırmacılar hazırlamak için gerekli temelleri sağlayabilir. Ayrıca lisans programları, lisansüstü öğrencileri disiplin alanında ileri düzey çalışmalarına ve araştırmalarına hazırlamak için

bir platform sağlar. Ülkemizde 2016 yılından itibaren iki vakıf üniversitesi (KTO Karatay Üniversitesi ve İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi) lisans düzeyinde İİF programı yürütmektedir. Dünyaya baktığımızda ise lisans düzeyi eğitiminde öncü ülkeler olarak Pakistan, Malezya, Brunei ve bazı Körfez-Orta Doğu devletlerini görmekteyiz. Malezya'da İslami finansın gelişimi, 1963 yılında faaliyete başlayan Hacı Sandığı'na (Tabung Haji) dayanmaktadır. 1983'te ise Bank Islam Malaysia Berhad (BIMB) faaliyete

ÜLKEMİZDE

2016

YILINDAN İTİBAREN 2 VAKIF ÜNİVERSİTESİ, LİSANS DÜZEYİNDE İSLAM İKTİSADI VE FİNANSI PROGRAMI YÜRÜTMEKTEDİR

İSLAMİ FİNANS PROGRAMLARI, SADECE FIKIH DERSLERİ İLE SINIRLI OLMAMALIDIR

geçmiştir. Bu gelişmeleri müteakiben Malezya Hükümeti ve Merkez Bankası, eğitim sektörüne yatırım yapmıştır. Günümüzde de Malezya'da biri özel olmak üzere toplam dokuz üniversite lisans düzeyinde eğitim vermektedir.

ÜLKELERİN İSLAMİ FİNANS ALANINDAKİ DERS DAĞILIMLARI

Şimdi de İİF alanında lisans eğitimi veren Malezya, Pakistan, Bahreyn, Ürdün ve ülkemizdeki ders dağılımına bakalım. Malezya, Bahreyn ve Ürdün gibi ülkelerde müfredatın fıkıh dersleri ağırlıklı olduğunu görüyoruz. Şöyle ki fıkıh dersleri Malezya ve Ürdün müfredatının yüzde 33'ünü, Bahreyn müfredatının yüzde 41'ini, Türkiye ile Pakistan müfredatının ise sırasıyla yüzde 24 ve yüzde 23'ünü oluşturmaktadır. İslami finans ve katılım bankacılığı derslerinin oranına gelince Ürdün'de yüzde 35, Malezya'da yüzde 29, Pakistan'da yüzde 24, Bahreyn'de yüzde 18 ve ülkemizde yüzde 9 olduğunu görmekteyiz. Çarpıcı bir husus müfredattaki İslam İktisadı ders dağılımına baktığımızda ortaya çıkmaktadır. Şöyle ki Bahreyn ve Ürdün'ün müfredatında İslam İktisadı dersleri yer almıyor. İslam İktisadı ders sayısı Malezya ve Pakistan'da üç (sırası ile müfredatın yüzde 5 ve yüzde 4'ünü oluşturmaktadır) Türkiye'de 15'tir. Aynı zamanda bu sayı müfredatın yüzde 24'üne tekabül

etmektedir. Yani Türkiye, İİF eğitiminde İslam İktisadına en fazla vurgu yapan ülkedir. Peki, İslam İktisadı derslerine ağırlık vermek neden önemlidir?

Malezya'daki Uluslararası İslam İktisadı ve Finansı Eğitimcileri Konseyi'nin 2016 yılında yayınladığı Malezya İslami Finans Eğitim Raporu'nda (MIFER 2016) ülkedeki İİF alanındaki lisans-yüksek lisans programlarının fıkıh ağırlıklı olmasına dikkat çekilmiştir. Bu husus eleştirilmiş ve İslam İktisadı derslerinin sayısının çoğaltılması yönünde öneri sunulmuştur. Tartışmasız fıkıh, İslami finans eğitiminde önemlidir. Muamelat fıkıhı da İslami sözleşmelerin anlaşılmasında önemli bir rol üstlenir. Ancak İİF programları, sadece fıkıh dersleri ile sınırlı olmamalıdır. Bahsi geçen programlar, bunun yerine İslam ekonomisi şemsiyesi altına girmeli ve derslerin temeli ekonomik-finansal teorileri kavramalıdır. Ardından öğrencilerde İslam İktisadı ile uyumlu düşünce yapısı ve dünya görüşü oluşturulmalıdır. Zira büyük resmi görebilmek ve günümüzdeki sorunlara çözüm üretebilmek ancak İslam İktisadı bilgisi ile mümkün olacaktır.

EĞİTİMLİ-YETENEKLİ İNSAN HAVUZU GEREKİYOR

Özetle sürdürülebilir bir İslami finans endüstrisi ile ekosistemi, geniş eğitilmiş ve yetenekli insan havuzunu gerektirir. Zira entelektüel sermaye, sektörün rekabetçiliğini ve performansını sürdürmesi noktasında kilit rol oynar. Bu sebeple ülkemizdeki KTO Karatay Üniversitesi ve İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, İİF bölümleri ile lisans düzeyinde eğitim vermektedir. Kurumlar böylelikle söz konusu alanda ilmi olarak yeni bilgiler üretmekte, araştırmalar yapmakta ve kalifiye insan kaynağı ihtiyacını karşılamayı amaçlamaktadır. Bu vesileyle okulumuzun ilk mezunlarına da iş hayatlarında ve alandaki çalışmalarında başarılar dilemek isterim.

TÜRKİYE,

İSLAM İKTİSADI VE
FİNANSI EĞİTİMİNDE
İSLAM İKTİSADINA
EN FAZLA VURGU
YAPAN ÜLKEDİR

Türkiye’de İslam İktisadı ve Finansına Dair Mevcut Programlar ve Programların Bağlı Olduğu Üniversiteler

Üniversite	Derece	Program	Dil	Bağlı Bulunduğu Birim
KTO Karatay Üniversitesi	Lisans	İslam İktisadı ve Finansı	Türkçe	İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İslam İktisadı ve Finansı Bölümü
İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi	Lisans	İslam İktisadı ve Finansı	Türkçe İngilizce	İşletme ve Yönetim Bilimleri Fakültesi İslam Ekonomisi ve Finans Bölümü
	Yüksek Lisans	Uluslararası Finans ve Katılım Bankacılığı İslam İktisadı ve Hukuku İslam Ekonomisi ve Finans	Türkçe Arapça İngilizce	Sosyal Bilimler Enstitüsü İslam Ekonomisi ve Finansı Anabilim Dalı
	Doktora	İslam Ekonomisi ve Finans İslam İktisadı ve Hukuku İslam Ekonomisi ve Finans	Türkçe Arapça İngilizce	Sosyal Bilimler Enstitüsü İslam Ekonomisi ve Finansı Anabilim Dalı
Sakarya Üniversitesi	Yüksek Lisans	İslam Ekonomisi ve Finansı	Türkçe	Sosyal Bilimler Enstitüsü İslam Ekonomisi ve Finansı Anabilim Dalı
	Doktora	İslam Ekonomisi ve Finansı	Türkçe	Sosyal Bilimler Enstitüsü İslam Ekonomisi ve Finansı Anabilim Dalı
İstanbul Üniversitesi	Yüksek Lisans	İslam İktisadı ve Finansı	Türkçe	Sosyal Bilimler Enstitüsü İslam İktisadı ve Finansı Anabilim Dalı
	Doktora	İslam İktisadı ve Finansı	Türkçe	Sosyal Bilimler Enstitüsü İslam İktisadı ve Finansı Anabilim Dalı
Marmara Üniversitesi	Yüksek Lisans	İslam Ekonomisi ve Finansı	İngilizce	İslam Ekonomisi ve Finansı Enstitüsü (MÜİSEF)
Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi	Yüksek Lisans	İslam Ekonomisi ve Finansı	İngilizce	İslami Araştırmalar Enstitüsü
Bursa Uludağ Üniversitesi	Doktora	İslam İktisadı ve Katılım Bankacılığı	Türkçe	Sosyal Bilimler Enstitüsü
İstanbul Medeniyet Üniversitesi	Yüksek Lisans	İslami Bankacılık ve Finans*	Türkçe	Lisansüstü Eğitim Enstitüsü
İstanbul Şehir Üniversitesi	Yüksek Lisans	İslami Finans ve Ekonomi MBA	Türkçe	İşletme Enstitüsü
Necmettin Erbakan Üniversitesi	Yüksek Lisans	İslam İktisadı	30% İngilizce 70% Türkçe	Sosyal Bilimler Enstitüsü
Bingöl Üniversitesi	Yüksek Lisans	İslam İktisadı ve Hukuku	Türkçe	Sosyal Bilimler Enstitüsü
Aksaray Üniversitesi	Yüksek Lisans	İslam İktisadı ve Finansı	Türkçe	Sosyal Bilimler Enstitüsü İslam İktisadı ve Finansı Anabilim Dalı

Koronavirüs Günlerinde İBRE EVDEN ÇALIŞMAYA DÖNDÜ

Koronavirüs salgını; sosyal mesafe kavramını beraberinde getirince, evden çalışma gibi farklı iş yapış modelleri gündemimize oturdu

Türkiye'de ilk koronavirüs vakası 11 Mart 2020'de görüldü. Ülkemiz, o tarihten itibaren toplumsal izolasyon ve sosyal mesafe kavramlarıyla tanıştı. Akabinde imkânı olan sektörler, ofislerine belli bir süreyle veda etmek zorunda kalıp "home office" olarak da bilinen evden çalışma şekline geçiş yaptı. Aslında bu model, internet ve teknolojinin getirdiği olanaklardan mütevellit ülkemizde az da olsa uygulanan bir sistem olarak biliniyordu. Özellikle genç girişimcilerin daha fazla telaffuz ettiği evden çalışma, pandemiden ötürü herkesin tercih ettiği model hâline geldi.

EVDEN ÇALIŞMAYA KAMU SEKTÖRÜ DE AYAK UYDURDU

İlk olarak özel sektörün başını çektiği ve ofis bilgisayarları ile not defterlerinin evlere taşındığı süreci, kamu sektörü de yakından takip etti. Öyle ki ihtiyacı karşılayacak kadar personelin kurumlarda bulundurulması şartıyla, uzaktan ve dönüşümlü çalışma gibi yöntemler uygulanabilmesine ilişkin bir genelge yayımlandı. Bu gelişme, belki de milyonlarca kamu çalışanının ilk kez karşılaştığı bir durum olarak tarihe geçti.

Ülke olarak hiç rastlanmayan olağanüstü bir dönemi yaşadığımız günlerde, konuyla ilgili analiz, rapor ve araştırmalar da doğal olarak beraberinde geldi. Türkiye Bilişim Vakfı (TBV), Bilişim Sanayicileri Derneği (TÜBİSAD) ve Türk Elektronik Sanayicileri Derneği (TESİD) iş birliğiyle kurulan Dijital Türkiye Platformu, Türkiye'den de katılımın sağlandığı toplam 634 firmadan oluşan bir araştırmanın sonuçlarını açıkladı. Sözkonusu araştırma, ülkemizde çalışanların yüzde 64'ünün evden tam kapasiteyle çalışabildiğini gözler önüne serdi.

MEDYA VE REKLAM SEKTÖRÜ ADAPTE OLDU

Evden çalışma sistemiyle ilgili başka bir analizi de Deloitte Türkiye gerçekleştirdi. Ülke genelinde 17 şehirden

toplamda 334 kişinin katıldığı araştırma çerçevesinde katılımcılara altı farklı soru yöneltildi. Sektör bazında incelendiğinde, evden çalışma düzenine tüm çalışanlarıyla adapte olan alanların başında yüzde 87,5 oranla medya ve reklamcılık geldi. Sürecin iş verimliliğine yansımaları sorulduğunda, katılımcıların yüzde 38,2'si olumlu etki yaptığını bildirdi. Evden çalışma konusunda şirketleri en çok zorlayan konunun yüzde 43 ile "kültür ve alışkanlıklar" olduğu göze çarptı. Araştırmanın en can alıcı sorularından biri ise evden çalışma sisteminin salgın sonrası da devam edip etmemesi yönünde oldu. Yüzde 72,9'luk kesim bu soruya "Evet, devam etmeli." yanıtını verdi.

Özellikle İstanbul gibi metropollerde yaşanan trafik sorunu, kalabalık ve toplu taşımalarındaki yoğunluk, evden çalışmanın daha rahat olarak görülmesinde kilit bir rol oynadı. Bununla birlikte ev ortamının işe odaklanma konusunda meydana getirdiği olumsuzluklar da konuya farklı bir bakış açısı getirdi.

İŞ DÜNYASI VİDEO KONFERANSA YÖNELDİ

Evden çalışmaya geçilmesine paralel olarak çevrim içi platformlara da yoğun talep oluştu. Mobil uygulama sektörü, koronavirüsün birçok alana darbe vurmasının aksine âdeta altın çağını yaşadı. Ev ortamında çalışan insanların

GENÇ GİRİŞİMCİLERİN TELAFFUZ ETTİĞİ EVDEN ÇALIŞMA, PANDEMİDEN ÖTÜRÜ HERKESİN TERCİH ETTİĞİ MODEL HÂLINE GELDİ

PANDEMİ SÜRECİNDE EN FAZLA KULLANILAN VİDEO KONFERANS UYGULAMALARI

- Zoom
- Skype
- WhatsApp
- Google Duo
- GoToMeeting
- Microsoft Teams
- BiP

PANDEMİ SÜRECİ, DİJİTALLEŞMENİN İLERLEDİĞİNİ VE TEKNOLOJİ SAYESİNDE YENİ SENARYOLARA HIZLI BİR ŞEKİLDE UYUM SAĞLANMASI GEREKTİĞİNİ DE GÖSTERDİ

birbirleriyle olan koordinasyonlarında herhangi bir aksama yaşanmaması adına video konferans programları sıkça tercih edildi. Microsoft verilerine göre Microsoft Teams uygulaması, 11 Mart tarihinde 32 milyon kullanıcının seçenekleri arasında bulunuyordu. Koronavirüs pandemisinin ardından bu rakam 18 Mart'ta 44 milyona kadar yükseldi. İş dünyasının yanı sıra sosyal hayat da durma noktasına gelince ve Ramazan Bayramı'nda sokağa çıkma kısıtlaması ilan edilince insanlar birbirleriyle görüntülü konuşmalar yaparak özlemlerini ufak da olsa gidermeye çalıştı. Dünyanın en fazla kullanılan mesajlaşma platformlarından biri olan WhatsApp'ta, yazılı iletilerin yerini görüntülü aramalar aldı. Ayrıca yerli uygulama BiP de tercih edilen bir başka ürün oldu.

HAVELSAN'DAN ZOOM'A YERLİ RAKİP

App Annie adındaki bir araştırma şirketinin raporu da video konferans uygulamalarının indirme sayılarının rekor seviyeye ulaştığını açıkladı. Rapora göre bahsi geçen uygulamalar, sosyal izolasyon önlemlerinin had safhaya çıktığı dönem olan 14-21 Mart tarihleri arasında mobil uygulama marketlerinden 62 milyon defa indirildi. Skype, WhatsApp, Google Duo, GoToMeeting ve Microsoft Teams gibi uygulamalar arasında en fazla rağbet gören ürün ise Zoom oldu. Türk savunma sanayisinin önemli aktörlerinden olan HAVELSAN da online konferans ihtiyacının artmasını göz önünde bulundurarak Zoom'a yerli bir rakip geliştirdi. HAVELSAN Diyalog adını verdiği video konferans ürününün, sunduğu yüksek güvenlik sayesinde özel şirketlerin yanı sıra kamu kurumları tarafından da etkili şekilde kullanılması bekleniyor.

KRİTİK GÖRÜŞMELERDE BİLE VİDEO KONFERANS YAPILDI

Pandemi süreci, dijitalleşmenin ilerlediğini ve teknoloji sayesinde yeni senaryolara hızlı bir şekilde uyum sağlan-

ması gerektiğini de gösterdi. Hükümet ve şirket toplantıları gibi kritik organizasyonlarda video konferans yöntemi kullanıldı. Fuarlar ve forumlar online mecalara taşındı. Konuyla ilgili bir örnek vermek gerekirse, salgın nedeniyle yükselişe geçen sektörlerin başında e-ticaret ve e-ihracat yer aldı. Böylesine stratejik sektörlerle ilgili bir forum olan ve T.C. Ticaret Bakanlığı tarafından da desteklenen World E-Commerce Forum, video konferans uygulaması üzerinden ücretsiz olarak düzenlendi.

Öte yandan futbolcular da liglerin tatil edildiği süreçte zinde kalmak adına idmanlarını antrenörlerinin verdiği program doğrultusunda çevrim içi gerçekleştirmeyi sürdürdü. Televizyonda yayınlanan diziler, videolu görüşme vasıtasıyla çekimlerine ev ortamında devam etti. Konuyla ilgili en önemli gelişmelerden biri ise eğitim öğretim sisteminde yaşandı. T.C. Millî Eğitim Bakanlığı, koronavirüsle mücadele kapsamında okullara ara verilince, dijital eğitim platformu olan EBA'yı (Eğitim Bilişim Ağı) devreye aldı.

SAĞLIKTA DİJİTAL DÖNÜŞÜM SÜRDÜ

Türkiye'de ilk vakanın görülmesiyle birlikte başarılı çalışmalara imza atan ve övgüyü hak eden sağlık sektörü, bir yandan pandemiyle mücadele ederken bir yandan da dijital dönüşümlerine devam etti. Salgının en hızlı yayıldığı ortamlardan biri olan hastanelere acil durumlar haricinde gidilmemesi çağrılarına büyük oranda kulak verildi. Bu kapsamda birçok özel sağlık kuruluşu, "e-doktor" sistemini hayata geçirdi. Böylece hastalara, doktorlarıyla görüntülü görüşme olanağı sunuldu. İstanbul Teknik Üniversitesi girişimlerinden olan ve doktorlarla hastaları bir araya getiren Bulutklinik de yoğun ilgi gören bir diğer online platform oldu. Karantina günlerini olabildiğince verimli hâle getirmeye çalışanlar; yabancı dil öğrenme, yemek yapımı, spor, tasarım programları ve birtakım hobileri

MOBİL UYGULAMALAR
14-21 MART TARİHLERİ
ARASINDA MOBİL UYGULAMA
MARKETLERİNDEN

62 MİLYON
DEFA İNDİRİLDİ

içeren kursları online olarak takip etti. Çeşitli alanlarda kendini geliştirmek isteyen kişiler, sosyal medya mecraları üzerinden düzenlenen seminerleri evlerine taşıdı. Böylece iş yoğunluğundan dolayı sürekli ertelenen kişisel gelişim eğitimlerine de bir nebze fırsat doğmuş oldu.

AKILLARA GÜVENLİK SORUSU GELDİ

Yukarıda da belirttiğimiz üzere böylesine geniş bir alanda kullanılan video konferans sistemlerinin akıllara getirdiği ilk soru "güvenlik" oldu. Zira ülkelerde önemli rol oynayan şirketlerin yanı sıra NATO, Avrupa Birliği (AB), G20 ve Birleşmiş Milletler (BM) gibi güvenliğin en üst düzeyde tutulması gereken organizasyonlar bile pandemi sebebiyle online toplantılar yapmak durumunda kaldı. Dolayısıyla veri gizliliği ve bilgi güvenliği gibi sorunlarla karşı karşıya kalmamak adına çeşitli çözüm arayışlarına gidildi.

KİŞİSEL VERİ GÜVENLİĞİNİN İLK ADIMI ŞAHSİ GÜVENLİK

Kişisel veri güvenliği, adından da anlaşılacağı üzere ilk etapta şahsi güvenlikle başlıyor. Bu anlamda herhangi bir çevrim içi toplantı düzenlendiğinde güçlü parola oluşturulması, gizlilik ile güvenlik politikalarının detaylıca okunması ve hangi verilere erişim izni istendiğinin incelenmesi önem arz ediyor. Aksi takdirde telafisi mümkün olmayan durumlarla karşı karşıya kalınabiliyor. Uzmanlar da video konferans uygulamalarında kişisel verilerin korunmasıyla ilgili çeşitli uyarılar yaptı. İş dünyası ve eğitim faaliyetlerinin dışında sohbet amaçlı yapılan videolu görüşmeler için de kullanılan platformlarda kişisel verilerin işlendiği belirtildi. Bu konuda bahsi geçen platformların, ses ve görüntüyü kapsayan biyometrik verileri 6698 Sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu'nun 5'inci ve 6'ncı maddesinde belirtilen şartlara uygun olarak işlemesi gerektiği bildirildi.

SES VE GÖRÜNTÜYÜ KAPSAYAN MOBİL PLATFORMLARIN KVKK'NIN 5 VE 6'NCI MADDESİNDE BELİRTİLEN ŞARTLARA UYMASI GEREKİYOR

ZOOM, TARTIŞMALARIN ODAĞINDA KALDI

Bu dönemde popülerliğiyle ön plana çıkan Zoom, güvenlik açığı konusunda birçok tartışmanın da odağında kaldı. Söz konusu uygulama, kişisel veri gerektiren reklamcılık araçlarını kullanması, verileri toplayabilecek bir konumda olması ve bunları Facebook'a satmasıyla gündeme geldi. Ayrıca birçok kullanıcı, tanımadıkları kişilerin sanal konferans odalarına girerek ekran paylaşımı özelliği sayesinde şiddet içerikli videolar paylaşıldığına dair şikâyetlerde bulundu. Yaşanan olaylar sonucunda İngiltere Savunma Bakanlığı ve ABD New York Eğitim Departmanı da dâhil olmak üzere yurt dışındaki birçok önemli kurum ve okul, Zoom'u kullanmayı sınırlandırdı ya da yasakladı. Zoom ise "Zoombombing" denilen siber saldırılar sonucunda uygulama üzerinde çeşitli güncellemeler yaparak bunun önüne geçmeye çalıştı.

UZMANLARDAN ALTIN TAVSİYELER

Uzmanlar; türlü olumsuzluklarla karşılaşmamak adına uygulamaların güncel sürümlerinin kullanılması, kullanıcıların toplantı bağlantılarını sosyal medya mecralarında paylaşmaması, görüşme esnasında kişisel verilerin kaydedilmemesi ve uygulamalara sosyal medya hesaplarını kullanmadan giriş yapılması gibi tavsiyelerde bulunuyor.

NATO, AB, G20 VE BM GİBİ GÜVENLİĞİN ÜST DÜZEYDE TUTULMASI GEREKEN ORGANİZASYONLAR DA ONLINE TOPLANTI YAPTI

İslam'da Sosyal Devlet Anlayışı

İslam'daki sosyal devlet anlayışı, kamunun yetişemeyeceği durumlarda bireylere çeşitli sorumluluklar yükler

Sosyal ve ekonomik eşitsizlikleri minimize edecek, toplumsal refahı ve adaleti maksimize edecek ideal iktisadi-politik düzenin ve bunu sağlayacak adil bir devletin mümkün olup olmadığı önemli tartışma konularındandır. Sosyal adalet ile toplumsal refahın bir yönü genel makro çözümler iken önemli bir diğer parçası da kalkınmanın topluma yayılması ve yerel potansiyelin etkin kullanılmasıyla ilgilidir. Sosyal adaleti ve refah toplumunu sağlayacak önemli yapılardan biri de bu yazının konusu olan muhafazakâr veya modern sosyal devletlerdir.

SOSYAL DEVLETİ NASIL TANIMLAYABİLİRİZ?

Sosyal devlet; emeğin hak ettiği geliri alabilmesi, sürdürülebilir büyüme, kriz yükü ve risk paylaşımı, iyi işleyen yeniden dağıtım mekanizmaları, evrensel temel gelir, sosyal destek, faiz-haksız kazanç yasağı ve daha adil vergi sistemleri gibi

yaklaşımları benimser. Ardından da sosyal adaleti, fırsat eşitliğini, adil gelir dağılımını, yoksullukla mücadeleyi, servet denkleğini, sosyal risklere karşı güvenceyi ve iktisadi eşitliklerin sağlanmasını amaçlar. Bu da iktisattaki Keynezyen ekolün devlet merkezli yeni ekonomi modelini akla getirir.

REFAH DEVLETİ YAŞAM KALİTESİNE ÖNEMLİ KATKILAR SUNDU

Sanayi Devrimi'nin önemli bir yan ürünü olan modern refah devleti, yaşam kalitesini artırma ve gelir adaletsizliğini azaltmada önemli katkılar sunmuştur. Bu yapı, özellikle 1930'lardaki buhran ve yıkıcı savaştan sonra daha kurumsal bir kimlik ile sosyal ve ekonomik yaşama dokunmaya başlamıştır. II. Dünya Savaşı sonrasında ulus devletleri ve ağırlığı artan liberal ekolü de varlığının devamı için refah devleti uygulamalarını benimsemiştir.

TÜRKİYE'DE GÜÇLÜ SAĞLIK SİSTEMİ İLE BAŞLAYAN DÖNÜŞÜM, EĞİTİM VE EKONOMİK REFORMLAR İLE GELİŞTİRİLEREK; ÖRNEK BİR MODERN ULUSAL UYGULAMAYA DÖNÜŞTÜREBİLİR

FARKLI VERSİYONLARI BULUNUYOR

Sosyal devletin liberal, sosyal demokrat veya İslami/muhafazakâr versiyonları mümkündür. Ancak yükü genç nüfus ve vergiler üzerine yığılan sosyal demokrat ve liberal refah devleti uygulamalarının, son dönemde önemli yara aldığı görülmektedir. Nüfusun yaşlanması, salgınlar, sıklaşan ekonomik daralmalar, üretimin-gelirin küçülmesi, sağlık sistemi ile ilgili sıkıntılar, işsizlik sorunu ve gelir akışı eşitsizlikleri modern sosyal refah uygulamalarını negatif etkilemektedir. Bu noktadaki temel sorulardan biri de zekât gibi muhafazakâr alternatiflerin bu açığı kapatabilme durumudur.

İSLAM'DAKİ SOSYAL DEVLET ANLAYIŞININ DİĞERLERİNDEN FARKLARI

İslam'daki sosyal adalet anlayışı, sosyalizm ve kapitalizm gibi daha yeni akımlardan farklı olarak eşitsizliklerin-noksanlıkların paylaşım ve hayırseverlik yoluyla giderilmesini öngörmektedir. Sözkonusu anlayış, pazar ekonomisinin daha adil ve ahlaki işleyişiyle ilgilenir. Özellikle de devletin, modern yaşamın karmaşası ve asimetrik bilgi akışı nedeniyle yetişemeyeceği durumlarda bireylere sorumluluklar yükler. Vakıf, dernek, hastane, aşevi, yurt ve hatta bireysel

sadaka veya bağışlarla sosyal devletin açıklarını kapatır. İslam'da devlet, siyasi-idari bir organizasyon olmanın yanı sıra hak ve hukukun egemenliğini, eşit muameleyi, fırsat eşitliğini; asgari yaşam standartlarını, eğitimi, sosyal güvenliği ve sağlık gibi temel hizmetleri sunan bir organizasyon olarak da görünür. Örneğin İslam düşünürü İbn-i Haldun, iktisadi kalkınmanın hayati önemdeki sosyo-ekonomik ve ahlaki yönlerine de dikkati çeker. Zira Osmanlı İmparatorluğu'nu da yüzyıllar boyu güçlü kılan, diğer dinlere mensup insanlar için cazibesini artıran ve Topkapı Sarayı'nın en yüksek noktası olan kuleye de adını veren adaletli yönetimidir.

MODERN SORUNLAR

Dijitalleşme, otomasyon ve iklim değişikliği başta olmak üzere küresel dönüşüm, gelir eşitsizliği, hayat standartları ve istihdam fırsatları gibi noktalarda ciddi sonuçlar doğur-

İSLAM DÜŞÜNÜRÜ İBN-İ HALDUN, İKTİSADİ KALKINMANIN HAYATİ ÖNEMDEKİ SOSYO-EKONOMİK VE AHLAKİ YÖNLERİNE DİKKATİ ÇEKER

maktadır. Teknoloji ve iş yaşamındaki değişimler de istihdam ihtiyaçlarını ve kalifiye olmayan iş gücünün gelirlerini ciddi anlamda düşürmektedir. Yanı sıra sıklaşan ekonomik daralma dönemleri de işsizlik artışları, vergi gelirlerinde azalışlar ve sosyal destek ihtiyaçlarında yükselmeler meydana getirmiştir. Bu durum da sosyal harcamalar ile gelir ve yaşam kalitesindeki düzelmeye taleplerini artırmakta ve sosyal devleti zorlamaktadır. Düşük gelir seviyesine sahip

TÜRKİYE'DE SOSYAL HARCAMALARIN GSYİH'YE ORANI, 1980'LERDE %2 DÜZEYLERİNDE İKEN 2010'LU YILLARDA %12'YE YÜKSELMİŞTİR

grupların eğitim, sağlık, sosyal sigorta ve yüksek gelirli işlere eşit erişim hakkı ve işe yerleşimlerde liyakatin garanti edilmesi zorlaşmaktadır. Örneğin, eşitsizliklerin sürekli artış gösterdiği ABD'de yapılan araştırmalar; aile gelirleri ile üniversitede okuma arasında güçlü bir pozitif ilişki olduğunu göstermektedir. Bu da eşitsizliklerin kalıcı olarak topluma yansımaları anlamına gelmektedir.

Son yılların kronik krizlerinin önemli özelliklerinden biri de hem kriz sırasında hem de kriz sonrası müdahalelerde işini ve birikimini kaybedenlerin daha çok dezavantajlı, yoksul kesimlerden oluşmasıdır. 2008 Krizi sonrası genişleme adımlarının artırdığı eşitsizlikler, bu noktada verilebilecek bir başka güzel örnektir.

İHTİYAÇLARIN DOĞASI DEĞİŞİYOR

Öte yandan 1980'lerden 2010'lu yıllara kadar hem Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü'nün (OECD) ortalamasında (yüzde 15'ten, yüzde 22'ye) hem de Türkiye'de (yüzde 2'den, yüzde 12'ye) sosyal harcamaların Gayrisafi Yurt İçi Hasi-ya'ya (GSYİH) oranı artmış görünmektedir. Buna rağmen hoşnutsuzluklar çoğalmakta, sosyal destek ihtiyaçlarında da artışlar yaşanmaktadır. Bu da gerek ihtiyaçların gerekse sosyal harcamaların doğasının değiştiğini göstermektedir.

ÇÖZÜM YOLLARI

Doğası gereği muhafazakâr sosyal devlet anlayışı; sosyal adalet, fırsat eşitliği, adil gelir dağılımı, yoksullukla mücadele, servet eşitsizliği, sosyal risklere karşı güvence ve iktisadi eşitlikleri öne çıkarır. Faiz yasağı, adil gelir ve zekât gibi öneriler modern toplumlarda da etkin sosyal-iktisadi adalet araçları olarak karmaşık sosyal-iktisadi yaşamda önemini korur. Ancak modern yaşamın, kendine has farklı çözümleri de mevcuttur.

Regülasyon ve yasal düzenlemelerle geliri ilk aşamalarda doğrudan ve daha eşit dağıtacak sistemler geliştirilebilir. Örneğin asgari ücret ve sigorta gibi zorunluluklar ve evrensel temel gelir gibi kısmi düzenlemelerle piyasanın ortaya çıkardığı dağılım, gelir adaleti ve paylaşımını doğrudan sağlayabilir. Veyahut paylaşımında doğrudan adalet ve hakkaniyet sağlanmadığı takdirde; kademeli şekilde artan daha adil vergi sistemi, sosyal destekler, geri ödemeler ve İslam'daki zekât mekanizması gibi geliri yeniden dağıtacak mekanizmalar ile daha adil bir ekonomik sistem oturtulabilir. Modern toplumlarda devletlerin vergi ve sosyal yardımlar yoluyla geliri yeniden dağıtması yolu, daha sık benimsenmiştir.

Toplumda zengini daha çok zenginleştiren, fakiri ise daha çok fakirleştiren faizin yasaklanması da bir başka örnek olarak sıralanabilir. Kârdan ve refah artışından sadece sermayeyi elinde tutan ayrıcalıklı kesimlerin yararlanması adil değildir. Nitekim ihtiyaçların artmasıyla faizler, fakirden zengine önemli bir servet akışına neden olmaktadır. Zekât mekanizması da karmaşık yeniden dağıtım sistemlerinin aksine, doğrudan bireyler arasında gerçekleşen bir "gelirin yeniden dağıtım" aracıdır. İyi işleyen bir zekât mekanizması ile yoksulluk azaltılabilir, gelirin yeniden dağıtım yoluyla da sosyal adalet sağlanabilir. İslam Ülkeleri İstatistik, Ekonomik ve Sosyal Araştırma ve Eğitim Merkezi (SESRIC) verilerine göre İslam ülkelerinin zekât potansiyeli ise 10 trilyon dolardır.

ÇIKARILACAK ÇOK DERS VAR

Aynı zamanda sosyal güvenlik, refah ve adalet gibi hedeflerin gerçekleştirilmesi için sosyal politikaların geliştirilmesi, fırsatların oluşturulması veya organizasyonların kurulması

TÜRKİYE'DE GÜÇLÜ SAĞLIK SİSTEMİ İLE BAŞLAYAN DÖNÜŞÜM, EĞİTİM VE EKONOMİK REFORMLAR İLE GELİŞTİRİLEREK; ÖRNEK BİR MODERN ULUSAL UYGULAMAYA DÖNÜŞTÜREBİLİR

noktasında da devletlere önemli görevler düşmektedir. Özellikle de yeni tip koronavirüs (COVID-19) sonrası batıda çökme noktasına gelen modern sosyal refah uygulamalarından çıkarılacak çok ders vardır. Türkiye örneğinde güçlü sağlık sistemi ile başlayan dönüşüm, eğitim ve ekonomik reformlar ile geliştirilerek; örnek bir modern ulusal uygulamaya dönüştürülebilir. Daha genelde de emeğin hak ettiği geliri alabilmesi, sürdürülebilir büyüme, risk paylaşımı, evrensel temel gelir, sosyal destekler ve daha adil vergi sistemleri gibi temel dönüşümlere dayanmayan çözümler ise geçici çabalar. 2008 sonrası dönem, iktisattaki Keynezyen müdahaleci anlayışın yeniden doğuşunu ifade etmektedir. Ancak bu defa, topladıktan sonra yeniden dağıtan post-Keynezyen anlayış öne çıkmaktadır. COVID-19 salgınının da bu yeniden doğuşu daha fazla güçlendirme ihtimali yüksektir. Ancak belki de gelecek dönemde toplayarak yeniden dağıtan oyuncu rolünü, devletin yanı sıra yeni mekanizmalar da alacak. Eğitim, sağlık ve sosyal sigorta gibi temel hakların bir kamu otoritesi tarafından güvence altına alındığı; daha güçlü aile yapısını benimseyen, daha etkin sivil toplum kuruluşları ve muhafazakâr pratiği bulunan yeni uygulamalar da sözünü ettiğimiz duruma önemli katkılar sunabilir.

SESRIC VERİLERİNE GÖRE İSLAM ÜLKELERİNİN TOPLAM ZEKÂT POTANSİYELİ 10 TRİLYON DOLARDIR

Nerede İnsan İstırabı Varsa **Kızılay Orada**

Hiçbir ayrım gözetmeksizin insani yardım faaliyetlerinde bulunan Türk Kızılay'ı, Dr. Kerem Kınık'tan dinledik

Kızılay Genel Başkanı **Dr. Kerem Kınık**

Dünyanın dört bir yanında insanlığa hizmet veren Türk Kızılay, son yıllarda geliştirdiği örnek projelerle küresel bir aktör hâline geldi. Türk Kızılay'ın ülkemizdeki ve uluslararası alandaki çalışmalarının yanı sıra koronavirüs pandemisi sürecinde imza attığı işleri Kızılay Genel Başkanı Dr. Kerem Kınık ile masaya yatırdık. Kızılay'ın uzattığı yardım elini *Katılım Finans* okuyucularına detaylı bir şekilde aktaran Kınık, "Plazma Bağışını İnsanlık Kazanacak' isimli farkındalık çalışmamızla aldığımız immün plazmalar, pandemi hastanelerinde binlerce kişiye uygulandı. Hastalarımız, bu sayede sağlıklarına daha hızlı kavuşma imkânı buldu." diyor.

İLK OLARAK TÜRK KIZILAY'IN GENEL FAALİYETLERİN-DEN BAHSEDECEK OLURSAK NELER SÖYLERSİNİZ?

"Kara Gün Dostu" ifadesini duyan çoğu kişinin aklına Kızılay geliyor. Kızılay, bu haklı ünü en zor günlerde ve ülkemizdeki tüm afetlerde milletimizin yanında yer almasıyla hak etti. Kurumumuz, afet sonrası hizmetler alanındaki hazırlık durumu itibarıyla dünyanın en büyük insani yardım kuruluşlarından biri. Bunun yanı sıra Türkiye'nin kan ihtiyacını da karşılayan kuruluş olan Kızılay, her gün 300'den fazla ekibiyle ülkemizin her bölgesinden kan bağıışı alıyor ve testlerini yapıp bileşenlerine ayırarak hastanelere ulaştırıyor. Her yıl yaklaşık 3 milyon ünite kanı hasta ve yaralılarımızın hizmetine sunuyoruz. Sağlık Bakanlığımız ile birlikte yürüttüğümüz TÜRKÖK Projemizle Ulusal Kemik İliği Veri Bankamızı oluşturuyoruz. Sosyal hizmetlerimizle kimisi için bir gıda kolisi, kimisi için bir kıyafet, yolda kalmış için yol parası, ihtiyaç sahibi öğrencilere burs ve benzeri onlarca şekilde yardımlar yapıyoruz. Türk Kızılay bünyesinde faaliyetlerini yürüten aşevleri, yaşlı konukevleri, giyim yardım merkezleri ve kimsesizler evlerinden ihtiyaç sahiplerinin yararlanmasını sağlıyoruz. Halkımızın kurban vekâletlerini yoksulların sofrasına taşıyoruz. Yurt dışındaki daimi delegasyonlarımızla mağdurlara yerinde ulaşıyoruz. Sahip olduğumuz üç hastane ve iki tıp merkezinde ihtiyaç sahiplerine ücretsiz, diğer kişilere ise cüzi ücretlerle sağlık hizmeti veriyoruz.

TÜRK KIZILAY'IN, TÜRKİYE'NİN EN ÜCRA KÖŞELERİNE BİLE YARDIM ULAŞTIRDIĞINI BİLİYORUZ. BU KAPSAMDA KAÇ KİŞİLİK BİR EKİP VE KAÇ ŞUBEYLE HİZMET VERİYORSUNUZ?

Dünyanın ilk Kızılay'ı olarak farklı coğrafyalardaki yardıma muhtaç kişilere, milletimizin merhamet elini uzatmak için 10 bini aşkın personelimizle gecemizi gündüzümüze katıyoruz. Türkiye'de şubelerimizden ve temsilciliklerimizden oluşan 432 birimimiz yer alıyor. Şube ve temsilciliklerimizin içerisinde ise gençlik kolları ile kadın kollarından oluşan gönüllülerimiz faaliyet yürütüyor. Ayrıca Genç Kızılay teş-

"KARA GÜN DOSTU" İFADESİNİ DUYAN ÇOĞU KİŞİNİN AKLINA KIZILAY GELİYOR

kilatımız da ülke geneline yayılmış olarak hizmet veriyor. Kısacası her mahalleye ve köye ulaşacak durumda bir insani yardım ağıımız var.

TÜRK KIZILAY, KORONAVİRÜS PANDEMİSİ SÜRECİNDE HEM YURT İÇİNDE HEM DE YURT DIŞINDA AKTİF BİR ROL ALARAK DEĞERLİ İŞLERE İMZA ATTI. BU ÇALIŞMALARINIZDAN BAHSEDER MİSİNİZ?

Pandemi sürecinin ilk anından beri mağdur olan vatandaşlarımıza yönelik yardım çalışmalarını Kızılay ailemizin tüm fertleriyle birlikte yürütüyoruz. Söz konusu süreç ve Ramazan ayında gönüllülerle birlikte 200 bini aşkın Kızılaycı sahada görev aldı. Vefa Sosyal Destek Gruplarına dâhil olarak vatandaşların ihtiyaçlarını karşıladık ve karşılamaya devam ediyoruz. İhtiyaç sahiplerine gıda ve hijyen yardımlarımız oluyor.

Öte yandan ailelerimize nakit desteği sağladık. Kurban paylarından hazırlanan kavurma konservelerini dağıttık. Yurt dışından getirilerek gözlem altında tutulan vatandaşlarımıza yemek hizmeti verdik. Gönüllülerimizle evinden ayrılamayan vatandaşlarımızın hayvanlarının

KIZILAY'IN SUNDUĞU BAĞIŞ YÖNTEMLERİ

- www.kizilay.org.tr web sitesi
- 168 ücretsiz çağrı merkezi hattı
- Bankalardaki Kızılay hesap numaraları
- Kızılay şubeleri
- BAĞIŞ yazıp 2868'e SMS gönderimi

1500 HASTANENİN KAN İHTİYACINI KARŞILIYORUZ

sokağa çıkarılmasına yardımcı olduk. İhtiyaç sahipleri için dezenfektan üretimi de yapıyoruz. Sağlık Bakanlığı'na sahra hastanesi çadırları ürettik ve teslim ettik. İstanbul ve Ankara Ulusal Kan Bankası Referans Laboratuvarlarındaki koronavirus tanı kapasitesini Sağlık Bakanlığımızın hizmetine sunduk. Bunların yanı sıra sağlık çalışanımıza kişisel koruyucu ekipman desteklerimiz de devam ediyor. Evine gidemeyen sağlık çalışanı, doktor ve hemşirelerimize gıda desteği veriyoruz.

KORONAVİRÜS TEDAVİSİ İÇİN UYGULANAN PLAZMA BAĞIŞI HASTALARA UMUT OLUYOR. BU KAPSAMDA TÜRK KIZILAY OLARAK HIZLI BİR ŞEKİLDE ÇALIŞMAYA BAŞLADINIZ. KONUyla İLGİLİ GERÇEKLEŞTİRDİĞİNİZ FAALİYETLERİ DETAYLANDIRIR MİSİNİZ?

"Plazma Bağışınla İnsanlık Kazanacak" isimli farkındalık çalışmamızla aldığımız immün plazmalar, pandemi hastanelerinde binlerce kişiye uygulandı. Hastalarımız, bu sayede sağlıklarına daha hızlı kavuşma imkânı buldu. Koronavirüse yakalanmış ve hastanede tedavi gören hastalarımızın taleplerini de karşılayabilir durumdayız. Hatta stok aşamasına geçtik. Halkımız, bu konuda da du-

yarlı davranarak büyük oranda immün plazma bağışında bulundu. Kendileriyle iletişim kurmaya devam ediyoruz. İmmün plazma bileşenleri konusundaki test cihazlarımıza yenilerini ekledik, acil durumlar için aldığımız plazmalara yedi dakikada test yapabiliyoruz. İlaç üretimi konusunda da ortak çalışmalar yürütüyoruz. Biobankalarla ileriki zamanlarda olası ihtiyaçlar için hazırlıklarımızı yapıyoruz.

RAMAZAN AYI VE PANDEMİ SEBEBİYLE KAN BAĞIŞLARINDA BİR DÜŞÜŞ YAŞANDI. KONUyla İLGİLİ NE TÜR AKSİYONLAR ALDINIZ?

Olağanüstü durumlara hazırlıklı olmak adına kan stoklarımızı 100 bin ünite civarında tutmaya özen gösteriyoruz. Ancak yaşanan pandemiye, ramazan ayı da eklenince kan stoklarımız kritik seviyelere düştü. Bu noktada devam eden ihtiyaç için kan bağışı kampanyası başlattık ve her seferinde kanın kaynağının insan olduğunun altını çizerek vatandaşlarımıza çağrıda bulduk. Çok şükür ki vatandaşlarımız da bu çağrımızı karşılıksız bırakmadı. Bu noktada bir hatırlatma yapmak isterim. Kan ihtiyacı hiç bitmiyor. O nedenle düzenli olarak kan bağışlanması gerekiyor. Biz yılın 365 günü ülkemizin kan ihtiyacının neredeyse tamamını karşılayan tek kurum olarak günlük ortalama 300 noktada kan ekiplerimizi görevlendiriyoruz ve bin 500 hastanenin kan ihtiyacını karşılıyoruz. Vatandaşlarımızdan kan bağışını hayatının bir noktasına yerleştirmelerini ve düzenli olarak Kızılay'ın kan ekiplerini ziyaret etmelerini rica ediyoruz

TÜRK KIZILAY, ÜLKEMİZDE OLDUĞU KADAR ULUSLARARASI ARENADA DA GERÇEKLEŞTİRDİĞİ YARDIMLARLA ADINDAN SÖZ ETTİRİYOR. ULUSLARARASI YARDIMLARINIZDAN BAHSEDER MİSİNİZ?

İnsani yardım operasyonlarımızı; Asya'dan Orta Doğu'ya, Balkanlardan Afrika'ya kadar dünyanın dört bir yanın-

"PLAZMA BAĞIŞINLA İNSANLIK KAZANACAK" İSİMLİ FARKINDALIK ÇALIŞMAMIZLA ALDIĞIMIZ İMMÜN PLAZMALAR, PANDEMİ HASTANELERİNDE BİNLERCE KİŞİYE UYGULANDI

daki coğrafyalarda dil, din, ırk, millet ve cinsiyet ayrımı gözetmeden yürütüyoruz. Aslında her nerede insan ıstırapı varsa Kızılay orada olmaya çalışıyor. Hâlihazırda Irak, Pakistan, Afganistan, Bangladeş, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti, Bosna Hersek, Bulgaristan, Somali, Sudan, Güney Sudan, Yemen, Filistin/Gazze, Suriye, Myanmar, Endonezya, Etiyopya ve Senegal olmak üzere 17 bölgede bulunan daimi temsilciliklerimizle bu ülkelere yakın coğrafyalardaki ihtiyaç sahipleri için de insani yardım hizmetleri gerçekleştiriyoruz. Yine son dönemde, yurt dışı afetlere daha hızlı müdahale edebilmek için lojistik merkezler kurmaya başladık. Şu an için Irak, Bulgaristan ve Gürcistan'da lojistik merkezlerimiz bulunuyor. Kalıcı projelerle de gittiğimiz ülkelerin refah seviyesini artırmaya yönelik çalışmalarımız oluyor. Alandaki tecrübemizi bilen yabancı kuruluşlar bizimle sürekli irtibat hâlinde. Tüm bu yardımlarımızla, Türkiye'nin her sene en çok yardım yapan ülke unvanına sahip olmasına katkı sağlıyoruz.

KIZILAY'DA GÖNÜLLÜ OLMAK İÇİN GEREKENLER NELERDİR?

Yardımlaşmayı seven ve yardım etmeyi hayatının merkezine koyan herkes Kızılay gönüllüsü olabilir. Her zaman daha fazla insana ulaşabilmek için hedeflerimizi yükseltiyoruz. Bunda gönüllülerimizin katkısı da büyük diyebilirim. Yardım elini uzatmak isteyen herkesi, buldukları şehirlerdeki şubelerimize giderek gönüllü olmaya davet ediyorum. Bu kapsamda ayrıca www.genckizilay.org.tr web adresindeki form da doldurulabilir. Bundan sonraki aşamada ise gönüllülerimize gerekli yönlendirmeleri yaptığımızı sizlerin aracılığıyla iletmiş olalım.

KATILIM BANKALARIYLA İŞBİRLİĞİ İÇERİSİNDE YÜRÜTTÜĞÜNÜZ HİZMETLERİ DE SİZLERDEN DİNLEMELİ İSTERİZ.

"152 yıllık yardım çınarı" olan Kızılay'ın, gün geçtikçe artan insani yardım faaliyetleri ve genişleyen etki alanı sebebiyle

ihtiyaç duyduğu finansman kaynaklarına yönelik düzenli ve sürdürülebilir destek sağlamak amacıyla, Kuveyt Türk Katılım Bankası iştiraki olan KT Portföy'le birlikte "Kızılay'a Destek Altın Katılım Fonu"nu kurduk. Kızılay'a Destek Altın Katılım Fonu, Türkiye Elektronik Fon Dağıtım Platformu (TEFAS) sistemi üzerinden tüm banka veya aracı kurumlardaki TL veya altın karşılığı satın alınabiliyor. Böylece yatırımcılar; gelecekte için yatırımlarını yaparken, bugünler için yardım bekleyen ihtiyaç sahiplerine de Kızılay aracılığıyla ulaşma imkânı buluyor.

Ayrıca Albaraka Türk, Kuveyt Türk, Türkiye Finans, Vakıf Katılım ve Ziraat Katılım Bankalarının internet bankacılığı ekranlarından da hiçbir masraf alınmadan bağışlar yapılabilir.

KATILIM FİNANS DERGİSİ ARACILIĞIYLA BAĞIŞ YÖNTEMLERİNİZİ OKURLARIMIZA TEKRAR HATIRLATIR MİSİNİZ?

Kızılay'ın sunduğu güvenli bağış yöntemlerinden herhangi birini kullanarak ihtiyaç sahiplerine yardım etmek isteyen bağışçılarımız; web sitemiz olan www.kizilay.org.tr'yi kullanarak, 168 ücretsiz çağrı merkezi hattımızı arayarak, bankalardaki Kızılay hesap numaralarını kullanarak ve şubelerimiz aracılığıyla bağışlarını güvenli bir şekilde gerçekleştirebilir. Ayrıca tüm cep telefonu operatörlerinden "BAĞIŞ" yazıp 2868'e SMS gönderdiğinizde de kolay bir şekilde 10 TL bağışta bulunmuş oluyorsunuz.

**17 BÖLGEDE
BULUNAN DAIMİ
TEMSİLCİLİKLERİMİZLE
İHTİYAÇ SAHIPLERİ İÇİN
İNSANİ YARDIM HİZMETLERİ
GERÇEKLEŞTİRİYORUZ**

Para Vakıflarından, **Katılım Bankalarına...**

Vakıf; belirlenen malın şahsi mülkiyetten çıkarılması suretiyle dini, içtimai ve hayri bir gaye ile toplum yararına tahsis edilmesi demektir

PARA VAKIFLARININ ESAS FONKSİYONU; ALLERİNDEKİ NAKDİ İMKÂNLA KİŞİLERE, İŞLETMELERE VE İŞ KURANLARA FİNANSAL HİZMET SUNMALARİ YANİ FİNANSMAN SAĞLAMALARIDIR

Vakıf, İslam medeniyetinin en önemli sosyal güvenlik kurumlarından biridir. Belirlenen malın, sahibi tarafından şahsi mülkiyetten çıkarılması suretiyle alım-satıma ve mülkiyete konu olmayacak şekilde dini, içtimai ve hayri bir gaye ile toplum yararına tahsis edilmesi demektir. İslam inancının ana kaynağı Kur'an-ı Kerim'de, vakıfla ilgili doğrudan bir hüküm yoktur. Ancak Kur'an'daki; hayır yapma, sadaka verme, yararlı işlerde yarışma, yoksulu gözetme gibi tavsiyeler ile Peygamberimizin hadisleri ve sahabe uygulamaları, vakıf kurumunun oluşmasına zemin hazırlamıştır.

VAKIF KURUMUNUN OSMANLI'DAKİ GÖRÜNÜMÜ

Osmanlı medeniyetinde vakıf kurumunun işlerlik kazanmasında inancın gerekliliği yanında; padişah, sadrazam, vezir, şeyhülislam ve paşa gibi devlet büyüklerinin öncülüğünde kurulmaları da etkili olmuştur. Vakıflar, bir senet ile kurulur. "Vakfiye" adını alan bu senette; vakfedilen malvarlığı, vakfın amaçları, paranın harcanma usulleri, gelirlerin neler olduğu yer alır. Bunlara ilişkin tüm kayıtlar Tahrir Defterleri'ne işlenmiştir. Son Osmanlı Şeyhülislamı Mustafa Sabri Efendi'nin açıklamasına göre Osmanlı devlet gelirlerinin yarısı vakıf gelirlerinden oluşur hâle gelmiştir. Genellikle altyapı, bayındırlık, dinî ve kültürel hizmetler ile eğitim ve sağlık alanlarını kapsayan bu vakıflar, devletin ana hizmet ve etkinlik alanlarını oluşturmuştur.

Bu genel değerlemeden sonra asıl konumuz olan "para vakıfları"na gelebiliriz. Para vakfında, vakfedilen gayrimenkul değil, nakit yani nakit paradır. Ulema arasında nakit para ile vakıf kurulup kurulamayacağına ilişkin çok ciddi tartışmalar yapıldığı bilinmektedir. Osmanlı'da ilk para vakfı örneğine II. Murat ve Fatih Sultan Mehmet dönemlerinde rastlanmaktadır. Kanunî ile birlikte hukuki zemine oturan para vakıfları, Cumhuriyet dönemine kadar

varlığını sürdürmüş, bu dönemde ise Başbakanlık Vakıflar Genel Müdürlüğü'ne devredilmiştir.

Para vakıflarının esas fonksiyonu; ellerindeki nakdi imkânla kişilere, işletmelere ve iş kuranlara finansal hizmet sunmaları yani finansman sağlamalarıdır. Yaptıkları hizmetlerden elde ettikleri gelirler ile de kuruluş amaçlarını gerçekleştirmeye çalışmışlardır. Anadolu ve Rumeli'de kurulan binlerce para vakfı, dört yüz yıl boyunca Osmanlı ekonomisinin finansal istikrarının sağlanmasında, bir nevi bankacılık hizmeti sunmuştur. Bununla birlikte Osmanlılar para vakıflarına, finansal hizmet sunma boyutunu da eklemiştir. Böylece hem vakıflar ellerindeki nakdi değerlendirmiş hem de bireylere, işletmelere ve teşebbüslere finansman sağlanmıştır. Diğer yandan bu kurumlar makul kâr oranlarıyla çalıştıkları için iktisadi faaliyeti, yüksek faizle para satan sarraflardan ve tefecilerden de korumuştur.

PARA VAKIFLARININ NAKİT KULLANDIRMA USULLERİ

Para Vakıfları, vakfedilen paraları aşağıda belirlenen usuller doğrultusunda kullanmıştır:

KARZ-I HASEN: Faizsiz borç vermektir. Borç verilen paraya hiçbir şekilde ilave yapılmaz. Vadesinde borç alan ihtiyaç sahibi, aldığı parayı aynen vakfa iade eder.

MUDAREBE: Emek-sermaye ortaklığıdır. Bu finansman yönteminde vakıf sermayeyi karşılarken, iş sahibi de emeğini koyarak iştirak sağlar.

ANADOLU VE RUMELİ'DE KURULAN BİNLERCE PARA VAKFI,
400 YIL
BOYUNCA OSMANLI EKONOMİSİNE BİR NEVİ BANKACILIK HİZMETİ SUNMUŞTUR

MURABAHA: Peşin para ile mal alıp, vadeli olarak satarak kâr elde edilmesi yöntemidir.

İSTİĞLAL: Bir çeşit sat-geri kirala yöntemidir. Paraya ihtiyacı olanların menkul ya da gayrimenkulünü borcu karşılığında vakfa satması, borcunu ödedikten sonra da mülkü geri almasıdır.

MUAMELE-İ ŞER'İYYE (İ'NE SATIŞI): Finansman arayışında olan kişi veya şirketin, vakıftan vadeli aldığı malı, peşin satarak ihtiyacı olan paraya ulaşmasıdır. Satıcı, vadeli satış nedeniyle vakfa borçlandığı bedeli, belirlenen vade sonunda geri öder. Bu yolla, paraya ihtiyacı olan kişi sermayeye kavuşur, vakıf da elindeki nakdi nemalandırır olur.

Yukarıda izah etmeye çalıştığımız muamele-i şer'iyeye yöntemi, para vakıflarının en yaygın kullandığı yöntemdir. Ancak Osmanlı uleması arasında uzun süre tartışılara sebep olmuştur. Bu finans şekli nedeniyle; Çivizâde Muhyiddin Efendi ve İmam Birgivi para vakıflarına karşı

ÜLKEMİZDE OTUZ BEŞ YIL ÖNCE BAŞLATILAN KATILIM BANKACILIĞI SERÜVENİ, TARİHTEKİ OSMANLI PARA VAKIFLARININ GÜNÜMÜZDEKİ DEVAM ETTİRİCİLERİ OLARAK DEĞERLENDİRİLEBİLİR

çıkarken, İbni Kemal ve Sofyalı Bali Efendi gibi isimler ise yöntemin uygunluğu hakkında görüş bildirmiş ve para vakıflarını savunmuştur. Tartışmaları bitiren kişi ise Şeyhülislam Ebussuud Efendi olmuştur. Para vakıflarının toplum üzerindeki olumlu etkisini gören Ebussuud Efendi, bu vakıflara cevaz vererek anlaşmazlıklara son noktayı koymuştur. Şer'i örf ve maslahat gözetilerek oluşturulan bu finansal sistem, dört yüz yıl boyunca Osmanlı devletinin finansal sorunlarını büyük ölçüde çözmüştür.

PARA VAKIFLARI, KATILIM BANKACILIĞINA IŞIK TUTMUŞTUR

Ülkemizde otuz beş yıl önce başlatılan katılım bankacılığı serüveni de tarihteki Osmanlı para vakıflarının günümüzdeki devam ettiricileri olarak değerlendirilebilir. İslami finans yöntemlerini kullanarak, finansal aracılık hizmeti sunan para vakıfları günümüzde bankacılık hizmet ve uygulamalarını da bünyesine katarak katılım bankaları olarak uygulama alanı bulmuşlardır.

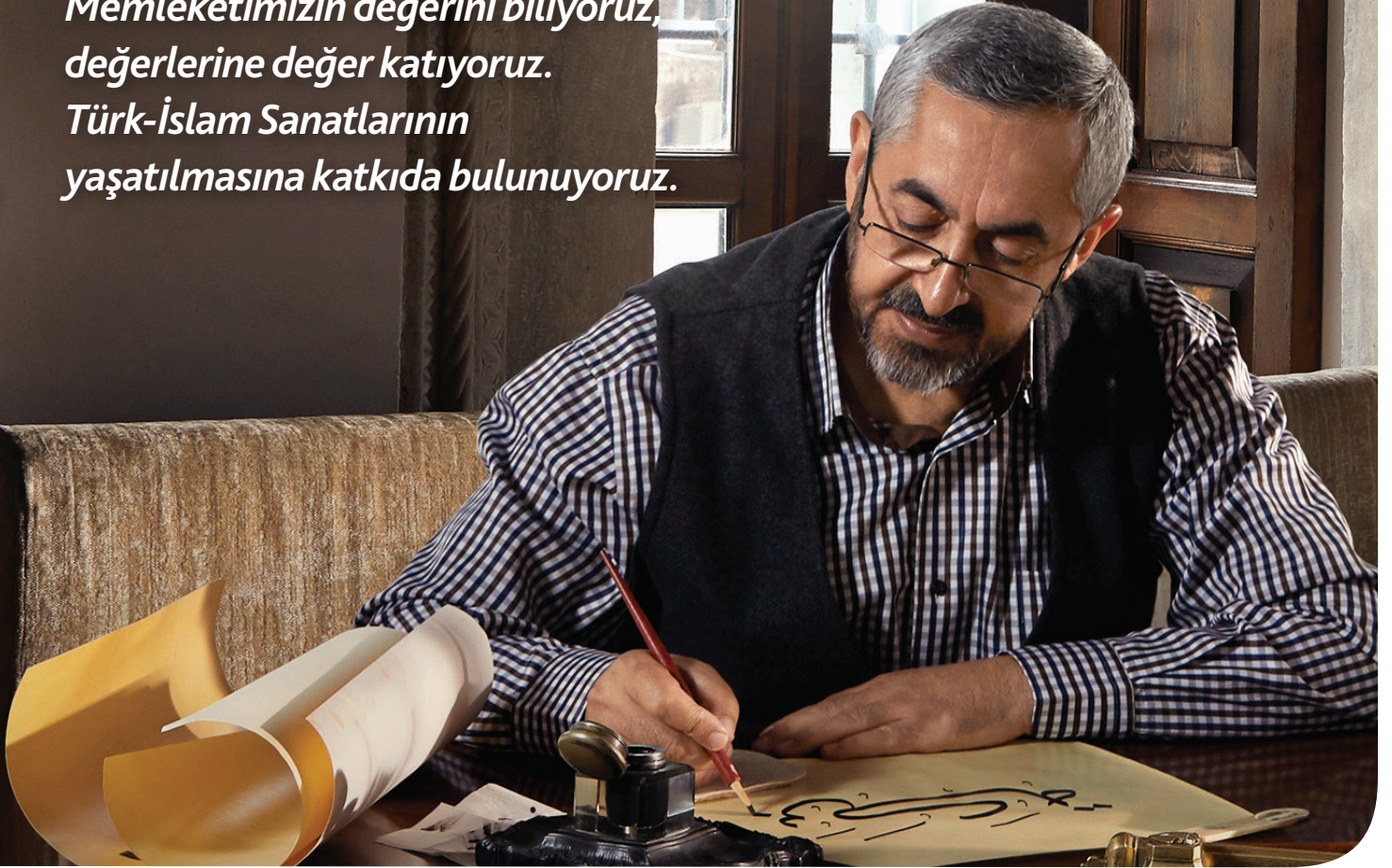
Elbette ki günümüz katılım bankacılığına ışık tutan para vakıfları ile katılım finansı arasında uygulama aşamasında benzer ve farklı yanlar vardır. Bu noktaları tespit etmeye çalıştığımızda karşımıza şunlar çıkmaktadır:

- Katılım bankacılığında olduğu gibi para vakıfları da hem tüketiciyi hem de esnaf ve ticaret erbabını finanse etmiştir.
- Para vakfında sermayeyi zengin kişiler koymaktadır. Vakfın gayesini gerçekleştirmek için harcanan sermaye, finansman işinde kullanılmaktadır. Günümüz katılım bankalarında ise belli bir ana para ile kurulan banka, halkın tasarrufunu katılma hesabı aracılığı ile toplamakta ve toplanan fonlarla faizsiz finansman yapılmaktadır. Hem banka hem de para yatırımların esas amacı, tasarruflarını kârlı bir şekilde değerlendirmektir.
- Para vakıfları da katılım bankaları da kredi kullanırken teminat almaktadırlar. Ancak günümüzde teminat çeşitliliği oldukça artmıştır.
- Para vakıfları devlete kaynak sağlamamaktadır. **Katılım bankaları ise devletin çıkardığı sukuklara yatırım yapmaktadır.**
- Para vakıfları dar anlamda faizsiz finansman hizmeti sunarken, günümüz katılım bankaları faizsiz ve İslami ilkelere uymak koşulu ile her türlü finansmanı sağlamakta ve bankacılık hizmeti üretmektedir.
- Sonuç olarak, para vakfı uygulamaları bizim medeniyetimizdeki ilk faizsiz finans faaliyetidir ve bizlerin faydasına olan bu tecrübeden yararlanmamız gerekmektedir.

Geleneksel sanatlarımızı yaşatmak gönüllere değer

*Memleketimizin değerini biliyoruz,
deęerlerine değer katıyoruz.
Türk-İslam Sanatlarının
yaşatılmasına katkıda bulunuyoruz.*

Alo Albaraka
0850 222 5 666
albaraka.com.tr

alBaraka
deęerlerinize değer katıyoruz

Kadim Orta Asya'nın Yeni Şehri:

Aşkabat

Aşkabat, 200 yılı aşkın geçmişine rağmen Orta Asya'nın en yeni kenti olarak karşımıza çıkıyor

Bağımsızlık Anıtı

Tarih boyunca onlarca medeniyete ev sahipliği yapan Orta Asya, kadim insanlık tarihinin en büyük kilometre taşlarından biri olma özelliği taşıyor. Farklı uygarlıklardan gelen kültürel çeşitliliği ve hâlâ keşfedilmeyi bekleyen saklı zenginlikleri ile öne çıkan bu coğrafya, geçmişi binlerce yıl öncesine dayanan şehirleri bünyesinde barındırıyor. Ancak sözkonusu şehirlere, 200 yılı aşkın geçmişine rağmen Orta Asya'nın en yeni kenti olarak karşımıza çıkıyor. Sözü ettiğimiz bu şehir, yaşadığı deprem sonrası tamamına yakını yıkılan ve modern mimari ile baştan kurulan Ashgabat. Öyleyse gelin Türkmenistan'ın mermer beyazına bürünmüş şehri Ashgabat'ı yakından tanıyalım...

TARİHTEN BUGÜNE AŞKABAT

1818 yılında kervan yollarının kesişim noktasında kurulan bir köy olan Ashgabat; Hazar Demir Yolu'na yakın olması ayrıca Kazakistan, Özbekistan ve Hazar Denizi'ne uzanan bağlantı yolunda yer alması nedeniyle 1885'ten itibaren sürekli gelişme kaydederek büyük bir şehir hâline gelmiştir.

Günümüzde Türkmenistan sınırları içinde yer alan ve ülkenin en büyük şehri, aynı zamanda da başkenti olan Ashgabat; Türkmençe Aşgabat, Farsça Ashkâbâd olarak bilinir. Şehrin adının, tarihî Arsaces Şehri'nden geldiği iddia edilir. Bir diğer rivayet ise kelimenin, Farsça'da aşk anlamına gelen "eshq" ve kent, yerleşim yeri anlamına gelen "âbâd" sözcüklerinin birleşmesi ile oluştuğu ve "aşk şehri" anlamına geldiği şeklindedir.

GÜNDELİK YAŞAMDA LAÇIN KUŞU'NUN İZLERİ

Türkmenlere özgü bir şahin türü olan Laçın Kuşu, ülke halkı için önemli bir kültürel değer. Öyle ki Türkmenistan Havaalanı terminali, Oğuz Kağan Destanı'nda adı geçen bu kuşun silüeti şeklinde tasarlanmıştır.

TİPİK ORTA ASYA TARZINDAN, BEYAZ MİMARİYE

Türkmenistan'ın en büyük şehri olan Ashgabat, 1924 yılında başkent olmasının ardından, sahip olduğu coğrafi avantajların da etkisiyle büyük bir gelişim göstermiştir. Ancak 1948 yılında yaşanan 7,3 şiddetindeki deprem, kentin mimarisine büyük zarar vermiş ve şehir merkezini tamamıyla yok etmiştir. Bu yüzden Ashgabat'ta, Orta Asya şehirleri deyince akla gelen klasik doğu tarzı mimariyi ve eski şehir kalıntılarını görmek mümkün değildir.

1948 YILINDA YAŞANAN
7,3 ŞİDDETİNDEKİ
DEPREM,
KENTİN MİMARİSİNE BÜYÜK
ZARAR VERMİŞ VE ŞEHİR
MERKEZİNİ TAMAMİYLE YOK
ETMİŞTİR

Yaşanan felaketin ardından şehir merkezi, olası başka depremlere karşı dayanıklı olması ve aynı kayıpları tekrar yaşamaması için modern binalarla yeniden kurulmuştur. Söz konusu binaların yapımında beton, çelik ve cam görünüm çokça tercih edilirken, merhum Devlet Başkanı Saparmurat Türkmenbaşı'nın vatandaşlarına verdiği, "Size bembeyaz bir kent inşa edeceğim." sözü Türk ve İtalyan mermerleri kullanılarak yapılan binalar ile hâlen daha geçerliliğini korumaktadır.

TARAFSIZLIK ANITI

Türkmenistan'ın bağımsızlığını simgeleyen bu anıt, 1998'de yapılmış olup üç ayaklı bir kemer şeklinde inşa edilmiştir. 75 metre yüksekliğinde olan yapının tepe noktasına, bina içinde bulunan asansör ile çıkılmakta ve burada yer alan panoramik seyir terası sayesinde şehir manzarası izlenebilmektedir. 2010 yılına kadar şehir merkezinde yer alan Tarafsızlık Anıtı, bu tarihten sonra kentin banliyö noktasına taşınmıştır.

Kıpçak Camii

ORTA ASYA'NIN EN BÜYÜK CAMİSİ OLAN KIPÇAK CAMİSİ 2004 YILI İTİBARIYLA İBADETE AÇILMIŞTIR

ANAYASA ANITI

Geleneksel Türkmen çadırları ve yöresel başlıklardan ilham alınarak tasarlanan Anayasa Anıtı, Türkmenistan'ın bağımsızlığının 20'nci yılı için inşa edilmiştir. Toplam 129 bin metrekarelik bir alana sahip olan yapı, devasa büyüklüğü ve görkemiyle dikkat çekmektedir.

Oldukça gösterişli bir mimariye sahip olan Anayasa Anıtı, süs havuzları ve yeşil alanlarla çevrilmiş olup üzerinde 27 metrelik Türkmen yıldızları bölümü yer alır. Anıtın toplam uzunluğu ise 91 metredir. Tüm bu ölçüler planlı olarak inşa edilmiş olup Türkmenistan'ın bağımsızlık tarihi olan 27 Ekim 1991'i simgelemektedir. Bina içerisinde; ülke tarihini temsil eden önemli sanat eserlerinin sergilendiği sergi salonları, müze, dinlenme bölümü ve seyir terası da yer almaktadır.

KIPÇAK CAMİİ

Orta Asya'nın en büyük camisi olma özelliği taşıyan Kıpçak Camisi 2004 yılı itibarıyla ibadete açılmıştır. Aşka-bat'taki birçok yapı gibi tamamı mermerden inşa edilen caminin hemen yanı başında eski Türkmen lideri Niya-zov'un kabristanı bulunmaktadır.

AHALTEKE ANITI

Ahalteke Anıtı, Türkmenistan kültürünün en önemli unsurlarından biri olan Ahalteke atları için yapılmıştır. İlk kez Türkmenistan'da görülen ve yaklaşık 3 bin yıl önce evcilleştirilen bu atlar; muhteşem güzellikleri, altın rengine sahip ipeksi tüyleri, dik duruşları ve güzel gözleriyle masal kahramanlarını andırmaktadır. Avrupa'ya ilk gittiklerinde tüylerinin boya zannedilip zımparalanmaya çalışıldığı rivayet edilen Ahalteke, *Manas Destanı* ve *Dede Korkut Hikâyeleri*'nde de kendisine yer bulmuştur.

TÜRKMEN HALILARI GÖRÜLMEMEYE DEĞER

Türkmenler tarafından has yünden ve el ile dokunan bu kıymetli halılar, kendilerine özgü desen ve motifleriyle tüm dünyada ün kazanmıştır

COVID-19'a Karşı Katılım Desteği

Katılım bankalarının tamamı, Türkiye'nin COVID-19'la olan ulusal mücadelesine destek veriyor

Çin'in Vuhan kentinde ortaya çıkan ve kısa sürede tüm dünyayı etkisi altına alan yeni tip koronavirüs (COVID-19), ekonomiler için de ciddi bir sınav oldu. Bu sınavı başarıyla atlatmak isteyen Türkiye de virüsün ekonomiye olan etkisini hafifletmeyi amaçlayarak "Ekonomik İstikrar Kalkanı" önlemlerini uygulamaya aldı. Bu noktada ülkemizde İslami finans modeliyle hizmet veren katılım bankaları da önemli bir rol üstlendi. Peki hangi katılım bankası, COVID-19 pandemisine karşı ne gibi önlemler aldı?

ALBARAKA TÜRK KATILIM BANKASI AŞ

Albaraka Türk Katılım Bankası AŞ, COVID-19 sürecinde sosyal mesafeyi korumak adına müşterilerine dijital bankacılık kanallarını tercih etmesini tavsiye etti. Bu kapsamda Albaraka Mobil ve internet şube üzerinden yapılan bütün EFT ve havale işlemleri ücretsiz hâle getirildi. Nakit çekim ihtiyacına yanıt verebilmek adına 2 bin TL olan günlük ATM para çekme limiti de 5 bin TL'ye yükseltildi ve PTT ATM'lerinden yapılan para çekme-yatırma işlemlerindeki ücret kaldırıldı. Aynı zamanda bankanın

TÜRKİYE, COVID-19'UN EKONOMİYE OLAN ETKİSİNİ HAFİFLETMEYİ AMAÇLAYARAK "EKONOMİK İSTİKRAR KALKANI" ÖNLEMLERİNİ UYGULAMAYA ALDI

tüm binalarında fiilen bulunması gerekmeyen çalışanlar içinse evden çalışma sistemine geçildi. Şubelerine giden müşterilerini hizmet alanlarına kontrollü şekilde almaya başlayan banka, çalışma saatlerini de 13 Nisan 2020'den itibaren 10:00-17:00 olarak güncelledi. Tüm bunların yanı sıra ticari ve bireysel müşterilerin 30 Nisan'a kadar olan taksit ödemeleri iki ay süreyle ertelendi ve ticari müşterilere istihdamlarını korumaları şartıyla üç aylık personel maaş giderleri kadar ilave limit imkânı sağlandı. Mevcut vade yapılarından daha uzun vadelerde yapılandırma olanağı da sunan Albaraka Türk Katılım Bankası AŞ, talep hâlinde POS ve ÖKC ücretlerini de üç ay süreyle öteledi.

TÜRKİYE EMLAK KATILIM BANKASI AŞ

Türkiye Emlak Katılım Bankası AŞ de COVID-19 sürecinde çalışanlarının-müşterilerinin sağlığını koruyarak kesintisiz hizmet sunmayı ve virüsün ekonomiye olan etkisini en aza indirmeyi amaçladı. Bu kapsamda banka, bireysel ve kurumsal müşterilerine 31 Mart'a kadar yapılması gereken taksit, kâr payı ve anapara ödemelerinde erteleme imkânı tanıdı. Aynı zamanda daha önce altı ay şeklinde belirlenen ödemesiz dönem 12 aya kadar uzatıldı ve maaş müşterisi olan kurumsal müşterilere de ihtiyaç duymaları hâlinde (şubat sonundaki istihdamlarını korumaları koşuluyla) üç aylık çalışan maaş gideri kadar ek limit sağlandı. Öte yandan banka, finansman limiti bulunan müşterilerinin mevcut koşullar nedeniyle oluşabilecek işletme sermayesi ve Doğrudan Borçlandırma Sistemi'ne yönelik ilave limit ihtiyaçlarının da karşılanması kararına vardı. Bunların yanı sıra ATM'lerdeki günlük para çekme limitini de 6 bin TL'ye yükselten Türkiye Emlak Katılım Bankası AŞ, farklı banka ATM'lerinden yapılacak işlemler için de komisyonları kaldırdı ve bazı çalışanları için evden çalışma sistemine geçti.

KUVEYT TÜRK KATILIM BANKASI AŞ

Türkiye'de İslami finans modeliyle faaliyet gösteren bir diğer banka Kuveyt Türk Katılım Bankası AŞ ise öncelikle

ATM'den para çekme limitini 5 bin TL, mobil ve internet şubeden gerçekleştirilen havale-EFT limitlerini ise 50 bin TL olarak güncelledi. T.C. Sağlık Bakanlığı'nın uyarıları doğrultusunda risk grubunda bulunan tüm çalışanlarına idari izin veren banka, pandemiden etkilenen sektörlerde faaliyet gösteren tüzel müşterilerinin nisan ayı sonuna kadar olan taksit ödemelerini, ihtiyaç duyulması ve talep edilmesi hâlinde anapara ve kâr payı dâhil üç ay öteledi. Bunların yanı sıra müşterilerinin kredi kart borçlarının da ötelenmesine karar veren Kuveyt Türk Katılım Bankası AŞ, yine ihtiyaç duyulması ve talep edilmesi hâlinde; pandemiden etkilenen sektörlerde faaliyet gösteren firmalarda çalışan veya bu sektörlerde müteşebbis olan bireysel müşterilerin konut, ihtiyaç ve araç finansmanının nisan ayı sonuna kadar olan taksit ödemelerini de anapara ve kâr payı dâhil üç ay erteledi.

TÜRKİYE FİNANS KATILIM BANKASI AŞ

Türkiye Finans Katılım Bankası AŞ ise pandemi dolayısıyla sağlık çalışanlarına özel destek paketi açıkladı. Banka sokağa çıkma yasağı uygulanan 65 yaş üzeri müşterilerini de unutmadı ve bu bireylerin emekli maaşı-ikramiye ödemelerinin evlerinde yapılabilmesini mümkün hâle getirdi. ATM'lerdeki para çekme limitini de günlük 5 bin TL'ye yükselten Türkiye Finans Katılım Bankası AŞ, dijital kanallarla gerçekleştirilen havale-EFT işlemlerindeki ücreti de 30 Haziran 2020'ye kadar kaldırdı. Şubelerinde dönüşümlü çalışma sistemine geçen ve tek seferde yapılabilen temassız işlem üst sınırını da 120 TL'den 250 TL'ye yükselten banka; bireysel müşterilere kredi kartı ödemelerinde ilave finansman desteği sağladı. Türkiye Finans Katılım Bankası AŞ tüm bunların yanı sıra esnaf-KOBİ müşterileri öncelikli olmak üzere tüm ticari müşterileri için de yeni

TÜRKİYE BUGÜN, PANDEMİYLE MÜCADELE NOKTASINDA DÜNYANIN EN BAŞARILI ÜLKELERİNDEN BİRİ KONUMUNDA BULUNUYOR

finansman olanakları sundu. Aktardıklarımıza ek olarak çalışanları için de sektörde bir ilki hayata geçiren banka, esnek çalışma modeli "JEST" programını devreye aldı. Bu kapsamda tüm Türkiye Finans Genel Müdürlük çalışanları, kendilerine sunulan dört farklı çalışma modelinden istediğini seçerek hizmet verme imkânına kavuştu.

VAKIF KATILIM BANKASI AŞ

Vakıf Katılım Bankası AŞ de tıpkı diğer katılım bankaları gibi insan sağlığını esas alan yaklaşımla çeşitli uygulamaları süratle devreye aldı. Bu kapsamda öncelikle ATM'lerden günlük nakit çekme limiti 5 bin TL'ye yükseltildi. Yine aynı şekilde PTT ATM'lerindeki nakit çekme limiti ise 2 bin 500 TL olarak güncellendi. Risk grubundaki çalışanların uzaktan çalışabilmesi adına gerekli altyapıyı oluşturan banka, uzaktan çalışma imkânı olmayan görevlilerine de idari izin verdi. Öte yandan, talep edilmesi hâlinde 30 Haziran 2020'ye kadarki tüm taksit ödemelerinde esneklik oluşturuldu. İşletmelerin kullandığı mevcut fonlar yeniden yapılandırıldı, pandemiden en fazla etkilenen sektörlerle ise çeşitli kolaylıklar sağlandı.

ZİRAAT KATILIM BANKASI AŞ

COVID-19 sürecinde müşterilerine destek olmayı amaçlayan bir diğer katılım bankası da Ziraat Katılım Bankası AŞ oldu. Banka bu kapsamda öncelikle ATM'lerdeki para çekme limitini 5 bin TL olarak güncelledi ve ardından tüm müşterilerinin 31 Mart'a kadar ödemesi gereken taksit, kâr payı ve anapara ödemelerini erteledi. Pandemi dolayısıyla nakit akışı bozulmuş veya bozulabilecek müşterilerinin mevcut finansmanlarının uygun vadeli yapılandırılmasını kararlaştıran Ziraat Katılım Bankası AŞ, personel maaşlarını Ziraat Katılım üzerinden ödeyen

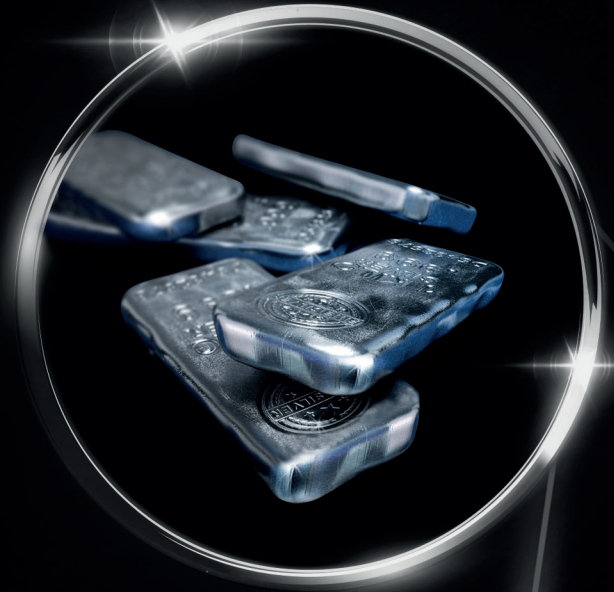
firmalara da (2020 Şubat ayı sonundaki istihdamlarını korumaları şartıyla) ihtiyaç duymaları hâlinde üç aylık personel maaş gideri tutarında ilave limit imkânı sundu. Ekonomik İstikrar Kalkanı kapsamında oluşturulan Bireysel İhtiyaç Finansman uygulamasını da devreye alan banka, böylelikle daha çok insanın bu uygulamadan faydalanmasının yolunu açtı. Yukarıda bazı örneklerini aktarmaya çalıştığımız gibi katılım bankalarının tamamı, Türkiye'nin COVID-19'la olan ulusal mücadelesine destek vermeye gayret gösterdi. Bu kapsamda birçok adım atıldı ve ekonomimizin bu krizden en az hasarla çıkması adına detaylı çalışmalar yapıldı.

KATILIM BANKALARININ TAMAMI, ATM'LERİNDEKİ GÜNLÜK PARA ÇEKME LİMİTİNİ 5-6 BİN TL OLARAK GÜNCELLEDİ

Kıymetli maden alım-satım ve talimat işlemlerinizi

Emlak Katılım
Mobil ve İnternet şubemizden
kolayca yapabilirsiniz.

 Emlak Katılım

Erdoğan: “İslam İktisadı Krizden Çıkışın Anahtarıdır”

TKBB'nin düzenleyen kurumlar arasında yer aldığı 12. Uluslararası İslam Ekonomisi ve Finansı Konferansı (IIEFC) 14 Haziran tarihinde düzenlendi

Istanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Uluslararası İslam Ekonomi ve Finansı Uygulama ve Araştırma Merkezi'nin ulusal ile uluslararası kuruluşlarla birlikte gerçekleştirdiği ve TKBB'nin de düzenleyen kurumlar arasında yer aldığı “12. Uluslararası İslam Ekonomisi ve Finansı Konferansı” (IIEFC) 14 Haziran'da düzenlendi. Konferansta; Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Hazine ve Maliye Bakanı Berat Albayrak, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu Başkanı Mehmet Ali Akben, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Başkanı Murat Uysal, Türkiye Katılım Bankaları Birliği Yönetim Kurulu Başkanı Metin Özdemir, Sermaye Piyasası Kurulu Başkan Vekili Doç. Dr. Talat Ulussever ve MÜSİAD Genel Başkanı Abdurrahman Kaan katılım finansı hakkında önemli açıklamalarda bulundu.

“İSLAM İKTİSADI KRİZDEN ÇIKIŞIN ANAHTARIDIR”

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, üretim ve refaha katkı sunması beklenen finansal sistemin, mevcut hâli ile ekonomik faaliyetlerin tamamını domine ettiğini belirterek şunları söyledi: “Aşırı finanslaşma, sadece rant kaygısıyla hareket eden obez bir ekonomik model ortaya çıkarmıştır. Tüm dünyadaki gelir dağılımı gittikçe bozulmuş, ülkeler arasındaki makas daha da açılmıştır. Finans sektöründe başlayan her kriz, reel sektöre sirayet ederek yeni işsizler oluşturmaktadır.”

Bu yapının ancak insanı merkeze alan ve haksız kazanca müsaade etmeyen bir İslami ekonomi modeli ile düzeltilebileceğini vurgulayan Erdoğan, “İnsani, ahlaki ve çevreci karakteri ayrıca faizi ve sömürüyü reddeden yapısıyla İslam iktisadı krizden çıkışın anahtarıdır.” dedi.

“KATILIM FİNANS SİSTEMİNİN AVANTAJLARI NET OLARAK GÖRÜLMÜŞTÜR”

Hazine ve Maliye Bakanı Berat Albayrak, katılım finans sistemiyle ilgili şunları kaydetti: “Üretim ve refaha katkı yapması gereken mevcut sistem, ekonomik istikrarı tehdit edebileceğini göstermiştir. Bu noktada katılım finans kuruluşlarının önemi bir kez daha ortaya çıkmıştır. Yaşanan küresel finansal krizin ardından katılım finans sisteminin avantajları net olarak görülmüş, böylece sektörün gelişimi tüm dünyada ivme kazanmıştır.”

“KATILIM FİNANS KURULUŞLARININ BÜYÜME RAKAMLARI BİZLERİ ÜMİTLENDİRİYOR”

BDDK Başkanı Mehmet Ali Akben ise katılım bankacılığında yaşanan gelişmeler hakkında bilgi verdi. Katılım finans sisteminin, finansal sorunların çözümüne katkı sağlayacak bir potansiyele sahip olduğuna işaret eden Akben, sözkonusu sektörün, 2005'te 10 milyar TL olan aktif büyüklüğünün, geçtiğimiz on beş yıl içerisinde istikrarlı bir büyüme gerçekleştirerek Mayıs 2020'de 360 milyar TL'ye,

“YAŞANAN KÜRESEL FİNANSAL KRİZİN ARDINDAN KATILIM FİNANS SİSTEMİNİN AVANTAJLARI NET OLARAK GÖRÜLMÜŞ, BÖYLECE SEKTÖRÜN GELİŞİMİ TÜM DÜNYADA İVME KAZANMIŞTIR”

finansal sektördeki payının ise yüzde 2,4'ten, yüzde 6,5'e yükseldiğini söyledi.

“TCMB, KATILIM FİNANS SEKTÖRÜNÜN GELİŞİMİNE KATKI SAĞLIYOR”

TCMB Başkanı Murat Uysal, TCMB'nin, katılım finans sektörünün gelişimine katkı sağladığını belirterek, bu alanda yapılan düzenleme ve uygulamalara değindi. Son dönemde Merkez Bankası bünyesindeki döviz ve efektif piyasalarında aktif bir rol almaya başlayan katılım finans kurumlarının, TCMB ile gerçekleştirdikleri swap işlemlerinin artırmaya başladığını bildiren Uysal, katılım finans sisteminin, risk paylaşımını öne çıkaran yapısının katılımcı büyümeyi desteklediğini söyledi.

“KATILIM BANKALARI 35 YILI AŞKIN SÜREDİR FAALİYET GÖSTERİYOR”

TKBB Yönetim Kurulu Başkanı Metin Özdemir ise Birliğin, sektördeki 6 katılım bankasını temsil ettiğini anımsattı. Osmanlı Devleti'ndeki para vakıflarında uygulanan birtakım yöntemlerin katılım bankacılığında uygulandığı bilgisini veren Özdemir, “Müşaraka (kar-zarar ortaklıkları) o dönemde de çok fazla uygulanmadı. Günümüzde de ne yazık ki katılım bankacılığında örnekleri olsa da çok yaygın kullanılmıyor. Ortaklıkların uygulanması ile sevk ve idare edilmesinde birtakım sorunlar var. Dolayısıyla bu alandaki örnekler kısıtlı.” dedi. Özdemir, en zayıf kaldıkları noktalardan birinin tanıtım olduğuna dikkati çekerek, “35 yılı aşkın süredir katılım bankaları Türkiye'de faaliyet gösteriyor ama hâlâ katılım bankacılığını tam anlamıyla toplumumuza anlatabilmiş değiliz. Bu sebeple, görsel ve yazılı medyayı kullanarak faizsiz finans sistemini ve katılım bankacılığını insanlara anlatıyoruz.” ifadelerini kullandı.

“TOPLUMA FAYDA SAĞLAYAN BİR FİNANSAL SİSTEME İHTİYAÇ DUYULACAK”

SPK Başkan Vekili Doç. Dr. Talat Ulussever, yaptığı konuşmada küresel bazda yaşanan finansal krizlerin etkilerine değindi: “Önümüzdeki süreçte reel ekonomideki aracılık faaliyetlerinde daha fazla rol üstlenen ve topluma fayda sağlayan bir finansal sisteme ihtiyaç duyulacak. Bu yapıdaki bir sistem, sürdürülebilir ekonomik kalkınma için ön koşuldur. Sözkonusu şekilde tasarlanmış böylesi bir sistemde, sermaye piyasalarının daha görünür olması, böylece finansal piyasalar ile reel ekonomi arasındaki bağların kuvvetlendirmesi gerekmektedir.”

“İSLAM İKTİSADI İNSANI MERKEZE ALAN BİR ANLAYIŞIN ÜRÜNÜDÜR”

Konferansta değerlendirmede bulunan bir diğer isim ise MÜSİAD Genel Başkanı Abdurrahman Kaan'dı. Kaan, şunları söyledi: “İslam iktisadı, kazanma ve rant hırsına dayalı sömürgeci bir anlayışın değil, üretim ile adil bölüşüm esasına dayalı, yani insanı merkeze alan bir anlayışın tabandan beslenen ekonomik modelidir.”

Müşâreke

Sermaye Ortaklığı.

Tarafların ortaklaşa sermaye koymasını, birlikte iş yapmasını ve meydana gelecek kâr veya zararını paylaşmasını esas alan ortaklıktır.

GELECEĞİN KAYNAK KİTAPLARI

WEB SİTEMİZDE

Kültürel mirasımızı yaşatmak amacıyla yayın hayatına kazandırdığımız; **Kaybolan Çeşmeler, Kaybolan Meslekler, Evliya Çelebi Hac Yolculuğunda, Kuşların Şarkısı, Anadolu Sanayi Devrimi** ve **60. Sanat Yılında Bestekâr Âmir Ateş** eserlerine dilediğiniz zaman web sitemiz üzerinden ulaşabilirsiniz.

444 0 123 www.kuveytturk.com.tr

KUVEYTTÜRK
SAĞLAM BANKACILIK

KALDIĞINIZ YERDEN DEVAM EDİN

ESNAF VE KOBİLERE GEREKEN DESTEK
TÜRKİYE FİNANS'TAN.

AVANTAJLI
POS
KOMİSYONU

%0,74
'TEN BAŞLAYAN
ORANLAR İLE
FİNANSMAN DESTEĞİ

MOBİL VE
İNTERNET ŞUBEDEN
ÜCRETSİZ
EFT/HAVALE*

#hayatakatılım

0850 222 22 44

turkiyefinans.com.tr

turkiyefinans

**Türkiye
Finans**

Hayata
katılım
bankası

* İlk 3 ay için geçerlidir.

"Kaldığınız Yerden Devam Edin" kampanyası ile sunulan finansman bir taksitli ticari finansman olup, "KOBİ" statüsüne haiz işletmeler tarafından kullanılabilir. Finansman, %0,74'ten başlayan kâr payı oranı ile en fazla 24 ay vadeli olarak kullanılabilir. Kullanılan finansman tutarından fiyatlamamızın bir parçası olarak maksimum %1 komisyon ve %0,25 oranında limit tahsis ücreti tahsil edilecektir. Sigorta masrafları hariç, komisyon ve limit tahsis ücreti dahil edilmiş olup, sigorta masrafları dahil değildir. Kampanya kapsamında minimum %0,50 tutarında sigorta bedeli tahsil edilecektir. Belirtilen aylık kâr payı ve masraf/komisyon oranlarına BSMV ve KKDF dahil değildir. Banka, finansman başvurularını serbestçe değerlendirme, kefil ve başkaca teminatlar ile ek belge isteme, uygun görmediği başvuruları onaylamama, fiyatlamada değişiklik yapma hakkına sahiptir. Detaylı bilgi için Türkiye Finans Şubeleri veya turkiyefinans.com.tr adresini ziyaret edebilirsiniz.